

รายงานสรุปผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์
เรื่อง

ปัจจัยในการพยากรณ์พฤติกรรมการรังแก
ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลา

Predicting Factors for Bullying Behavior of
Islamic Private Schools Students' in Songkhla Province

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกษตรชัย และทีม
ดร. อุทิศ สังขรัตน์

โครงการวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากกองทุนวิจัยคณะศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ประจำปีงบประมาณ 2555

1. ชื่อโครงการวิจัย:

ปัจจัยในการพยากรณ์พฤติกรรมมารั้งแกของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลา

2. คณะนักวิจัย และคณะ/หน่วยงานต้นสังกัด

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกษตรชัย และหิมี

ดร.อุทิศ สังขรัตน์

ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

3. สารบัญ

1. ชื่อโครงการ	1
2. คณะนักวิจัย และคณะ/หน่วยงานต้นสังกัด	1
3. สารบัญ	1
4. กิตติกรรมประกาศ	1
5. รายการนิพนธ์ต้นฉบับที่ส่งไปตีพิมพ์	2
6. บทคัดย่อ	2
7. บทสรุป	3
7.1 ความเป็นมา	3
7.2 ระยะเวลาวิจัย	3
7.3 แหล่งทุนสนับสนุน	6
7.4 การดำเนินการวิจัย	6
7.5 ผล และการอภิปรายผล	9
7.6 การนำไปใช้ประโยชน์	13
8. ภาคผนวก	14
8.1 ภาคผนวก 1 นิพนธ์ต้นฉบับเรื่องที่ 1	17
8.2 ภาคผนวก 2 นิพนธ์ต้นฉบับเรื่องที่ 2	33

4. กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยในครั้งนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากกองทุนวิจัยคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ประจำปีงบประมาณ 2555 คณะผู้วิจัยขอขอบคุณคณะกรรมการวิจัยและคณะกรรมการบริหารกองทุนวิจัยคณะศิลปศาสตร์เป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณผู้บริหารสถานศึกษา ครูอาจารย์ และนักเรียน ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ที่อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณนักวิจัยผู้ช่วยทุกท่านที่ทำหน้าที่ในการเก็บข้อมูลภาคสนามได้อย่างสมบูรณ์ และขอขอบคุณกลุ่มตัวอย่างทุกคนที่ได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีเช่นกัน

ขอขอบคุณกองบรรณาธิการวารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และวารสาร
พัฒนาบริหารศาสตร์ สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์ ที่ตอบรับการตีพิมพ์ฉบับนี้
สุดท้ายนี้ คณะผู้วิจัยขอขอบคุณบูรพคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาการ
โดยเฉพาะอย่างยิ่งคณาจารย์ที่ได้ถ่ายทอดวิธีวิทยาการวิจัยให้แก่คณะผู้วิจัย

5. รายการนิพนธ์ต้นฉบับที่ส่งไปตีพิมพ์

1. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคุณลักษณะทางจิต ปัจจัยการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว และ
ปัจจัยอิทธิพลความรุนแรงกับพฤติกรรมการรังแกของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามใน
จังหวัดสงขลา ได้รับการตอบรับการตีพิมพ์จากวารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ คาด
ว่าจะตีพิมพ์ในปีที่ 4 ฉบับที่ 2 ประจำเดือนกรกฎาคม-กันยายน 2555

2. ปัจจัยในการพยากรณ์พฤติกรรมการรังแกนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
ในจังหวัดสงขลา ได้รับการตอบรับการตีพิมพ์จากวารสารพัฒนาบริหารศาสตร์ สถาบันพัฒนาบริหาร
ศาสตร์ คาดว่าจะตีพิมพ์ในปีที่ 54 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม-มีนาคม 2557

6. บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคุณลักษณะทางจิต
ปัจจัยการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว และปัจจัยอิทธิพลความรุนแรงกับพฤติกรรมการรังแกของนักเรียน
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลา รวมทั้งสร้างสมการพยากรณ์พฤติกรรมการรังแก
ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2554 โดยเก็บข้อมูลจาก
กลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,950 คน และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมอาร์ เพื่อหาค่าความถึ
ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และค่าสัมประสิทธิ์
สหสัมพันธ์พหุคูณเชิงเส้น

ผลของการวิจัยพบว่า ความคับข้องใจ การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกดขี่ การอบรมเลี้ยงดู
แบบประชาธิปไตย การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย อิทธิพลความรุนแรงของเพื่อน อิทธิพล
ความรุนแรงของสื่อโทรทัศน์ อิทธิพลความรุนแรงของเกม และอิทธิพลความรุนแรงของบิดามารดา มี
ความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการรังแกของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่ง
ความคับข้องใจ และอิทธิพลความรุนแรงของบิดามารดามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการรังแกของ
นักเรียนมากที่สุด และตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการรังแกของนักเรียนโรงเรียนเอกชน
สอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 มีจำนวน 5 ตัวแปร กล่าวคือ
ความคับข้องใจ (X_5) การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกดขี่ (X_6) และอิทธิพลความรุนแรงของเพื่อน (X_9)
มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการรังแกของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .001 และอิทธิพล
ความรุนแรงของสื่อโทรทัศน์ (X_{10}) และอิทธิพลความรุนแรงของบิดามารดา (X_{13}) มีความสัมพันธ์ทางลบ
กับพฤติกรรมการรังแกของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .001 โดยสมการพยากรณ์ในรูปคะแนน
ดิบมีดังนี้

$$\hat{Y}_r = 1.69 X_5 + 0.08 X_6 + 0.08 X_9 - 0.10 X_{10} - 1.16 X_{13} - 0.24$$

7. บทสรุป (Executive Summary)

7.1 ความเป็นมา

พฤติกรรมการรังแกกันถือว่าเป็นปัญหาหนึ่งที่เกิดขึ้นอย่างแพร่หลายในหลายโรงเรียนทั่วประเทศ และเป็นปัญหาที่รู้จักกันดีในบรรดากลุ่มนักเรียน พ่อแม่ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งเป็นปัญหาที่น่าวิตกกังวลอย่างยิ่งที่ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพชีวิต สภาพจิตใจ อารมณ์ และร่างกายของนักเรียน โดยผู้ที่ถูกรังแกมักจะได้รับบาดเจ็บ มีความทุกข์ และกลายมาเป็นรอยแผลหรือความทรงจำจนกระทั่งโตเป็นผู้ใหญ่ (Rigby & Australian Council for Educational Research, 1996) ในขณะที่สังคมไทยไม่ค่อยให้ความสำคัญ ไม่ตระหนัก และไม่ให้ความสนใจกับการแก้ไขปัญหารังแกกันของนักเรียนเท่าที่ควร มักมองข้ามไป มองเป็นเรื่องปกติธรรมดา และคิดว่าเป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมปกติของเด็ก (Laeheem, Kuning, McNeil, & Besag, 2009) เหตุการณ์การรังแกกันในโรงเรียนโดยส่วนใหญ่มักเป็นพฤติกรรมของนักเรียนที่มีความแข็งแรงกว่าหรือที่มีจำนวนมากกว่าไปกระทำต่อนักเรียนที่มีความอ่อนแอกว่าหรือที่มีปมด้อยหรือที่มีร่างกายไม่สมบูรณ์ (Farrington, 1993) สาเหตุสำคัญที่นักเรียนมักชอบรังแกผู้อื่นเพราะความสนุกสนาน ต้องการเรียกร้องความสนใจ และต้องการแสดงพลังอำนาจ (Besag, 1989) ในขณะที่ผู้ที่ถูกรังแกหรือเหยื่อจากการรังแกมีความเสี่ยงต่อความรู้สึกว่าโรงเรียนไม่ปลอดภัย มีความวิตกกังวล เศร้าซึม เพื่อนปฏิเสธในการคบหา ถูกกีดกันไม่ให้เข้าร่วมกลุ่ม ลาออกจากโรงเรียน และในที่สุดอาจตัดสินใจพกพาอาวุธไปโรงเรียน เช่น มีด ไม้ และปืน เป็นต้น เพื่อป้องกันตนเองหรือเพื่อแก้แค้น (Boulton & Underwood, 1992; Craig, 1998)

นอกจากนี้ปัญหารังแกกันในโรงเรียนยังเป็นปัญหาที่สร้างความเดือดร้อนหนักใจให้กับพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ ผู้บริหารทางการศึกษา และบุคคลอื่น ๆ ในสังคม ถ้าหากไม่ได้รับการแก้ไขก็จะส่งผลร้ายหรือความเสียหายต่อตัวเด็กหรือสังคมในอนาคตได้ เพราะผู้ที่มีพฤติกรรมรังแกซ้ำ ๆ กันหลาย ๆ ครั้งจนกลายเป็นนิสัยความเคยชินอาจส่งผลให้เขาโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความหยาบคาย ก้าวร้าว ป่าเถื่อน อันธพาล และในที่สุดอาจกลายเป็นอาชญากร (Besag, 2006; Junger-Tas, 1996) ดังที่มีการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับการก่ออาชญากรรมของเด็กในประเทศไทย เช่น การขโมยเงินพ่อแม่ การทำร้ายพ่อแม่ การทำร้ายครู การชู้กรรโชก การชู้ฆ่าเพื่อน การตบตี การทะเลาะวิวาทกัน การยกพวกตีกัน และการรับน้องอย่างโหดเหี้ยมทารุณ เป็นต้น (ธวัชชัย เฟ็งพินิจ, 2549) โดยทั่วไปแล้วพฤติกรรมการรังแกสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ พฤติกรรมการรังแกทางร่างกาย และพฤติกรรมการรังแกทางวาจา ซึ่งพฤติกรรมการรังแกทางร่างกาย หมายถึง การแสดงการกระทำหรือทำทางโดยใช้ส่วนประกอบของร่างกายจนทำให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บทางร่างกาย เช่น ตบ ตี แหย่ ชก ตะบอง กัด ข่วน บีบคอ หยิก และขว้างสิ่งของใส่ เป็นต้น ในขณะที่พฤติกรรมการรังแกทางวาจา หมายถึง การใช้คำพูดเพื่อให้ผู้อื่นมีความรู้สึกอับอาย เจ็บใจ และเสียอารมณ์ เช่น ตำว่า เหน็บแสบใช้วาจาหยาบคาย สบประมาท ล้อเลียน ใส่ร้าย และซุบซิบนินทา เป็นต้น (Coloroso, 2002; เกษตรชัย และหิม และ ดลมนรจรณ์ บากา, 2554)

พฤติกรรมการรังแกกันของนักเรียนในปัจจุบันนับวันจะทวีความรุนแรงและมีรูปแบบที่ซับซ้อนยิ่งขึ้นตามยุคสมัย หลายคนคิดว่าพฤติกรรมดังกล่าวมาจากปัญหาการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว

เช่น การเลี้ยงดูเด็กตามยถากรรม ไม่มีความห่วงใยเอื้ออาทร มีการทุตีทารุณโหดร้าย พ่อแม่ชอบทะเลาะตบตีกัน พ่อแม่มีสุขภาพจิตไม่ดี ติดสุรายาเสพติด และติดการพนัน เป็นต้น หรือมาจากสื่อที่นำเสนอความรุนแรงทั้งจากการเล่นเกม การรับชมรายการโทรทัศน์ และการเล่นอินเทอร์เน็ต เป็นต้น รวมทั้งอาจมาจากคุณลักษณะหรืออุปนิสัยใจของเด็กเอง เช่น ความคับข้องใจ ความเชื่ออำนาจภายในตน และความตระหนักในตน ดังผลการศึกษานักวิชาหลายท่านที่พบว่า โสภณ สุภาพงษ์ (2548) กล่าวว่าสื่อที่รุนแรงการอบรมเลี้ยงดู การทุตีทารุณโหดร้าย และครอบครัวแตกแยกล้วนเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เด็กเกร และกลายเป็นอาชญากรได้ในที่สุด (โสภณ สุภาพงษ์, 2548) ปัญหาการใช้ความรุนแรงของเด็กนักเรียนเป็นตัวบ่งชี้อย่างหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงสภาพของสังคมที่มีรากฐานมาจากความขัดแย้งในครอบครัว ที่ใช้ความรุนแรงและบิดามารดาทะเลาะหรือทำร้ายร่างกายกัน (นิภาพรรณ ต่อชาว, 2547) โดยปัญหาความรุนแรงเป็นตัวบ่งชี้อย่างหนึ่งที่สะท้อนถึงสภาพของสังคมที่มีรากฐานมาจากความขัดแย้งในครอบครัว ซึ่งเด็กที่มีพฤติกรรมรังแกส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่ใช้ความรุนแรง มีความขัดแย้ง และบิดามารดาทำร้ายร่างกายกัน (Ahmed & Braithwaite, 2004) การที่พ่อแม่ลงโทษลูกด้วยวิธีที่รุนแรง และทะเลาะเบาะแว้งตบตีกันส่งผลให้เด็กเลียนแบบพฤติกรรมดังกล่าวแล้วไปรังแกผู้อื่น (Farrington, 1993)

นอกจากนี้พฤติกรรมการรังแกยังมีสาเหตุที่สำคัญมาจากอิทธิพลของสื่อที่แสดงความรุนแรง ไม่ว่าจะเป็นละครภาพยนตร์ในโทรทัศน์ ซีวีดี และการเล่นเกม ซึ่งทำให้เด็กค่อย ๆ ซึมซับพฤติกรรมดังกล่าวจนกลายเป็นการเลียนแบบและทำให้เด็กแสดงพฤติกรรมรังแกผู้อื่น (Feshbach & Singer, 1971) การที่เด็กได้รับชมละครโทรทัศน์ที่มีการต่อสู้ รบราฆ่าฟัน ตบตี ทะเลาะ ชกต่อย กัดขี้นวมเหง ใช้วาจาไม่สุภาพ หยาดคาย และโต่เถียงนั้น ทำให้เด็กซึมซับพฤติกรรมดังกล่าวแล้วไปรังแกผู้อื่นในที่สุด (Siegel, 1998) รวมทั้งสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวเด็ก ซึ่งเป็นตัวหล่อหลอมพฤติกรรมเด็กให้เข้ากับสังคมอันประกอบด้วย กลุ่มเพื่อน สื่อโทรทัศน์ การเล่นเกมคอมพิวเตอร์ และชุมชนที่อยู่อาศัย อันก่อให้เกิดการเรียนรู้และการเลียนแบบพฤติกรรมการรังแกทั้งทางร่างกาย วาจา และสังคม (สมพร สุทัศน์ีย์, 2547) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของกฤติกา อองสิน (2554) ที่ศึกษาพบว่า อิทธิพลความรุนแรงของกลุ่มเพื่อน อิทธิพลความรุนแรงของเกม และอิทธิพลความรุนแรงของชุมชนที่อยู่อาศัยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการรังแกของนักเรียน

ในขณะที่ปัจจัยการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวก็มีความสำคัญที่ทำให้เด็กมีพฤติกรรมการรังแกผู้อื่นได้เช่นกัน ดังที่ ปราณี จันทรหอม (2541) ศึกษาพบว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และแบบเข้มงวดกวดขันมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมก้าวร้าวและรังแก และกฤติกา อองสิน (2554) ที่ศึกษาพบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดต่างก็มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการรังแกของนักเรียน และสามารถพยากรณ์พฤติกรรมการรังแกของนักเรียนได้ นอกจากนี้ปัจจัยคุณลักษณะทางจิตก็เป็นสาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการรังแกผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็นความภาคภูมิใจในตนเอง ความเชื่ออำนาจภายในตน ความเชื่ออำนาจภายนอกตน ความตระหนักในตนเอง และความคับข้องใจ โดยและเด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวจะมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่าเด็กที่มีลักษณะยอมตามผู้อื่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Kernis et al, 1989) ความเชื่ออำนาจแห่งตนทั้งภายในและภายนอกมีความสัมพันธ์ทางลบกับความก้าวร้าวรังแกและสามารถทำนายความก้าวร้าวรังแกได้ (จิราภรณ์ อำนาจ

เล็งศักดิ์, 2540) การตระหนักในตนเองมีแนวโน้มที่จะมีผลต่อการยับยั้งความก้าวร้าวและพฤติกรรม การรังแกผู้อื่นได้ (John, 1981) การตระหนักในตนเองส่งผลทางลบต่อพฤติกรรมก้าวร้าวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (สุพัตรา พันธูวร, 2546) และความคับข้องใจมีความสัมพันธ์ทางบวกและสามารถพยากรณ์พฤติกรรมรังแกของนักเรียน (Sheras, 2002; Woodsa & Wolkeb, 2004; การีเมห์ และหิม และดวงมณี จงรักษ์, 2554) เด็กที่มีพฤติกรรมรังแกผู้อื่นมักเป็นคนที่ได้รับความเจ็บปวดและมีความคับข้องใจจากสถานการณ์อันเลวร้าย (Sarazen, 2002) โดยความคับข้องใจเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นเนื่องจากไม่สามารถตอบสนองความต้องการหรือไม่สามารถทำตามที่ใจปรารถนาอาจเป็นเพราะมีอุปสรรคหรือมีความขาดแคลนบางอย่าง (Dollard & Miller 1939) เป็นแรงขับในการแสดงพฤติกรรมที่เสมือนแรงกดดันของน้ำที่อยู่ในก้นน้ำที่กำลังเดือด ถ้าพลังความคับข้องใจสะสมมากขึ้นต้องมีการระบายออกมาโดยการแสดงพฤติกรรมรังแกผู้อื่น (Sheras, 2002; Woodsa & Wolkeb, 2004)

จากการศึกษาถึงความชุกของพฤติกรรมรังแกผู้อื่นของนักเรียนทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่าพฤติกรรมรังแกผู้อื่นมีอัตราส่วนที่สูงมากเกือบทุกทวีป เช่น ร้อยละ 56 ของนักเรียนในประเทศแอฟริกาใต้ (Greeff, 2004) ร้อยละ 38 ในประเทศเนเธอร์แลนด์ (Veenstra et al, 2005) ร้อยละ 34 ในประเทศออสเตรเลีย (Ahmed & Braithwaite, 2004) ร้อยละ 30 ในประเทศไนจีเรีย (Egbochuku, 2007) ร้อยละ 22 ในประเทศอิตาลี (Gini, 2008) ร้อยละ 21 ในประเทศแคนาดา (Hawkins et al, 2001) และร้อยละ 20 ในประเทศมาเลเซีย (Wan Salwina et al, 2009) ในขณะที่ผลการศึกษาในประเทศไทยกลับพบว่า ภาพรวมทั้งประเทศนักเรียนจะมีพฤติกรรมรังแกผู้อื่นร้อยละ 42 และเมื่อจำแนกตามภูมิภาคปรากฏว่า พบร้อยละ 44 ในภาคเหนือ พบร้อยละ 40 ในภาคกลาง พบร้อยละ 39 ในภาคตะวันตก พบร้อยละ 35 ในตะวันออกเฉียงเหนือ และพบร้อยละ 27 ในภาคใต้ (สมบัติ ตาปัญญา, 2549) นักเรียนในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่มีพฤติกรรมรังแกผู้อื่น 56.7 (ภัทรา จุลละปิยะ, 2550) นักเรียนในจังหวัดปัตตานีมีพฤติกรรมรังแกผู้อื่นร้อยละ 18.5 (Yodprang, 2007) มีพฤติกรรมรังแกผู้อื่นร้อยละ 32.9 (Laeheem et al, 2008) และมีพฤติกรรมรังแกผู้อื่นร้อยละ 20.9 (Laeheem et al, 2009)

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเป็นโรงเรียนที่มีพัฒนาการที่ยาวนานมาพร้อม ๆ กับการก่อตั้งชุมชนมุสลิม ทั้งนี้เนื่องจากการให้ความสำคัญของการศึกษาในศาสนาอิสลาม จึงเป็นผลให้เกิดสถาบันทางด้านการศึกษาของชุมชนมุสลิมขึ้น โดยโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเริ่มต้นในชื่อที่เรียกว่า ปอเนาะ และในปัจจุบันรัฐได้กำหนดให้ปอเนาะมีสถานภาพเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เนื่องจากรัฐมีนโยบายจะพัฒนาการศึกษาของประชาชนและสร้างความมั่นคงของประเทศ ถึงแม้สถานภาพหลายประการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามหรือปอเนาะในอดีตจะเปลี่ยนแปลงไป แต่ก็ยังคงเอกลักษณ์บางอย่างไว้ ทำให้การจัดการเรียนการสอนมีความแตกต่างจากโรงเรียนทั่วไป เพราะมีการจัดการสอนวิชาสามัญและวิชาศาสนาควบคู่กัน และส่วนใหญ่มีการเรียนการสอน 6 วัน ยกเว้นวันศุกร์ (เกษตรชัย และหิม อัดนัน สือแม และอิบรอเฮม เต๊ะแห, 2547)

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่ายังไม่มีการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมรังแกผู้อื่นในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามอย่างเป็นรูปธรรม ในขณะที่ผลการศึกษาของนักวิชาการหลายท่านต่างศึกษาพบว่า เยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ร้อยละ 22.3 มีพฤติกรรมก้าวร้าว (เกษตรชัย และหิม และดลมนรรัตน์ บากา, 2552) เยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มี

พฤติกรรมรุนแรงร้อยละ 20.7 (เกษตรชัย และหิ้ม และดลมนรจรรย์ บากา, 2554) เยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีส่วนร่วมในสถานการณ์ความไม่สงบเพราะต้องการค่าจ้างมากที่สุด (ร้อยละ 31.7) รองลงมาสาเหตุมาจากการรู้เท่าไม่ถึงการณ์ (ร้อยละ 22.2) ถูกหลอกลวง (ร้อยละ 21.9) ติดยาเสพติด (ร้อยละ 13.9) และรับคำสอนที่ผิด (ร้อยละ 10.3) ตามลำดับ โดยมีส่วนร่วมในการฆ่าเจ้าหน้าที่รัฐมากที่สุด (ร้อยละ 25.7) รองลงมามีส่วนร่วมในการเผาสถานที่ราชการ (ร้อยละ 19.9) ระเบิดสถานที่ราชการ (ร้อยละ 14.9) เผาสถานที่เอกชน (ร้อยละ 13.8) และฆ่าผู้บริสุทธิ์ (ร้อยละ 11.9) ตามลำดับ (เกษตรชัย และหิ้ม และดลมนรจรรย์ บากา, 2553) และการก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่จะเป็นการลอบยิง ลอบวางระเบิดเจ้าหน้าที่รัฐ รวมถึงประชาชนผู้บริสุทธิ์นั้น ผู้ก่อความไม่สงบมากกว่าร้อยละ 90 เป็นวัยรุ่นไทยมุสลิมที่มีอายุระหว่าง 18-35 ปี (ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจส่วนหน้า, 2549)

จากสภาพและปัญหาดังกล่าวข้างต้น คณะผู้วิจัยจึงให้ความสำคัญและมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยในการพยากรณ์พฤติกรรมการรังแกของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลา เพื่อศึกษานักเรียนที่มีพฤติกรรมการรังแกอยู่ในระดับใด ปัจจัยลักษณะทางจิต ปัจจัยการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว และปัจจัยอิทธิพลความรุนแรง มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการรังแกหรือไม่อย่างไร และตัวแปรใดบ้างที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการรังแกของนักเรียน โดยผลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์กับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อใช้ในการป้องกันพฤติกรรมการรังแกของนักเรียน ก่อนจะทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นจนเป็นปัญหาของสังคม และช่วยกันหาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างทัน่วงที

7.2 ระยะเวลาวิจัย

1 ปีงบประมาณ (พฤศจิกายน 2554 - ตุลาคม 2555)

7.3 แหล่งทุนสนับสนุน

กองทุนวิจัยคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

7.4 การดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลาปีการศึกษา 2555 จำนวน 49 โรงเรียน 24,432 คน (สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา, 2555) และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยการคิดคำนวณตามผลการศึกษาของ Laeheem et al. (2009) ที่ศึกษาพบว่านักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานีที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัวแล้วมีพฤติกรรมการรังแกผู้อื่นจำนวนร้อยละ 61.4 และกำหนดค่าอัตราส่วนเท่ากับ 1.28 ค่าพื้นที่ใต้โค้งปกติที่ระดับ .05 ($Z_{\alpha.05/2}$) เท่ากับ 1.96 ค่าน้ำหนักเบต้ามาตรฐานที่ระดับ 0.2 ($Z_{\beta 0.2}$) เท่ากับ 0.84 ค่าสัดส่วนของผู้ที่มีพฤติกรรมเสี่ยงและไม่เสี่ยง (r) เท่ากับ 1 และค่าสัดส่วนของนักเรียนที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัวแล้วมีพฤติกรรมการรังแก (p_2) เท่ากับ 0.614 แล้วนำไปคำนวณจากสูตรการคำนวณกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทราบจำนวนประชากรโดยวิธีการกำหนดสมมติฐาน

(McNeil, 1996) ซึ่งจากการคำนวณได้ค่า n_1 และ n_2 เท่ากับ 970.5 ซึ่งแสดงว่าในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ควรใช้กลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 1,941 คน

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยได้มีการเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Sampling) ดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดขนาดโรงเรียนออกเป็น 3 ขนาดตามเกณฑ์ของกระทรวงศึกษาธิการ (ศูนย์ปฏิบัติการเทคโนโลยีสารสนเทศ, 2554) โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ คือ

1. โรงเรียนขนาดเล็ก คือ โรงเรียนที่จำนวนนักเรียนต่ำกว่า 500 คน ปรากฏว่ามี 29 โรงเรียน
2. โรงเรียนขนาดกลาง คือ โรงเรียนที่จำนวนนักเรียน 501-1,500 คน ปรากฏว่ามี 15 โรงเรียน
3. โรงเรียนขนาดใหญ่ คือ โรงเรียนที่จำนวนนักเรียนมากกว่า 1,500 คน ปรากฏว่ามี 5 โรงเรียน

ขั้นที่ 2 เลือกโรงเรียนในแต่ละขนาดตามสัดส่วน (ใหญ่ 5: กลาง 15: เล็ก: 29) ได้โรงเรียนขนาดใหญ่ 1 โรงเรียน ขนาดกลาง 3 โรงเรียน และขนาดเล็ก 6 โรงเรียน โดยใช้วิธีการเลือกแบบสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับฉลากแบบไม่ใส่คืน

ขั้นที่ 3 กำหนดช่วงชั้นนักเรียนออกเป็น 2 ช่วงชั้น โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ คือ ช่วงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (มัธยมศึกษาปีที่ 1-3) และช่วงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (มัธยมศึกษาปีที่ 4-6) แล้วเก็บข้อมูลช่วงชั้นละ 50% ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียน

ขั้นที่ 4 การเลือกกลุ่มตัวอย่างขั้นสุดท้าย โดยใช้วิธีการเลือกแบบสุ่มอย่างง่าย ด้วยวิธีการจับฉลากแบบไม่ใส่คืน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการพัฒนาเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ แบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ ซึ่งมีส่วนประกอบ 2 ส่วนได้แก่ ส่วนที่ 1 นำมาจากการพัฒนาแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลา ซึ่งคณะผู้วิจัยมีการดำเนินการในปีที่ 1 ของโครงการวิจัย แล้วจัดทำเป็นคู่มือการใช้แบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแก ซึ่งประกอบด้วย วัตถุประสงค์ในการสร้างแบบคัดกรอง ลักษณะของแบบคัดกรอง การพัฒนาแบบคัดกรอง คุณภาพของแบบคัดกรอง วิธีการดำเนินการคัดกรอง การตรวจให้คะแนน การแปลความหมายคะแนน และการใช้เกณฑ์ปกติในการแปลผล ซึ่งกำหนดเป็นตอนที่ 5 ของแบบสอบถาม และส่วนที่ 2 ได้มีการพัฒนาและดัดแปลงมาจากงานวิจัยต่าง ๆ ซึ่งกำหนดเป็นตอนที่ 2-4 ของแบบสอบถาม แล้วดำเนินการหาคุณภาพของเครื่องมือทั้งด้านความตรงและความเชื่อมั่น

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 5 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ตอนที่ 2 ปัจจัยคุณลักษณะทางจิต ดัดแปลงมาจาก สุพัตรา พันธูร (2546) และการมีเมตตาและหิมา (2552) ตอนที่ 3 ปัจจัยการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว ดัดแปลงมาจากจิตตินี แสงจันทร์ (2551) และกฤติกา อองสิน (2554) ตอนที่ 4 ปัจจัยอิทธิพลความรุนแรง ดัดแปลงมาจากการมีเมตตาและหิมา (2552) และกฤติกา อองสิน (2554) และตอนที่ 5 แบบวัดพฤติกรรมมารังแก (มาจากงานวิจัยปีที่ 1) โดยมีขั้นตอนในการพัฒนาเครื่องมือดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะของคุณลักษณะที่ต้องการวัด แล้วสร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมนิยามศัพท์เฉพาะ

2. ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่านพิจารณาความตรงเชิงโครงสร้าง เพื่อพิจารณาว่าข้อคำถามที่สร้างขึ้นมีความสอดคล้องกับคุณลักษณะที่ต้องการวัดหรือไม่ โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับคุณลักษณะที่ต้องการวัดแต่ละด้าน และคัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป เพราะถือว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้องกับคุณลักษณะที่ต้องการวัด (เกษตรชัย และหิม, 2553) ซึ่งค่าที่ได้อยู่ระหว่าง 0.60-1.00

3. นำไปทดลองใช้กับนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 120 ชุด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25% ในการแบ่งกลุ่มสูงกลุ่มต่ำและใช้การทดสอบที (t-test) เพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มที่มีคะแนนสูงกับกลุ่มที่มีคะแนนต่ำ แล้วคัดเลือกข้อที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งค่าที่ได้อยู่ระหว่าง 3.235 ถึง 8.682 และวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีวัดความสอดคล้องภายใน โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach ผลปรากฏว่าแบบสอบถามทั้งฉบับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .875 และแต่ละด้านมีดังนี้ ปัจจัยคุณลักษณะทางจิตมีค่าเท่ากับ .856 ปัจจัยการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวมีค่าเท่ากับ .843 ปัจจัยอิทธิพลความรุนแรงมีค่าเท่ากับ .834 และพฤติกรรมการรังแกมีค่าเท่ากับ .872

การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยออกเก็บข้อมูลภาคสนามร่วมกับนักวิจัยผู้ช่วย ซึ่งมีประสบการณ์ในการเก็บข้อมูลมาแล้วหลายเรื่อง และก่อนเก็บข้อมูลมีการอบรมนักวิจัยผู้ช่วยเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการเก็บข้อมูลภาคสนามให้ตรงกัน แล้วทำการเก็บข้อมูลโดยการรวมนักเรียนกลุ่มตัวอย่างอยู่ในห้องเดียวกัน ห้องละ 30-50 คน โดยให้นักวิจัยผู้ช่วยอธิบายรายละเอียดของแบบสอบถามและตอบข้อคำถามหรือข้อสงสัยของนักเรียน หลังจากนั้นให้นักเรียน (เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีอายุประมาณ 13-18 ปี) กรอกข้อมูลในแบบสอบถามด้วยตนเอง และเมื่อนักเรียนส่งแบบสอบถามคืนมาก็จะมีกระบวนการตรวจสอบความครบถ้วน ความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่างและหน่วยศึกษา

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการพิทักษ์สิทธิ 2 ระดับ คือ

1. ระดับโรงเรียน คณะผู้วิจัยได้ขออนุญาตผู้บริหารสถานศึกษาและได้ชี้แจงเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้อย่างละเอียด และสัญญากับผู้บริหารสถานศึกษาว่าจะไม่มีการระบุหรือเปิดเผยชื่อโรงเรียนเป้าหมาย แต่พยายามจะใช้สัญลักษณ์แทน เพื่อเป็นการแสดงให้เห็นว่าผลการวิจัยครั้งนี้จะไม่ส่งผลกระทบต่อชื่อเสียงของโรงเรียนแต่อย่างใด

2. ระดับนักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย คณะผู้วิจัยได้ชี้แจงให้นักเรียนได้ทราบถึงสิทธิที่จะเข้าร่วมหรือไม่เข้าร่วมวิจัยตามความสมัครใจ นักเรียนสามารถที่จะปฏิเสธที่จะให้ข้อมูล นักเรียนมีสิทธิที่จะเปลี่ยนใจและสามารถหยุดการตอบแบบสอบถามได้ตลอดเวลา รวมทั้งจะไม่มีการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล แต่จะทำการนำเสนอข้อมูลในภาพรวม เพื่อเป็นการแสดงให้เห็นว่าผลการวิจัยครั้งนี้จะไม่ส่งผลกระทบต่อนักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายแต่อย่างใด

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมอาร์ (R Program) โดยวิเคราะห์หาข้อมูลภาคบรรยายโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคุณลักษณะทางจิต ปัจจัยการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว และปัจจัยอิทธิพล

ความรุนแรงกับพฤติกรรมการรังแกโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) และสร้างสมการถดถอยพหุคูณที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการรังแก โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเชิงเส้นตรง (Linear Multiple Correlation)

เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย

คณะผู้วิจัยได้เลือกใช้เกณฑ์สำหรับการแปลความหมายค่าเฉลี่ยของตัวพยากรณ์ทั้ง 13 ตัว และตัวแปรเกณฑ์ตามแนวคิดของ Best (1981) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
1.00-1.49	น้อยที่สุด
1.50-2.49	น้อย
2.50-3.49	ปานกลาง
3.50-4.49	มาก
4.50-5.00	มากที่สุด

เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

คณะผู้วิจัยได้เลือกใช้เกณฑ์สำหรับการแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวพยากรณ์และตัวแปรเกณฑ์ตามแนวคิดของ เกษตรชัย และหิม (2553) ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	ความหมาย
≤ 0.49	ระดับต่ำ
0.50 ถึง 0.79	ระดับปานกลาง
≥ 0.80	ระดับสูง

7.5 ผล และการอภิปรายผล

นักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลามีความภาคภูมิใจในตนเอง มีความเชื่ออำนาจภายในตน มีความเชื่ออำนาจภายนอกตน และมีความตระหนักในตนเองอยู่ในระดับปานกลาง แต่มีความคับข้องใจอยู่ในระดับมาก ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันและได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับปานกลาง แต่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยอยู่ในระดับมาก และได้รับอิทธิพลความรุนแรงของเพื่อนและได้รับอิทธิพลความรุนแรงของสื่อโทรทัศน์อยู่ในระดับปานกลาง แต่ได้รับอิทธิพลความรุนแรงของเกม ได้รับอิทธิพลความรุนแรงของชุมชนที่อาศัย และได้รับอิทธิพลความรุนแรงของบิดามารดาอยู่ในระดับมาก และนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลามีพฤติกรรมการรังแกอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวพยากรณ์ทั้ง 13 ตัวกับพฤติกรรมการรังแก พบว่า ตัวพยากรณ์ที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการรังแกของของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 มีทั้งหมด 9 ตัวแปร ได้แก่ ความคับข้องใจ (X5) การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน (X6) การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (X7) การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย (X8) อิทธิพลความรุนแรงของเพื่อน (X9) อิทธิพลความรุนแรงของสื่อโทรทัศน์ (X10) อิทธิพลความรุนแรงของเกม (X11) อิทธิพลความรุนแรงของชุมชนที่อาศัย (X12) และอิทธิพลความรุนแรงของบิดามารดา (X13) แต่เมื่อพิจารณาถึงระดับความสัมพันธ์ผลปรากฏว่ามีเพียง 2 ตัวแปร

เท่านั้นที่มีความสัมพันธ์ในระดับสูง คือ ความคับข้องใจ ($r = .916$) และอิทธิพลความรุนแรงของบิดามารดา ($r = .904$) ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนที่มีความคับข้องใจและได้รับอิทธิพลความรุนแรงของบิดามารดาในระดับสูงส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมการรังแกในระดับที่สูงเช่นกัน หรือกล่าวได้ว่าความคับข้องใจของนักเรียนและอิทธิพลความรุนแรงของบิดามารดาเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการรังแกของนักเรียน

จากการนำตัวพยากรณ์ทั้งหมดเข้าไปในสมการพยากรณ์พฤติกรรมการรังแกของนักเรียนด้วยวิธีการนำตัวพยากรณ์ทั้งหมดเข้าไปในสมการ (Enter Method) ผลปรากฏว่าตัวพยากรณ์ที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการรังแกของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 มีทั้งหมด 7 ตัว คือ ความภาคภูมิใจในตนเอง (X_1) ความเชื่ออำนาจภายในตน (X_2) ความเชื่ออำนาจภายนอกตน (X_3) ความตระหนักในตนเอง (X_4) ความคับข้องใจ (X_5) อิทธิพลความรุนแรงของชุมชนที่อาศัย (X_{12}) และอิทธิพลความรุนแรงของบิดามารดา (X_{13}) ส่วนตัวพยากรณ์อื่น ๆ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการรังแกของนักเรียนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีประสิทธิภาพของการพยากรณ์ร้อยละ 79.1 และความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์เท่ากับ 0.338 และจากการสร้างแบบจำลองการถดถอยที่ดีที่สุด โดยวิธีการนำตัวพยากรณ์เข้าในสมการทั้งหมดแล้วนำตัวพยากรณ์ออกจากสมการครั้งละ 1 ตัว (Backward method) ปรากฏว่าได้ตัวพยากรณ์ 5 ตัวที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการรังแกของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ได้แก่ ความคับข้องใจ (X_5) การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกดขี่ (X_6) อิทธิพลความรุนแรงของเพื่อน (X_9) อิทธิพลความรุนแรงของสื่อโทรทัศน์ (X_{10}) และอิทธิพลความรุนแรงของบิดามารดา (X_{13}) โดยตัวพยากรณ์ที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการรังแกสูงที่สุด คือ ความคับข้องใจ (X_5)

จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้นกล่าวได้ว่าความคับข้องใจและอิทธิพลความรุนแรงของบิดามารดาเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมการรังแกของนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลาได้มากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่าความคับข้องใจของนักเรียนเป็นอารมณ์ความรู้สึกที่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการหรือตามที่ใจปรารถนา จนทำให้ประสบปัญหาอุปสรรคและเกิดการสะสมความขุ่นเคืองใจ แล้วต้องหาแนวทางตอบสนองอารมณ์ความรู้สึกเหล่านั้นโดยการแสดงพฤติกรรมการรังแกผู้อื่นเพื่อระบายความคับข้องใจ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของนักวิชาการที่กล่าวว่า รากฐานของคนที่มีพฤติกรรมรังแกเกิดจากความคับข้องใจ แต่จะแสดงพฤติกรรมรังแกออกมามากหรือน้อยหรือไม่แสดงออกมาเลยนั้นขึ้นอยู่กับสถานการณ์กระตุ้นที่จะทำให้เกิดพฤติกรรมดังกล่าว กล่าวคือลักษณะภายในของบุคคลกับสถานการณ์กระตุ้นจะต้องสัมพันธ์กัน ถ้าเกิดความคับข้องใจน้อย แต่มีสถานการณ์กระตุ้นมากก็เกิดการรังแกได้ หรือถ้าเกิดความคับข้องใจมาก แต่มีสถานการณ์กระตุ้นน้อยก็ไม่เกิดการรังแก ซึ่งการรังแกเป็นการตอบสนองความคับข้องใจ (Berkowitz, 1989; Berkowitz & LePage, 1967) ความคับข้องใจเป็นสาเหตุสำคัญของการรังแกและความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสองเป็นไปอย่างตรงไปตรงมา ความคับข้องใจจะก่อให้เกิดการรังแกเสมอและการรังแกทุกครั้งจะเกิดจากความคับข้องใจ ซึ่งความคับข้องใจสามารถก่อให้เกิดพฤติกรรมหลายลักษณะและลักษณะหนึ่งจะเป็นการรังแก เช่น เมื่อเราเกิดความคับข้องใจเราอาจทำอะไรไม่ได้เลย บางครั้งเราตำหนิตัวเอง บางครั้งเราคิดที่จะแก้แค้น และบางครั้งเรามุมนะพยายามที่จะเอาชนะอุปสรรค จึงเป็นที่ชัดเจนว่าความคับข้องใจก่อให้เกิดการตอบสนองได้หลายอย่าง คำถามอยู่ที่ว่าเมื่อไร

ความคับข้องใจจึงเป็นเหตุให้เกิดการรังแก (Dollard & Miller (1939) สาเหตุที่ทำให้เกิดพฤติกรรม การรังแกมีสาเหตุที่สำคัญ 2 นัย คือ นัยที่ 1 สาเหตุเกิดจากระดับของความคับข้องใจ ซึ่งเป็นปัจจัยแรกที่ เกี่ยวข้อง กล่าวคือ ถ้าบุคคลใดมีความคับข้องใจในระดับสูงก็มีแนวโน้มที่จะแสดงการรังแกในระดับที่สูง ด้วย และนัยที่ 2 การทดแทนการรังแก โดยระดับความคับข้องใจจะทำให้เกิดการรังแก แต่บางครั้งถึงแม้ ความคับข้องใจจะอยู่ในระดับสูง แต่บุคคลที่ไม่สามารถแสดงพฤติกรรมกรังแกได้โดยตรง เมื่อมีสิ่งที่มี อำนาจเหนือกว่าปรากฏอยู่ เช่น ผู้บังคับบัญชาบอกผู้ใต้บังคับบัญชาว่าเป็นผู้ตัดสินใจไม่ได้ 2 ชั้น เขา ก็ต้องระงับความโกรธไว้ เพราะเขาอาจถูกไล่ออกได้ถ้าไปก้าวร้าวรังแกกับผู้บังคับบัญชา หรือถ้ามีคน ร่างกายใหญ่โตมายืนขวางไม่ให้คุณเดินผ่านไป คุณก็อาจทำได้เพียงพูดขอความกรุณาจากเขาว่าช่วยหลีกเลี่ยง หนทางให้คุณหน่อย เป็นต้น (นีออน พิณประดิษฐ์, 2541)

ในขณะที่สมพร สุทัศนีย์ (2530) และพรทิพย์ อินทรโชติ (2536) รายงานว่าพฤติกรรมกรังแกหรือพฤติกรรมก้าวร้าวมีสาเหตุสำคัญจากการเคยถูกกลั่นแกล้งเกิดความกลัวเก็บกดอารมณ์ ไม่ได้ รับความยุติธรรม ไม่สามารถปรับตัวได้ มีอารมณ์ฉุนเฉียว โมโห และโกรธง่าย อันส่งผลให้เกิดความคับ ข้องใจแล้วมีพฤติกรรมกรังแกผู้อื่นนอกจากนี้ Baron (1996) และ แสงสุรีย์สอังก์กุล (2539) พบว่า ความคับข้องใจเป็นตัวกระตุ้นที่สำคัญของพฤติกรรมกรังแกซึ่งมีแรงขับที่คล้ายกับแรงกดดันของน้ำใน กาทัมน้ำที่กำลังเดือด ถ้าพลังความคับข้องใจสะสมมากขึ้นต้องมีการระบายออกมา Wood & White (2005) ศึกษาพบว่า ภาวะคับข้องใจมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรังแกผู้อื่น โดยความคับข้องใจ สามารถก่อให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบและรูปแบบหนึ่งคือพฤติกรรมกรังแก Woods & Wolke (2004) และ Sheras (2002) รายงานว่าความวุ่นวาย ใจร้อน อटकัณฑ์ต่ำ ความสิ้นหวังโมโห ยั่ว โทสะ และความคับข้องใจมีความเสี่ยงที่ทำให้เกิดพฤติกรรมกรังแก

อิทธิพลความรุนแรงของบิดามารดาที่มีความเกี่ยวข้องและส่งผลโดยตรงกับพฤติกรรมกรังแก การเลียนแบบของนักเรียน โดยปกติพฤติกรรมของบุคคลเกิดจากการเรียนรู้พฤติกรรมจากการสังเกตตัวแบบ โดยเฉพาะตัวแบบจากคนใกล้ชิดที่สุด ไม่ว่าจะเป็นพ่อแม่ ญาติพี่น้อง ครู และเพื่อน ดังที่ Bandura (1986) และ Colorosa (2003) กล่าวว่า ตัวแบบที่เด็กจะเลียนแบบนั้นจะเริ่มต้นจากคนใกล้ชิดที่สุด โดย เด็กจะเรียนรู้พฤติกรรมจากบุคคลรอบข้างและมีการเลียนแบบพฤติกรรมตามที่ได้เรียนรู้มา โดยเฉพาะ อย่างยิ่งการเลียนแบบจากบุคคลที่ตนให้ความเคารพนับถือและมีความใกล้ชิดสนิทสนม ซึ่งเด็กมักคิดว่า พฤติกรรมที่พบเห็นนั้นเป็นเรื่องปกติ และสามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตของเขาได้ ผลการวิจัยดังกล่าว สอดคล้องกับ Baldry (2003) และสมชาย จักรพันธุ์ (2543) ที่ศึกษาพบว่าปัจจัยที่ส่งผลการกระทำ รุนแรงคือการเคยพบเห็นเหตุการณ์ที่รุนแรงหรือผิดกฎหมายซึ่งเป็นการเสริมพฤติกรรมรุนแรงให้เด็กโดย ไม่รู้ตัว เป็นการแสดงให้เห็นให้เด็กเห็นว่าผู้ใหญ่ก็ใช้วิธีรุนแรงในการแก้ปัญหาและเป็นการสอนให้เขาใช้วิธี เดียวกันกับผู้อื่น โดยการแสดงพฤติกรรมรุนแรงต่อบุคคลรอบข้างในชีวิตประจำวัน เกษตรชัย และหิม และ ดลมนรรัตน์ บากา (2552; 2554) ศึกษาพบว่า การมีประสบการณ์พบเห็นพ่อแม่ทะเลาะตบตีกัน ส่งผลต่อพฤติกรรมรุนแรงและก้าวร้าวของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติ

นอกจากนี้ Malley-Morrison (2004) ยังศึกษาพบว่า ความรุนแรงระหว่างบิดาและมารดา เป็นการแสดงพฤติกรรมในเชิงลบต่อกันอย่างรุนแรงกว่าปกติอันเกิดจากความรู้สึกไม่พึงพอใจหรือเกิด จากอารมณ์ที่ไม่ปกติอื่น ๆ ที่สั่งสมมารวมทั้งประสบการณ์และกระบวนการคิดของบุคคลในการ

ตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ซึ่งความรุนแรงระหว่างบิดาและมารดาตั้งกล่าวมีการพัฒนามาจากการเกิดความขัดแย้งกัน และรณชัย คงสภณ (2549) ได้กล่าวเกี่ยวกับความรุนแรงระหว่างบิดาและมารดาว่าเป็นรูปแบบการกระทำในลักษณะการทำร้ายร่างกายการล่วงละเมิดทางเพศและทำร้ายจิตใจ ซึ่งความรุนแรงระหว่างบิดาและมารดาที่เกิดขึ้นในครอบครัวมีปรากฏการณ์หลายอย่างที่สะท้อนให้เห็นว่าการทำร้ายร่างกายภรรยาที่ความรุนแรงมากขึ้นทุกขณะ ผู้ที่ทำร้ายมาจากทุกฐานะเศรษฐกิจ ทุกอาชีพ ทุกเชื้อชาติ ทุกศาสนา และผู้ที่ทำร้ายร่างกายภรรยามักมีประสบการณ์การกระทำ ความรุนแรงในช่วงที่เป็นความสัมพันธ์ก่อนการแต่งงาน และมีจำนวนมากที่ใช้ความรุนแรงนั้นนอกบ้าน (Sonkin et al, 1985) ความรุนแรงในครอบครัวมีสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับสภาพภายในตัวบุคคล ได้แก่ มีประสบการณ์ความรุนแรงในวัยเด็ก นิสัยที่ดื้อรั้น ใจร้อน โมโหง่ายและบ่อย ไม่สามารถควบคุมความโกรธได้ หวาดระแวง พุดจาไม่เหมาะสม วิตกกังวลสูง ชอบเก็บตัว เป็นคนเคร่งครัดไม่ยอมผ่อนปรน เชื่อคนง่าย และชอบดื่มสุรา และสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับ สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจสังคม ได้แก่ มีรายได้ต่ำหรือมีหนี้สินอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่แออัดและเสียง มีภาระเลี้ยงดูบุตรหลานจำนวนมาก ต้องอาศัยพึ่งพิงญาติผู้ใหญ่ที่ไม่ใช่บิดามารดา และมีเวลาร่วมทำกิจกรรมกับมาชิกคนอื่น ๆ ในครอบครัวน้อย (ยงยุทธ แสนประสิทธิ์, 2554) ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในครอบครัวมาจากความไม่พร้อมทั้งทางร่างกาย จิตใจ วุฒิภาวะที่จะเป็นครอบครัวหรือการไม่ได้เตรียมตัวสำหรับการเป็นครอบครัวของผู้หญิงและผู้ชาย การมีทัศนคติและค่านิยมที่ผิดๆ ในเรื่องบทบาทในครอบครัวของหญิงชาย รวมทั้งปัญหาที่เกิดจากกระแสโลกาภิวัตน์ทั้งทางด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร ภาวะวิกฤติทางสังคมและเศรษฐกิจ จนส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ภายในครอบครัวลดน้อยลง ทำให้สมาชิกในครอบครัวไม่เข้าใจกัน ขาดความรัก ขาดความเอื้ออาทร ไม่ยอมรับพฤติกรรมของอีกฝ่าย และไม่สามารถปรับตัวเข้าหากันได้ เมื่อครอบครัวประสบปัญหาและขาดทักษะในการแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสม อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งและหากความขัดแย้งสะสมเป็นเวลานานก็อาจขยายเป็นความรุนแรงในครอบครัวได้ในที่สุด (ศรีสว่าง พัววงศ์แพทย์, 2537)

จากปัญหาดังกล่าวส่งผลให้ครอบครัวขาดความสมดุล และนำไปสู่การเผชิญปัญหาที่สลับซับซ้อนหลากหลายมากยิ่งขึ้น และเป็นภัยต่อสังคมในทุกภาคส่วน ทุกครั้งที่เกิดความรุนแรงย่อมนำมาซึ่งความสูญเสียต่อเหยื่อซึ่งเป็นสมาชิกในครอบครัวซึ่งความสูญเสียที่กล่าวนี้เป็นความสูญเสียทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และด้านสภาพเศรษฐกิจ สังคม จากการศึกษาของเหมวรรณ เหมมะนัต (2533) ได้กล่าวว่าปัญหาการทำร้ายร่างกายทุพติภรรยาส่งผลกระทบต่อสังคมระยะยาวได้โดยเด็กในครอบครัวที่พ่อแม่ใช้ความรุนแรงต่อกัน เด็กจะเรียนรู้และซึมซับความรุนแรง ศรีสว่าง พัววงศ์แพทย์ (2537) พบว่าการที่พ่อแม่ทะเลาะวิวาททำร้ายร่างกาย ทุพติภรรยาเป็นผลต่อ จิตใจ อารมณ์ ความรู้สึก และการเรียนรู้ซึมซับของเด็กมาก การทุพติภรณานั้นเชื่อมโยงไปถึงเด็กด้วย จากการศึกษาในเด็กที่ทำร้ายร่างกายผู้อื่นมักมีประวัติมาจากครอบครัวที่มีความรุนแรงในครอบครัว และธัญภา พรหมรักษ์ (2550) ศึกษาพบว่าความรุนแรงที่เกิดในครอบครัวส่งผลกระทบต่อบุตร ทั้งที่อยู่ในวัยเยาว์หรือวัยรุ่น ได้รับผลกระทบทางจิตใจโดยตรงและรุนแรง เกิดภาพลบในเรื่องสัมพันธภาพในครอบครัว ส่งผลต่อคุณค่าชีวิต ทำให้บุตรมีพฤติกรรมก้าวร้าว เกเร และไม่ตั้งใจเรียน

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าความคับข้องใจเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากการขาดการตอบสนองความต้องการถ้าบุคคลใดสามารถสนองความต้องการทุกอย่างได้ในทันทีก็จะเป็นที่ก็จะไม่มีความคับข้องใจแต่ถ้าไม่สามารถตอบสนองได้ก็อาจทำให้เกิดความขุ่นเคืองใจหรือความคับข้องใจ เมื่อถูกสะสมมากขึ้นเรื่อย ๆ ก็

ต้องพยายามหาทางออกจนส่งผลให้เขาเลือกที่จะมีพฤติกรรมการรังแกผู้อื่น ในขณะที่อิทธิพลความรุนแรงของบิดามารดาก็เป็นประเด็นหนึ่งที่ทำให้พฤติกรรมรุนแรงเพิ่มขึ้น ซึ่งมีผลกระทบในให้อยากแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวหรือยอมรับว่าพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นเรื่องปกติธรรมดาในชีวิตประจำวัน ซึ่งการกระทำผิดของวัยรุ่นส่วนหนึ่งเป็นการตามแบบอย่างที่เขาเห็น ซึ่งภาพความรุนแรงกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจต้องการที่จะทำตามแบบ ความต้องการที่มีมากขึ้นจากการได้เห็นซ้ำ ๆ และเกิดการหาเหตุผลสนับสนุน หรือเกิดการยอมรับว่าความรุนแรงเป็นทางเลือกหนึ่งในการแก้ปัญหา

7.6 การนำไปใช้ประโยชน์

ผลจากการศึกษาในครั้งนี้ทำให้ได้องค์ความรู้ใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสำหรับใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาและสร้างโปรแกรมการป้องกันปัญหาพฤติกรรมการรังแกกันระหว่างนักเรียนอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลการวิจัยที่พบว่าภาวะคับข้องใจและอิทธิพลความรุนแรงของบิดามารดาส่งผลต่อพฤติกรรมการรังแกของนักเรียนในระดับสูงทั้งนี้เพราะจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยการค้นหาในฐานข้อมูลของโครงการเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ หรือ ThaiLIS (Thailand Library Integrated System) พบว่ามีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการรังแกในประเทศไทยเพียง 5 เรื่องเท่านั้น กล่าวคือ จิรา จันทรกระจ่าง (2538) ได้เขียนบทความทางวิชาการเรื่อง คุณครูขา...อย่ารังแกหนู ซึ่งได้อธิบายเกี่ยวกับสาเหตุในการมอบของขวัญของครูให้แก่นักเรียน เพราะนักเรียนเป็นคนที่มีความยากจนและขาดแคลนแต่นักเรียนกลับคิดว่าการกระทำเป็นการรังแก เพราะการที่ครูคิดอย่างนั้นถือว่าเป็นการดูถูกและเหยียดหยามศักดิ์ศรีเขา พรทิพย์ อินทรโชติ(2536) ศึกษาเรื่อง ผลของการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงที่มีต่อพฤติกรรมรังแกเพื่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชุมชนบ้านพุเตย อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์เป็นงานวิจัยเชิงทดลองที่ต้องการทดสอบว่าการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงสามารถลดพฤติกรรมรังแกได้หรือไม่ ซึ่งผลการศึกษาพบว่านักเรียนมีพฤติกรรมรังแกเพื่อนลดลงหลังจากได้รับการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง Yodprang (2007) ศึกษาเรื่อง Bullying Among Lower Secondary School Students in Pattani Province ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของนักเรียนในด้านเพศ อายุ เชื้อชาติ และพื้นที่ตั้งของโรงเรียนกับพฤติกรรมการรังแก ผลการศึกษาพบว่านักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีพฤติกรรมการรังแกไม่แตกต่างกันในขณะที่นักเรียนที่มีอายุเชื้อชาติ และพื้นที่ตั้งของโรงเรียนต่างกลับกลับมีพฤติกรรมการรังแกที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ Junlapiya (2007) ศึกษาเรื่อง The relationship between the perception of bullying behaviors and the actual bullying behaviors among groups of students in Changmaiเป็นการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้เรื่องพฤติกรรมการรังแกกับพฤติกรรมการรังแกของนักเรียน ซึ่งผลการศึกษาพบว่า การรับรู้เรื่องพฤติกรรมการรังแกมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการรังแกของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และ Laeheem (2009) ศึกษาเรื่อง Bullying behaviour in pattani primaryschoolsซึ่งศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านเพศ อายุ ประเภทโรงเรียน และเพื่อนสนิท ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนเพศ อายุ ประเภทโรงเรียน และเพื่อนสนิทต่างกลับมีพฤติกรรมการรังแกที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าผลการศึกษาในครั้งนี้แตกต่างกับผลการศึกษาทั้ง 5 เรื่องดังกล่าวข้างต้น รวมทั้งมีการเลือกศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่แตกต่างกัน กล่าวคือ งานวิจัยมักจะเลือกปัจจัยทางด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล เช่น เพศ อายุ เชื้อชาติ และที่ตั้งของโรงเรียน ในขณะที่งานวิจัยนี้เลือกศึกษาปัจจัยคุณลักษณะทางจิต ปัจจัยการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว และปัจจัยอิทธิพลความรุนแรง ซึ่งนับว่าผลการศึกษาดังกล่าวทำให้ได้องค์ความรู้ใหม่สำหรับนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

นอกจากนี้ผลจากการศึกษาในครั้งนี้ยังสามารถนำไปใช้ในการกำหนดแนวนโยบายที่ชัดเจนหาแนวทางแก้ไขปัญหา และสร้างโปรแกรมการป้องกันอย่างเป็นรูปธรรม เป็นข้อมูลที่สำคัญแก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ และบุคคลที่เกี่ยวข้องที่ต้องตระหนักและร่วมมือลดภาวะคับข้องใจและไม่ควรกระทำการใด ๆ อันอาจทำให้เด็กเกิดภาวะคับข้องใจ เช่น การสร้างปมด้อย การลงโทษโดยไม่มีเหตุผล การไม่มีความยุติธรรม และตำหนิตีเดีย เป็นต้น ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งในการป้องกันปัญหาพฤติกรรม การรังแกในโรงเรียนได้ ก่อนจะทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นจนเป็นปัญหาของสังคม รวมทั้งพ่อแม่ผู้ปกครอง ต้องมีความเอาใจใส่และให้ความสำคัญกับความรู้สึกรักของบุตรหลาน ต้องมีความอดทนอดกลั้น รู้จักให้อภัยซึ่งกันและกัน และให้ความวางใจซึ่งกันและกัน เพื่อความเป็นสุขในครอบครัว นอกจากนี้บุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องร่วมมือกันส่งเสริมการใช้ชีวิตครอบครัวเป็นสุข และต่อต้านการใช้ความรุนแรงภายในครอบครัว

รวมทั้งผลจากการศึกษาในครั้งนี้ยังเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดโจทย์วิจัยที่เกี่ยวข้องแก่วิชาการและนักศึกษาสำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งต่อไป เช่น การศึกษาเกี่ยวกับการสร้างแบบทดสอบวัดพฤติกรรมรังแกที่เป็นมาตรฐาน เพื่อให้โรงเรียนสามารถนำมาใช้ได้เป็นอย่างดีและเป็นรูปธรรมและอาจมีการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) และสร้างเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อให้ได้เครื่องมือที่มีความเที่ยงตรงและมีความสมบูรณ์ รวมทั้งควรมีการศึกษาแนวทางป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นอย่างเป็นรูปธรรมและผ่านกระบวนการวิจัยอย่างมีส่วนร่วม เพื่อใช้ควบคู่กับแบบสอบถามดังกล่าวข้างต้น และการศึกษาแนวทางป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นอย่างเป็นรูปธรรมและผ่านกระบวนการวิจัยอย่างมีส่วนร่วม เพื่อใช้ควบคู่กับแบบคัดกรองดังกล่าวข้างต้น

8. ภาคผนวก

8.1 ภาคผนวก 1 นิพนธ์ต้นฉบับเรื่องที่ 1

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคุณลักษณะทางจิต ปัจจัยการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว และปัจจัยอิทธิพลความรุนแรงกับพฤติกรรมรังแกของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลา

ได้รับการตอบรับการตีพิมพ์จากวารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และคาดว่าจะตีพิมพ์ในปีที่ 4 ฉบับที่ 2 ประจำเดือนกรกฎาคม-ธันวาคม 2555 ซึ่งเป็นวารสารที่อยู่ในฐานข้อมูลของ Thai Journal Citation Index (TCI)

กรุณาป้อนค่าที่จะใช้ค้นหา

จาก ชื่อวารสาร

ในปีพ.ศ. ๒๕๖๖

ค้นพบ

AND

จาก ชื่อวารสาร

AND

จาก ชื่อวารสาร

 สาขาทั้งหมด สาขาวิทยาศาสตร์ สาขามนุษยศาสตร์

สืบค้นจาก ชื่อวารสาร(วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์) ทุกราย สาขามนุษยศาสตร์

พบทั้งหมด 44 รายการ

จำนวนการอ้างอิงรวม 0 ครั้ง

ลำดับ	ชื่อบทความ	ชื่อผู้แต่ง	ปีพ.ศ.	ปีที่	ฉบับที่	เลขหน้า	ชื่อวารสาร	Cited By
1	Sustainable Development in ASEAN: the Key Role of Social Sciences and Humanities	1.Neal, M.	2555	4	1	1-19	วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่	0
2	Reviewing the Prehistoric Linguistic Relationship of the Tai-Kadai Language Family and its Putative Linguistic Affiliations: a Meta-analysis Study and Abbreviation Edition	1.Yu-Hsin Lee, H. 2.Clontz, J.	2555	4	1	20-39	วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่	0
3	Balancing Structuralism and Poststructuralism in EFL Writing Instruction and Assessment	1.Keawtuch, S.	2555	4	1	39-67	วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่	0
4	ปัจจัยสำคัญของการจัดการพื้นที่ชายของคณาจารย์ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน	1.สมเกียรติ พงษ์กิจ 2.ณัฐ มุหนานวงศ์ 3.ธีรฉัตร ตะระรัมย์ 4.รุ่งพล พรหมสาขา ณ สกลนคร 5.อารีย์ นันทินิจ	2555	4	1	58-77	วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่	0

หนังสือตอบรับการตีพิมพ์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ งานวิจัย คณะศิลปศาสตร์ โทร.0-7428-6675 E - mail: waraporn.no@psu.ac.th

ที่ มอ 880/ ~~4694~~

วันที่ 19 กันยายน 2555

เรื่อง ตอบรับการตีพิมพ์บทความ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกษตรชัย และทีม

ตามที่ท่านได้ส่งบทความเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคุณลักษณะทางจิต ปัจจัยการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว และปัจจัยอิทธิพลความรุนแรงกับพฤติกรรมการรังแกของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลา เพื่อตีพิมพ์ในวารสารศิลปศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ รายละเอียดทราบแล้วนั้น กองบรรณาธิการได้พิจารณาแล้วยินดีให้ท่านตีพิมพ์บทความเรื่องดังกล่าวในวารสารศิลปศาสตร์ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 ประจำเดือนกรกฎาคม - ธันวาคม 2555 ทั้งนี้ กองบรรณาธิการจะจัดส่งวารสารไปยังท่านต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์มาลี สบายยิ่ง)

รักษาการในตำแหน่งรองคณบดีฝ่ายวิจัยและบัณฑิตศึกษา

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคุณลักษณะทางจิต ปัจจัยการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว และ
ปัจจัยอิทธิพลความรุนแรงกับพฤติกรรมการรังแก

ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลา

Relationships between Affective Characteristics Factors, Family Upbringing
Factors, Violence Influence Factors, and Bullying Behavior of
Islamic Private Schools Students in Songkhla Province

เกษตรชัย และทีม¹ และ อุทิศ สังขรัตน์²

KasetchaiLaeheem¹ and UtitSangkharat² Error! Bookmark not defined.

Abstract

The objectives of this research was to study the relationships between affective characteristics factors, family upbringing factors, violence influence factors, and bullying behavior of Islamic private schools students in Songkhlaprovince. The research collected data by interviewing 1,950 students, and using R program in analyzing frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson product moment correlation coefficient.

It is found that thefrustration, strict upbringing,democratic upbringing, permissive upbringing, influence of peer violence, influence of television violence, influence of game violence, and influence of parental violenceheld the positive relations to students bullying behavior statistically significant at 0.001 level. The frustration and the influence of parental violencewere clearly the most strongly related to students bullying behavior.

Keywords: Bullying behavior, affective characteristics factors, family upbringing factors, violence influence factors, Islamic private schools

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคุณลักษณะทางจิต ปัจจัยการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว และปัจจัยอิทธิพลความรุนแรงกับพฤติกรรมการรังแกของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลา โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,950 คน และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมอาร์ เพื่อหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลของการวิจัยพบว่า ความคับข้องใจ การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย อิทธิพลความรุนแรงของเพื่อน อิทธิพลความรุนแรงของสื่อโทรทัศน์ อิทธิพลความรุนแรงของเกม และอิทธิพลความรุนแรงของบิดามารดา มีความสัมพันธ์

¹ ดร. ผู้ช่วยศาสตราจารย์

¹ Ph.D., Assistant Professor

² ดร. อาจารย์

² Ph.D.,

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University

ทางบวกกับพฤติกรรมการรังแกของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งความคับข้องใจ และ อิทธิพลความรุนแรงของบิดามารดาที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการรังแกของนักเรียนมากที่สุด

คำสำคัญ: พฤติกรรมการรังแก ปัจจัยคุณลักษณะทางจิต ปัจจัยการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว ปัจจัยอิทธิพล ความรุนแรงโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

บทนำ

ปัญหาพฤติกรรมการรังแกของนักเรียนที่เกิดขึ้นในหลายโรงเรียนทั่วประเทศนับว่าเป็นปัญหาที่น่าวิตกกังวลที่ส่งผลต่อสภาพจิตใจ อารมณ์ ร่างกายและคุณภาพชีวิตของนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนที่ถูกรังแกมักจะได้รับบาดเจ็บ มีความทุกข์ มีความกลัว และกลายเป็นรอยแผลหรือความทรงจำจนกระทั่งโตเป็นผู้ใหญ่ (Rigby, 1996) ในขณะที่นักเรียนที่รังแกผู้อื่น เพื่อความสนุกสนาน ต้องการเรียกร้องความสนใจ และต้องการแสดงพลังอำนาจ (Besag, 1989) ได้สร้างความเดือดร้อนหนักใจให้กับพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา และบุคคลอื่น ๆ ในสังคม ปัญหานี้หากไม่ได้รับการแก้ไขก็ย่อมจะส่งผลร้ายหรือความเสียหายต่อตัวเด็กหรือสังคมในอนาคตได้ เพราะพฤติกรรมรังแกซ้ำ ๆ กันหลาย ๆ ครั้งจะกลายเป็นนิสัยและความเคยชินส่งผลให้บุคคลนั้นโตเป็นผู้ใหญ่ที่หยาบคาย ก้าวร้าว ป่าเถื่อน อันธพาล และในที่สุดอาจกลายเป็นอาชญากร (สมพร สุทัศน์ีย์, 2530; Farrington, 1993)

พฤติกรรมการรังแกของนักเรียนในปัจจุบันนับวันจะทวีความรุนแรงและมีรูปแบบที่ทวีซับซ้อนตามยุคสมัยหลายคนคิดว่าพฤติกรรมดังกล่าวมาจากปัญหาการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว จากสื่อที่นำเสนอความรุนแรงทั้งจากการเล่นเกม การรับชมรายการโทรทัศน์ การเล่นอินเทอร์เน็ต และจากคุณลักษณะของนักเรียนเอง ดังที่ โสภณ สุภาพงษ์ (2548) กล่าวว่าสื่อที่รุนแรงการอบรมเลี้ยงดู การทุพติหารุณโหดร้าย และครอบครัวแตกแยกล้วนเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เด็กเกร และกลายเป็นอาชญากรได้ในที่สุดนิภาพรรณ ต่อชาว (2547) ศึกษาพบว่าปัญหาการใช้ความรุนแรงของเด็กนักเรียนเป็นตัวบ่งชี้อย่างหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงสภาพของสังคมที่มีรากฐานมาจากความขัดแย้งในครอบครัว ที่ใช้ความรุนแรงและบิดามารดาทะเลาะหรือทำร้ายร่างกายกัน (Ahmed & Braithwaite, 2004) การที่พ่อแม่ลงโทษลูกด้วยวิธีที่รุนแรง และทะเลาะเบาะแว้งต่อกันส่งผลให้เด็กเลียนแบบพฤติกรรมดังกล่าว แล้วไปรังแกผู้อื่น (Farrington, 1993)

นอกจากนี้พฤติกรรมการรังแกยังมีสาเหตุที่สำคัญมาจากอิทธิพลของสื่อที่แสดงความรุนแรง ไม่ว่าจะเป็นละครภาพยนตร์ในโทรทัศน์ ซีวดี และการเล่นเกม ซึ่งทำให้เด็กค่อย ๆ ซึมซับพฤติกรรมดังกล่าวจนกลายเป็นการเลียนแบบ จนทำให้เด็กแสดงพฤติกรรมรังแกผู้อื่น (Feshbach & Singer, 1971) การที่เด็กได้รับชมละครโทรทัศน์ที่มีการต่อสู้ รบราฆ่าฟัน ตบตี ทะเลาะ ชกต่อย กัดขี้นวมเหง ใช้วาจาไม่สุภาพ หยาบคาย และโต้เถียงนั้น ทำให้เด็กซึมซับพฤติกรรมดังกล่าวแล้วไปรังแกผู้อื่นในที่สุด (Siegel, 1998) รวมทั้งความคับข้องใจก็เป็นสาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งที่ส่งผลต่อพฤติกรรมรังแกผู้อื่น โดยความคับข้องใจเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นเนื่องจากไม่สามารถตอบสนองความต้องการหรือไม่สามารถทำตามที่ใจปรารถนาอาจเป็นเพราะมีอุปสรรคหรือมีความขาดแคลนบางอย่างจนทำให้เกิดความขุ่นเคืองใจหรือความคับข้องใจ (Dollard & Miller 1939) ซึ่งเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะแรงขับในการแสดงพฤติกรรมที่เสมือนแรงกดดันของน้ำที่อยู่ในกาต้มน้ำที่กำลังเดือด ถ้าพลังความคับข้องใจสะสมมากขึ้นต้องมีการระบายออกมาโดยการแสดงพฤติกรรมรังแกผู้อื่น (Sheras, 2002; Woodsa & Wolkeb, 2004)

จากการศึกษาถึงความชุกของพฤติกรรมการรังแกของนักเรียนพบว่าพฤติกรรมการรังแกมีอัตราสัดส่วนที่สูงมากเกือบทุกทวีป เช่น ในประเทศแอฟริกาใต้มีนักเรียนร้อยละ 56 ที่รังแกผู้อื่น (Greeff, 2004) ใน

ประเทศออสเตรเลียมีร้อยละ 34 (Ahmed & Braithwaite, 2004) ในประเทศไนจีเรียมีร้อยละ 30 (Egbochuku, 2007) ในประเทศอิตาลีมีร้อยละ 22 (Gini, 2008) ในประเทศแคนาดาร้อยละ 21 (Hawkins et al, 2001) และในประเทศไทยร้อยละ 42 (สมบัติ ตาปัญญา, 2549) อย่างไรก็ตามพฤติกรรมการรังแกในโรงเรียนแม้ว่าจะเกิดขึ้นอย่างแพร่หลาย และมีผลกระทบต่อเด็กเป็นอย่างมาก แต่สังคมมักมองข้ามไป มองเห็นเป็นเรื่องปกติธรรมดาหรือถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมปกติของเด็ก (สมบัติ ตาปัญญา, 2549)

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเป็นโรงเรียนที่มีพัฒนาการที่ยาวนานมาพร้อม ๆ กับการก่อตั้งชุมชนมุสลิม ทั้งนี้เนื่องจากการให้ความสำคัญของการศึกษาในศาสนาอิสลาม จึงทำให้เกิด ปอเนาะ ขึ้นซึ่งปัจจุบันได้เปลี่ยนสถานภาพเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ที่ยังคงเอกลักษณ์ด้านการจัดการเรียนการสอนวิชาสามัญควบคู่วิชาศาสนาอิสลาม (เกษตรชัย และหีม และคณะ, 2547) จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่ายังไม่มีการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการรังแกในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามอย่างเป็นรูปธรรม ในขณะที่ผลการศึกษานักวิชาการหลายท่าน พบว่า เยาวชนไทยมุสลิมมีพฤติกรรมก้าวร้าวร้อยละ 22.3 (เกษตรชัย และหีม และ ดลมนรรจน์ บากา, 2554) มีพฤติกรรมรุนแรงร้อยละ 20.7 (เกษตรชัย และหีม และดลมนรรจน์ บากา, 2552) และผู้ก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้มากกว่าร้อยละ 90 เป็นวัยรุ่นมุสลิมที่มีอายุระหว่าง 18-35 (ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจส่วนหน้า, 2549)

ดังนั้นนับว่าเป็นความจำเป็นของการศึกษาในครั้งนี้ เพื่อศึกษาว่านักเรียนมีพฤติกรรมการรังแกในระดับใด ปัจจัยลักษณะทางจิต ปัจจัยการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว และปัจจัยอิทธิพลความรุนแรงมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการรังแกหรือไม่อย่างไร โดยผลที่ได้จะเป็นประโยชน์กับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อใช้ในการป้องกันพฤติกรรมการรังแกของนักเรียน ก่อนจะทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นจนเป็นปัญหาของสังคม และช่วยกันหาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างทันที่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะทางจิต ปัจจัยการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว และปัจจัยอิทธิพลความรุนแรงกับพฤติกรรมการรังแกของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2554 จำนวน 49 โรงเรียน 24,432 คน (สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา, 2554).

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2554 จำนวน 1,950 คน โดยเลือกสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน คือขั้นที่ 1 กำหนดขนาดโรงเรียนออกเป็น 3 ขนาดตามเกณฑ์ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ คือขั้นที่ 1 โรงเรียนขนาดเล็ก (นักเรียนต่ำกว่า 500คน) มี 29 โรงเรียน ขั้นที่ 2 โรงเรียนขนาดกลาง (นักเรียน 501-1,500คน) มี 15 โรงเรียน และขั้นที่ 3 โรงเรียนขนาดใหญ่ (มากกว่า 1,500คน) มี 5 โรงเรียน ขั้นที่ 2 เลือกโรงเรียนในแต่ละขนาดตามสัดส่วน (ใหญ่ 5: กลาง 15: เล็ก: 29) ได้โรงเรียนขนาดใหญ่ 1 โรงเรียน ขนาดกลาง 3 โรงเรียน และขนาดเล็ก 6 โรงเรียน โดยใช้วิธีการเลือกแบบสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับฉลากแบบไม่ใส่คืน และขั้นที่ 3 กำหนดช่วงชั้นนักเรียนออกเป็น 2 ช่วงชั้น โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ คือ ช่วงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และช่วงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แล้วเก็บข้อมูล

ช่วงชั้นละ 50% ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียน และการเลือกกลุ่มตัวอย่างขั้นสุดท้าย โดยใช้วิธีการเลือกแบบสุ่มอย่างง่าย ด้วยวิธีการจับฉลากแบบไม่ใส่คืน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และการพัฒนาเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ มี 5 ตอนคือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 ปัจจัยคุณลักษณะทางจิตตอนที่ 3 ปัจจัยการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว ตอนที่ 4 ปัจจัยอิทธิพลความรุนแรง และ ตอนที่ 5 แบบวัดพฤติกรรมการรังแกทั้งนี้ตอนที่ 2-5 เป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างและพัฒนาเครื่องมือดังนี้

1) ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำมากำหนดนิยามศัพท์เฉพาะของคุณลักษณะที่ต้องการวัดและสร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมถึงนิยามศัพท์เฉพาะข้างต้น

2) ให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความตรงเชิงโครงสร้างแล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับคุณลักษณะที่ต้องการวัดและคัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปค่าที่ได้อยู่ระหว่าง 0.60-1.00

3) ทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 120 ชุด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก โดยการใช้การทดสอบทีแล้วเลือกข้อที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าที่ได้อยู่ระหว่าง 3.24-8.68 และหาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีวัดความสอดคล้องภายในโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคผลปรากฏว่าแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .875 ด้านปัจจัยคุณลักษณะทางจิตมีค่าเท่ากับ .856 ด้านปัจจัยการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวมีเท่ากับ .843 ด้านปัจจัยอิทธิพลความรุนแรงมีค่าเท่ากับ .834 และด้านพฤติกรรมกรรังแกมีเท่ากับ .872

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรตามคือ พฤติกรรมกรรังแกและตัวแปรอิสระ คือปัจจัยคุณลักษณะทางจิต ได้แก่ ภาวะภาคภูมิใจในตนเอง ความเชื่ออำนาจภายในตน ความเชื่ออำนาจภายนอกตน ความตระหนักในตนเอง และความคับข้องใจ ปัจจัยการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และปัจจัยอิทธิพลความรุนแรง ได้แก่ อิทธิพลความรุนแรงของเพื่อน อิทธิพลความรุนแรงของสื่อโทรทัศน์ อิทธิพลความรุนแรงของเกม และอิทธิพลความรุนแรงของบิดามารดา

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยร่วมเก็บข้อมูลกับนักวิจัยผู้ช่วยที่มีประสบการณ์และผ่านการอบรมเกี่ยวกับวิธีการเก็บข้อมูล แล้ววิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมอาร์ (R Program) เพื่อหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยคือ 1.00-1.49 (น้อยที่สุด) 1.50-2.49 (น้อย) 2.50-3.49 (ปานกลาง) 3.50-4.49 (มาก) และ 4.50-5.00 (มากที่สุด) และใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คือ ≤ 0.49 (ระดับต่ำ) 0.50 ถึง 0.79 (ระดับปานกลาง) และ ≥ 0.80 (ระดับสูง) (เกษตรชัย และหิม, 2554)

ผลการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 52.1) มีอายุ 14-16 ปีมากที่สุด (ร้อยละ 38.8) รองลงมาคืออายุ 17 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 31.8) และอายุ 13 ปีลงมา (ร้อยละ 29.4) ตามลำดับ และเป็นนักเรียนประเภทไปกลับ (ร้อยละ 62.5) มากกว่านักเรียนประเภทอยู่ประจำ (ร้อยละ 37.5)

2. นักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลามีพฤติกรรมการรังแกอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.78)

3. นักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลามีคุณลักษณะทางจิตในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.44) โดยมีคุณลักษณะทางจิตด้านความคับข้องใจสูงสุด ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70) และด้านความภาคภูมิใจในตนเองต่ำที่สุด ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.35) ดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยคุณลักษณะทางจิต

ปัจจัยคุณลักษณะทางจิต	Mean Score	S.D.	ระดับ
ความภาคภูมิใจในตนเอง	3.35	0.46	ปานกลาง
ความเชื่ออำนาจภายในตน	3.39	0.40	ปานกลาง
ความเชื่ออำนาจภายนอกตน	3.41	0.38	ปานกลาง
ความตระหนักในตนเอง	3.36	0.47	ปานกลาง
ความคับข้องใจ	3.70	1.03	มาก
ภาพรวม	3.44	0.55	ปานกลาง

4. นักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลาได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.46) โดยได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยสูงที่สุด ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.86) และได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันต่ำที่สุด ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.10) ดังตาราง 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว

ปัจจัยการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว	Mean Score	S.D.	ระดับ
แบบเข้มงวดกวดขัน	3.10	1.02	ปานกลาง
แบบประชาธิปไตย	3.43	1.08	ปานกลาง
แบบปล่อยปละละเลย	3.86	1.05	มาก
ภาพรวม	3.46	1.05	ปานกลาง

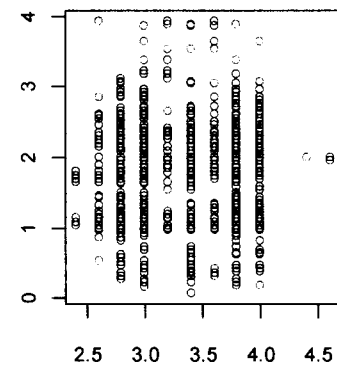
5. นักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลาได้รับอิทธิพลความรุนแรงในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.58) โดยได้รับอิทธิพลความรุนแรงของบิดามารดาสูงที่สุด ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80) และได้รับอิทธิพลความรุนแรงของเพื่อนต่ำที่สุด ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.33) ดังตาราง 3

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยอิทธิพลความรุนแรง

ปัจจัยอิทธิพลความรุนแรง	Mean Score	S.D.	ระดับ
อิทธิพลความรุนแรงของเพื่อน	3.33	0.77	ปานกลาง
อิทธิพลความรุนแรงของสื่อโทรทัศน์	3.46	0.96	ปานกลาง
อิทธิพลความรุนแรงของเกม	3.71	0.93	มาก
อิทธิพลความรุนแรงของบิดามารดา	3.80	1.03	มาก
ภาพรวม	3.58	0.92	มาก

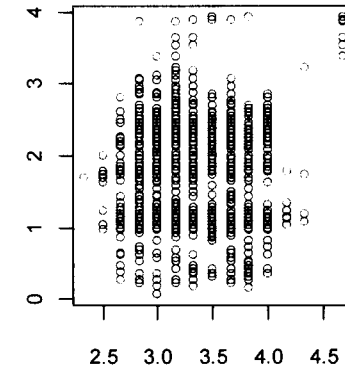
6. ความภาคภูมิใจในตนเองไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการรังแกของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลา (ดังภาพ1) ความเชื่ออำนาจภายในตนเองไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการรังแกของนักเรียน (ดังภาพ2) ความเชื่ออำนาจภายนอกตนเองไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการรังแกของนักเรียน (ดังภาพ3) ความตระหนักในตนเองไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการรังแกของนักเรียน (ดังภาพ4) และความคับข้องใจมีความสัมพันธ์ทางบวกและในระดับสูงกับพฤติกรรมการรังแกของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r = 0.916$; 95% Confidence Interval = 0.908, 0.923) (ดังภาพ5)

ภาพ 1 พฤติกรรมการรังแกกับความภาคภูมิใจในตนเอง

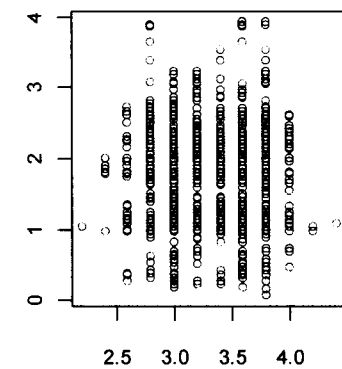
$r = 0.012$ $p\text{-value} = 0.584$

ภาพ 2 พฤติกรรมการรังแกกับความเชื่ออำนาจภายในตนเอง

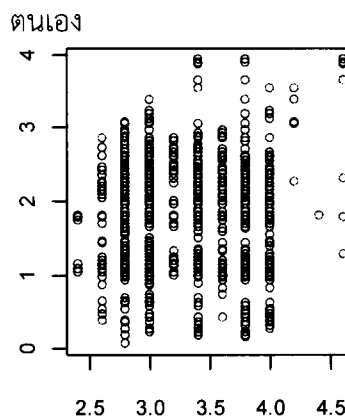
$r = 0.007$ $p\text{-value} = 0.761$

ภาพ 3 พฤติกรรมการรังแกกับความเชื่ออำนาจภายนอกตนเอง

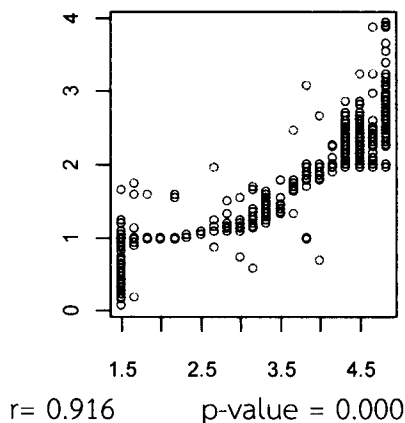
$r = 0.011$ $p\text{-value} = 0.636$

ภาพ 4 พฤติกรรมการรังแกกับความตระหนักในตนเอง

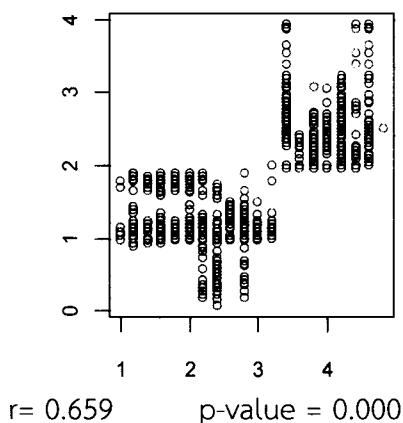

$r = 0.039$ $p\text{-value} = 0.084$

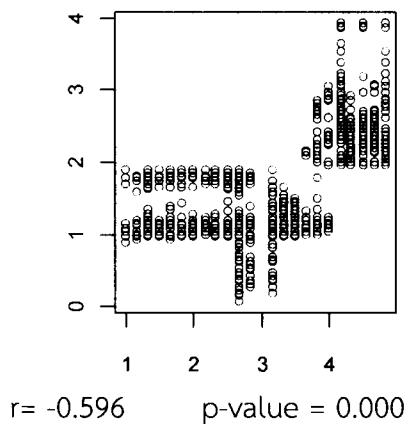
ภาพ 5 พฤติกรรมการรังแกกับความคับข้องใจ

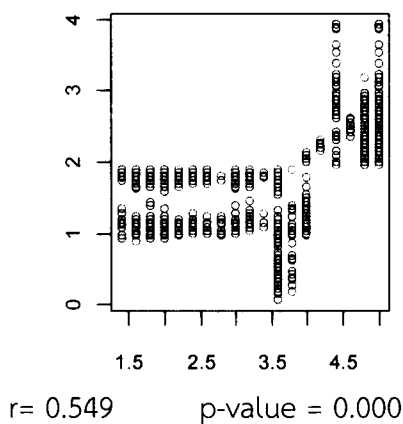
ภาพ 6 พฤติกรรมการรังแกกับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน

ภาพ 7 พฤติกรรมการรังแกกับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

ภาพ 8 พฤติกรรมการรังแกกับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

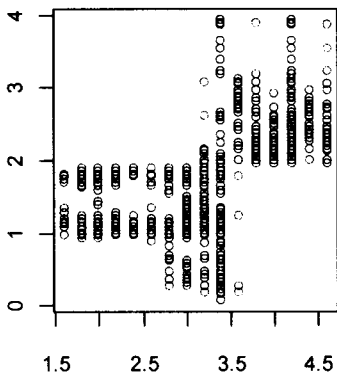
7. การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันมีความสัมพันธ์ทางบวกและในระดับปานกลางกับพฤติกรรมการรังแกของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r = 0.659$; 95% Confidence Interval (C.I.) = 0.633, 0.684) (ดังภาพ 6) การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์ทางบวกและในระดับปานกลางกับพฤติกรรมการรังแกของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r = 0.596$; 95% C.I. = 0.566, 0.624) (ดังภาพ 7) และการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยมีความสัมพันธ์ทางบวกและในระดับปานกลางกับพฤติกรรมการรังแกของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r = 0.549$; 95% C.I. = 0.517, 0.579) (ดังภาพ 8)

8. อิทธิพลความรุนแรงของเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกและในระดับปานกลางกับพฤติกรรมการรังแกของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r = 0.583$; 95% C.I. = 0.553, 0.612) (ดังภาพ 9) อิทธิพลความรุนแรงของสื่อโทรทัศน์มีความสัมพันธ์ทางบวกและในระดับปานกลางกับพฤติกรรมการรังแกของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r = 0.607$; 95% C.I. = 0.578, 0.634) (ดังภาพ 10) อิทธิพลความรุนแรงของเกมมีความสัมพันธ์ทางบวกและในระดับปานกลางกับพฤติกรรมการรังแกของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r = 0.483$; 95% C.I. = 0.448, 0.516) (ดังภาพ 11) และอิทธิพลความรุนแรงของบิดามารดามีความสัมพันธ์ทางบวกและในระดับสูงกับพฤติกรรมการรังแกของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r = 0.904$; 95% C.I. = 0.895, 0.911) (ดังภาพ 12)

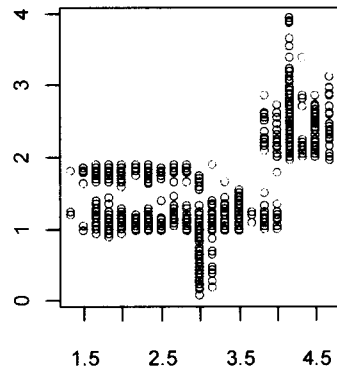
ภาพ 9 พฤติกรรมการรังแกกับอิทธิพลความรุนแรง

ของเพื่อน

 $r = -0.583$ $p\text{-value} = 0.000$

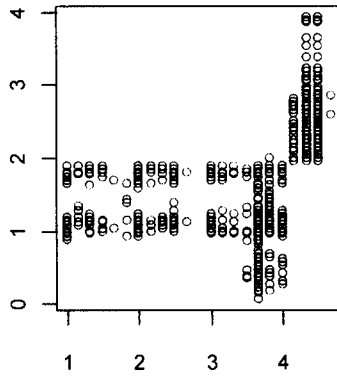
ภาพ 10 พฤติกรรมการรังแกกับอิทธิพลความรุนแรง

ของโทรทัศน์

 $r = 0.607$ $p\text{-value} = 0.000$

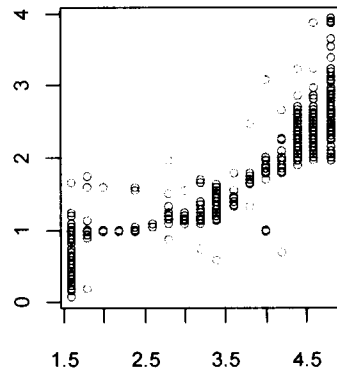
ภาพ 11 พฤติกรรมการรังแกกับอิทธิพลความรุนแรง

ของเกม

 $r = -0.483$ $p\text{-value} = 0.000$

ภาพ 12 พฤติกรรมการรังแกกับอิทธิพลความรุนแรง

ของบิดามารดา

 $r = 0.904$ $p\text{-value} = 0.000$

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยในครั้งนี้คณะผู้วิจัยได้ข้อค้นพบที่สำคัญและน่าสนใจว่าตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการรังแกของของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 มีทั้งหมด 8 ตัวแปร แต่เมื่อพิจารณาถึงระดับความสัมพันธ์ผลปรากฏว่ามีเพียง 2 ตัวแปรเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์ในระดับสูง คือ ความคับข้องใจ ($r = .916$) และอิทธิพลความรุนแรงของบิดามารดา ($r = .904$) ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนที่มีความคับข้องใจและได้รับอิทธิพลความรุนแรงของบิดามารดาในระดับสูงส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมการรังแกในระดับที่สูงเช่นกัน หรือกล่าวได้ว่าความคับข้องใจของนักเรียนและอิทธิพลความรุนแรงของบิดามารดาเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการรังแกของนักเรียน

ความคับข้องใจของนักเรียนเป็นอารมณ์ความรู้สึกที่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการหรือตามที่ใจปรารถนา จนทำให้ประสบปัญหาอุปสรรคและเกิดการสะสมความขุ่นเคืองใจ แล้วต้องหาแนวทางตอบสนองอารมณ์ความรู้สึกเหล่านั้นโดยการแสดงพฤติกรรมการรังแกผู้อื่นเพื่อระบายความคับข้องใจดังที่ Berkowitz (1989) กล่าวว่า รากฐานของพฤติกรรมการรังแกเกิดจากความคับข้องใจซึ่งขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่จะกระตุ้น ถ้าเกิดความคับข้องใจน้อยแต่มีสถานการณ์กระตุ้นมากก็แสดงพฤติกรรมรังแก และถ้าเกิดความคับข้องใจมากแต่มีสถานการณ์กระตุ้นน้อยก็ไม่แสดงพฤติกรรมการรังแก Dollard & Miller (1939) ศึกษาพบว่าความคับ

ข้อใจเกิดจากการถูกขัดขวางไม่ให้บรรลุผลในสิ่งที่ต้องการ ซึ่งเป็นการกระตุ้นอารมณ์ความรู้สึกและจิตใจ เช่น ความโกรธ คำพูด การกระทำ และท่าทาง เป็นต้น จนแสดงพฤติกรรมการรังแกผู้อื่น ในขณะที่สมพร สุทัศนีย์ (2530) และพรทิพย์ อินทรโชติ (2536) รายงานว่าพฤติกรรมการรังแกหรือพฤติกรรมก้าวร้าวมีสาเหตุสำคัญจากการเคยถูกลั่นแกล้งเกิดความกลัวเก็บกดอารมณ์ ไม่ได้ได้รับความยุติธรรม ไม่สามารถปรับตัวได้ มีอารมณ์ฉุนเฉียว โมโห และโกรธง่าย อันส่งผลให้เกิดความคับข้องใจแล้วมีพฤติกรรมการรังแกผู้อื่นนอกจากนี้ Baron (1996) และ แสงสุรีย์สอวงศ์กุล (2539) พบว่าความคับข้องใจเป็นตัวกระตุ้นที่สำคัญของพฤติกรรมการรังแกซึ่งมีแรงขับที่คล้ายกับแรงกดดันของน้ำในกาต้มน้ำที่กำลังเดือด ถ้าพลังความคับข้องใจสะสมมากขึ้นต้องมีการระบายออกมา Wood & White (2005) ศึกษาพบว่า ภาวะคับข้องใจมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการรังแกผู้อื่น โดยความคับข้องใจสามารถก่อให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบและรูปแบบหนึ่งคือพฤติกรรมการรังแก Woodsa & Wolkeb (2004) และ Sheras (2002) รายงานว่าความวุ่นวายใจร้อน อุดกั้นต่ำ ความสิ้นหวังโมโห ยั่วโทสะ และความคับข้องใจมีความเสี่ยงที่ทำให้เกิดพฤติกรรมการรังแก

อิทธิพลความรุนแรงของบิดามารดาที่มีความเกี่ยวข้องและส่งผลโดยตรงกับพฤติกรรมการเล่นแบบของนักเรียน โดยปกติพฤติกรรมของบุคคลเกิดจากการเรียนรู้พฤติกรรมจากการสังเกตตัวแบบ โดยเฉพาะตัวแบบจากคนใกล้ชิดที่สุด ไม่ว่าจะเป็นพ่อแม่ ญาติพี่น้อง ครู และเพื่อน ดังที่ Bandura (1986) และ Colorosa (2003) กล่าวว่า ตัวแบบที่เด็กจะเลียนแบบนั้นจะเริ่มต้นจากคนใกล้ชิดที่สุด โดยเด็กจะเรียนรู้พฤติกรรมจากบุคคลรอบข้างและมีการเลียนแบบพฤติกรรมตามที่ได้เรียนรู้มา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเลียนแบบจากบุคคลที่ตนให้ความเคารพนับถือและมีความใกล้ชิดสนิทสนม ซึ่งเด็กมักคิดว่าพฤติกรรมที่พบเห็นนั้นเป็นเรื่องปกติ และสามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตของเขาได้ ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ Baldry(2003) และสมชาย จักรพันธุ์ (2543) ที่ศึกษาพบว่าปัจจัยที่ส่งผลการกระทำรุนแรงคือการเคยพบเห็นเหตุการณ์ที่รุนแรงหรือผิดกฎหมายซึ่งเป็นการเสริมพฤติกรรมรุนแรงให้เด็กโดยไม่รู้ตัว เป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้ใหญ่ก็ใช้วิธีรุนแรงในการแก้ปัญหาและเป็นการสอนให้เขาใช้วิธีเดียวกันกับผู้อื่น โดยการแสดงพฤติกรรมรุนแรงต่อบุคคลรอบข้างในชีวิตประจำวัน เกษตรชัย และหิม และ ดลมนรรัตน์ บากา (2552; 2554) ศึกษาพบว่า การมีประสบการณ์พบเห็นพ่อแม่ทะเลาะตบตีกันส่งผลต่อพฤติกรรมรุนแรงและก้าวร้าวของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าความคับข้องใจเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากการขาดการตอบสนองความต้องการถ้าบุคคลใดสามารถสนองความต้องการทุกอย่างได้ในทันทีก็จะไม่มีความคับข้องใจแต่ถ้าไม่สามารถตอบสนองได้ก็อาจทำให้เกิดความขุ่นเคืองใจหรือความคับข้องใจ เมื่อถูกสะสมมากขึ้นเรื่อย ๆ ก็ต้องพยายามหาทางออกจนส่งผลให้เขาเลือกที่จะมีพฤติกรรมการรังแกผู้อื่น ในขณะที่อิทธิพลความรุนแรงของบิดามารดาที่เป็นประเด็นหนึ่งที่ทำให้พฤติกรรมรุนแรงเพิ่มขึ้น ซึ่งมีผลกระตุ้นให้อยากแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวหรือยอมรับว่าพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นเรื่องปกติธรรมดาในชีวิตประจำวัน ซึ่งการกระทำผิดของวัยรุ่นส่วนหนึ่งเป็นการตามแบบอย่างที่เราเห็น ซึ่งภาพความรุนแรงกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจต้องการที่จะทำตามแบบ ความต้องการที่มีมากขึ้นจากการได้เห็นซ้ำ ๆ และเกิดการหาเหตุผลสนับสนุน หรือเกิดการยอมรับว่าความรุนแรงเป็นทางเลือกหนึ่งในการแก้ปัญหา

ผลจากการศึกษาในครั้งนี้ทำให้ต้องค้นคว้าความรู้ใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสำหรับใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาและสร้างโปรแกรมการป้องกันปัญหาพฤติกรรมการรังแกกันระหว่างนักเรียนอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลการวิจัยที่พบว่าภาวะคับข้องใจและอิทธิพลความรุนแรงของบิดามารดาส่งผลต่อพฤติกรรมการรังแกของนักเรียนในระดับสูงทั้งนี้เพราะจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยการค้นหาในฐานข้อมูลของโครงการเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการ

อุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ หรือ ThaiLIS (Thailand Library Integrated System) พบว่ามีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมมารั้งแแก่ในประเทศไทยเพียง 5 เรื่องเท่านั้น กล่าวคือ จิรา จันทรกระจ่าง (2538) ได้เขียนบทความทางวิชาการเรื่อง คุณครูฯ...อย่างรังแกหนู ซึ่งได้อธิบายเกี่ยวกับสาเหตุในการมอบของขวัญของครูให้แก่ักเรียน เพราะนักเรียนเป็นคนที่มีความยากจนและขาดแคลนแต่ักเรียนกลับคิดว่าการกระทำเป็นการรังแก เพราะการที่ครูคิดอย่างนั้นถือว่าเป็นการดูถูกและเหยียดหยามศักดิ์ศรีเขา พรทิพย์ อินทรโชติ(2536) ศึกษาเรื่อง ผลของการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงที่มีต่อพฤติกรรมมารั้งแแก่เพื่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชุมชนบ้านพุเตย อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์เป็นงานวิจัยเชิงทดลองที่ต้องการทดสอบว่าการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงสามารถลดพฤติกรรมมารั้งแแก่ได้หรือไม่ ซึ่งผลการศึกษาพบว่าักเรียนมีพฤติกรรมมารั้งแแก่เพื่อนลดลงหลังจากได้รับการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง Yodprang (2007) ศึกษาเรื่อง Bullying Among Lower Secondary School Students in Pattani Province ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของนักเรียนในด้านเพศ อายุ เชื้อชาติ และพื้นที่ตั้งของโรงเรียนกับพฤติกรรมมารั้งแแก่ ผลการศึกษาพบว่าักเรียนชายและักเรียนหญิงมีพฤติกรรมมารั้งแแก่ไม่แตกต่างกันในขณะที่นักเรียนที่มีอายุเชื้อชาติ และพื้นที่ตั้งของโรงเรียนต่างกันกลับมีพฤติกรรมมารั้งแแก่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ Junlapiya (2007) ศึกษาเรื่อง The relationship between the perception of bullying behaviors and the actual bullying behaviors among groups of students in Changmaiเป็นการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้เรื่องพฤติกรรมมารั้งแแก่กับพฤติกรรมมารั้งแแก่ของนักเรียน ซึ่งผลการศึกษาพบว่าการรับรู้เรื่องพฤติกรรมมารั้งแแก่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมมารั้งแแก่ของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และ Laeheem (2009) ศึกษาเรื่อง Bullying behaviour in pattani primaryschoolsซึ่งศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านเพศ อายุ ประเภทโรงเรียน และเพื่อนสนิท ผลการศึกษาพบว่า ักเรียนเพศ อายุ ประเภทโรงเรียน และเพื่อนสนิทต่างกันมีพฤติกรรมมารั้งแแก่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าผลการศึกษาในครั้งนี้แตกต่างกับผลการศึกษาทั้ง 5 เรื่องดังกล่าวข้างต้น รวมทั้งมีการเลือกศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่แตกต่างกัน กล่าวคือ งานวิจัยมักจะเลือกปัจจัยทางด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล เช่น เพศ อายุ เชื้อชาติ และที่ตั้งของโรงเรียน ในขณะที่งานวิจัยนี้เลือกศึกษาปัจจัยคุณลักษณะทางจิต ปัจจัยการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว และปัจจัยอิทธิพลความรุนแรง ซึ่งนับว่าผลการศึกษาดังกล่าวทำให้ได้องค์ความรู้ใหม่สำหรับนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1) จากผลการศึกษาที่พบว่าักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลามีพฤติกรรมมารั้งแแก่อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องทุกระดับควรให้ความสำคัญกับปัญหาดังกล่าว ต้องร่วมมือกันป้องกันและให้ความช่วยเหลือปัญหา โดยการกำหนดแนวนโยบายที่ชัดเจน หาแนวทางแก้ไขปัญหา และสร้างโปรแกรมการป้องกันอย่างเป็นรูปธรรม

2) จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าภาวะคับข้องใจส่งผลต่อพฤติกรรมมารั้งแแก่ของนักเรียนดังนั้นพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ และบุคคลที่เกี่ยวข้องต้องตระหนักและร่วมมือลดภาวะคับข้องใจและไม่ควรกระทำการใด ๆ อันอาจทำให้เด็กเกิดภาวะคับข้องใจ เช่น การสร้างปมด้อย การลงโทษโดยไม่มีเหตุผล การไม่มีความยุติธรรม และตำหนิตีเดีย เป็นต้น ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งในการป้องกันปัญหาพฤติกรรมมารั้งแแก่ในโรงเรียนได้ก่อนจะทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นจนเป็นปัญหาของสังคม

3) จากผลการวิจัยที่พบว่าอิทธิพลความรุนแรงของบิดามารดาส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการรังแกของนักเรียน ดังนั้นพ่อแม่ผู้ปกครองต้องมีความเอาใจใส่และให้ความสำคัญกับความรูสึกของบุตรหลาน ต้องมีความอดทนอดกลั้น รู้จักให้อภัยซึ่งกันและกัน และให้ความวางใจซึ่งกันและกัน เพื่อความเป็นสุขในครอบครัว นอกจากนี้บุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องร่วมมือกันส่งเสริมการใช้ชีวิตครอบครัวเป็นสุข และต่อต้านการใช้ความรุนแรงภายในครอบครัว

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาแก่นักเรียนมัธยมศึกษาที่สังกัดหน่วยงานอื่น ๆ ไม่ว่าจะสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานการศึกษาเอกชน หรือแก่นักเรียนในระดับอื่น ๆ หรือศึกษาวิจัยในพื้นที่เขตอื่นๆแล้วนำผลการศึกษาที่ได้มาเปรียบเทียบเพื่อใช้เป็นแนวทางการพัฒนาและการกำหนดแนวนโยบายต่อไป

2) ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการสร้างแบบทดสอบวัดพฤติกรรมการรังแกที่เป็นมาตรฐาน เพื่อใช้โรงเรียนสามารถนำมาใช้ได้เป็นอย่างดีและเป็นรูปธรรมและอาจมีการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) และสร้างเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อให้ได้เครื่องมือที่มีความเที่ยงตรงและมีความสมบูรณ์ รวมทั้งควรมีการศึกษาแนวทางการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นอย่างเป็นรูปธรรมและผ่านกระบวนการวิจัยอย่างมีส่วนร่วม เพื่อใช้ควบคู่กับแบบสอบถามดังกล่าวข้างต้น

3) ควรใช้เทคนิควิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลหลายประเภทประกอบกัน เช่น การสัมภาษณ์ สังคมมิติ และการสังเกตเป็นต้น เพื่อให้ได้ข้อมูลจากนักเรียนสมบูรณ์ยิ่งขึ้นรวมทั้งควรมีการศึกษาวิจัยเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเยาวชน เช่น เยาวชนการคบเพื่อน เยาวชนกับการศึกษา เยาวชนกับยาเสพติด เยาวชนกับการปฏิบัติศาสนกิจ เยาวชนกับการทำงาน เยาวชนกับชุมชน และเยาวชนกับการย้ายถิ่น เป็นต้น

คำขอขอบคุณ

ขอขอบคุณกองทุนวิจัยคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่ได้สนับสนุนให้ทุนอุดหนุนการวิจัยในครั้งนี้ และขอขอบคุณผู้บริหารสถานศึกษา ครูอาจารย์ และนักเรียนในโรงเรียนเป้าหมายที่อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมืออย่างดียิ่ง

บรรณานุกรม

- เกษตรชัย และหิม และ ดลมนรรจน์ บากา. (2552). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรุนแรงของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. *วารสารสงขลานครินทร์ฉบับสังคมศาสตร์มนุษยศาสตร์*, 15(6), 897-911.
- เกษตรชัย และหิม และ ดลมนรรจน์ บากา. (2554). ปัจจัยเสี่ยงที่ส่งผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. *วารสารพัฒนบริหารศาสตร์*, 51(3), 59-90.
- เกษตรชัย และหิม อิบรอเฮ็ม เต๊ะแห และ อัदनัน สือแม. (2547). รูปแบบการสอนภาษาอาหรับในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. ยะลา: มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา.
- เกษตรชัยและหิม. (2554). การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณด้วยโปรแกรม R แพ็คเกจ R commander. สงขลา: คณะศิลปศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- จิรา จันทร์กระจ่าง. (2538). คุณครูขา...อย่ารังแกหนู. *วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์*, 10(3), 122-125.
- นิภาพรธน ต่อชาว. (2547). ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูกับพฤติกรรมก้าวร้าวในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- พรทิพย์ อินทรโชติ. (2536). *ผลของการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงที่มีต่อพฤติกรรมรังแกเพื่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชุมชนบ้านพุเตย อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์*. ปรินญา นินพันธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจส่วนหน้า. (2549). *สถิติการก่อความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้*.ยะลา: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ.
- สมชาย จักรพันธ์. (2543, 5 กุมภาพันธ์). อาชญากรเด็ก หนึ่งปี การตุน ต้นเหตุบาปบริสุทธิ์.เดลินิวส์, หน้า 14.
- สมบัติ ตาปัญญา. (2549). *รายงานการสำรวจปัญหาการรังแกกันของนักเรียน*.เชียงใหม่: คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมพร สุทัศน์ีย์. (2530). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุกับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์ดุขฎิบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา. (2554). *ข้อมูลโรงเรียนและนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลา*. สงขลา: สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา.
- แสงสุรีย์ สำอางค์กุล. (2539). *จิตวิทยาบุคลิกภาพ สหัสวรรษ เล่ม 3*.เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- โสภณ สุภาพงษ์. (18 เมษายน 2548).อนาคตรอบคร้วไทย ระเบิดเวลาจากผู้ใหญ่มอบให้เด็ก. *คมชัดลึก*, หน้า 12.
- Ahmed, E.,& Braithwaite, V. (2004). Bullying and Victimization: Cause for Concern for Both Families and Schools. *Social Psychology of Education*, 7, 35 54.
- Baldry, A. C. (2003). Bullying in Schools and Exposure to Domestic Violence.*Child Abuse & Neglect*, 27, 713 732.
- Bandura, A. (1986). *Social Foundations of Thought and Action: A Social Cognitive Theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall
- Baron, R. A. (1996). Workplace Violence and Workplace Aggression: Evidence on Their Relative Frequency and Potential Causes. *Aggressive Behavior*, 22(3), 161 173.
- Berkowitz, L. (1989). The Frustration-Aggression Hypothesis: An Examination and Reformulation. *Psychological Bulletin*, 106, 59 73.
- Besag, V. E. (1989). *Bullies and Victims in Schools*. Milton Keynes: Open University Press.
- Coloroso, B. (2003). *The Bully, the Bullied, and the Bystander: From Pre-school to High School: How Parents and Teachers Can Help Break the Cycle of Violence*. Toronto, ON: Harper Collins.
- Dollard, J. & Miller, N. E. (1939).*Frustration and Aggression*.New Haven, CT: YaleUniversity Press.
- Egbochuku, E. O. (2007). Bullying in Nigerian Schools: Prevalence Study and Implications for Counseling, *J. Soc. Sci.*,14(1): 65-71.
- Farrington, D. (1993). Understanding and Preventing Bullying. In M. Tonry and N. Morris (Eds.), *Crime &Justice: A Review of the Research* (pp.381-458). Chicago: University of Chicago Press.

- Feshbach, S., & Singer, R. D. (1971). *Television and Aggression*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Gini, G. (2008). Associations between Bullying Behaviour, Psychosomatic Complaints, Emotional and Behavioural Problems. *Journal of Paediatric and Child Health*, 44, 492-497.
- Greeff, P. (2004). *The Nature and Prevalence of Bullying During the Intermediate School Phase*. A Master of Arts Thesis. University of the Free State. Bloemfontein, South Africa: University of the Free State.
- Hawkins, D. L., Pepler D. J., & Craig, W. M. (2001). Naturalistic Observations of Peer Interventions in Bullying. *Social Development*, 10(4), 512-527.
- Junlapiya, P. (2007). The Relationship Between the Perception of Bullying Behaviors and the Actual Bullying Behaviors Among Groups of Students in Changmai. A Master of Sciences Thesis, Mahidol University. Bangkok: Mahidol University.
- Laeheem, K. (2009). Bullying Behaviour in Pattani Primary Schools. A Doctor of Philosophy Thesis, Prince of Songkla University. Pattani: Prince of Songkla University.
- Rigby, K. (1996). *Bullying in Schools and What to Do About It*. Melbourne. Vic.: ACER.
- Sheras, P. (2002). *Your Child: Bully or Victim? Understanding and Ending Schoolyard Tyranny*. New York, NY: Skylight Press.
- Siegel, L. (1998). *Criminology: Theories, Patterns and Typologies*. (6th ed). St. Paul, Minn: West Publishing.
- Woods, S., & White, E. (2005). The Association Between Bullying Behaviour, Arousal Levels and Behaviour Problems. *Journal of Adolescence*, 28, 381-395.
- Woodsa, S., & Wolke, D. (2004). Direct and Relational Bullying Among Primary School Children and Academic Achievement. *Journal of School Psychology*, 42, 135-155.
- Yodprang, B. (2007). Bullying Among Lower Secondary School Students in Pattani Province. A Master of Sciences Thesis, Prince of Songkla University. Pattani: Prince of Songkla University.

8.2 ภาคผนวก 2 บทความเรื่องที่ 2

ปัจจัยในการพยากรณ์พฤติกรรมการรังแกของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลา

ได้รับการตอบรับการตีพิมพ์จากวารสารพัฒนบริหารศาสตร์ สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์ และคาดว่าจะตีพิมพ์ในปีที่ 54 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม-มีนาคม 2557 ซึ่งเป็นวารสารที่อยู่ในฐานข้อมูลของ Thai Journal Citation Index (TCI)

กรุณาป้อนคำที่จะใช้ค้นหา จาก ในปีพ.ศ. ทศป ค้นพบ

AND จาก

AND จาก

สาขาทั้งหมด
  สาขาวิทยาศาสตร์
  สาขามนุษยศาสตร์

สืบค้นจาก ชื่อวารสาร(วารสารพัฒนบริหารศาสตร์) ปี 2554 สาขาทั้งหมด

พบทั้งหมด 31 รายการ

จำนวนการอ้างอิงรวม 1 ครั้ง

ลำดับ	ชื่อบทความ	ชื่อผู้แต่ง	ปีพ.ศ.	ปีที่	ฉบับที่	เลขหน้า	ชื่อวารสาร	Cited By
1	บทบาทชีวิตกับการเติบโตทางเศรษฐกิจและการกระจายรายได้	1.รัชชานนท์ ชินนารังสรรค์	2554	51	1	1-17	วารสารพัฒนบริหารศาสตร์	0
2	การพัฒนาวิชาชีพของวิชาชีพนักวางแผนงานเพื่อการติดตามและประเมินผล	1.สมานต์ สิมวิทวัส 2.สมหมาย ลอยวิที 3.ธศดา วนอาพันธ์ 4.ปวีต ชัยวิสุทธิชาติ	2554	51	1	19-46	วารสารพัฒนบริหารศาสตร์	0
3	ภาวะวิกฤติเศรษฐกิจกับการเป็นต้นแบบการดำเนินงานสุขภาพของประเทศไทย	1.ณัฐชนน วัฒนธง	2554	51	1	47-81	วารสารพัฒนบริหารศาสตร์	0
4	การสร้างสรรค์นวัตกรรมพัฒนาบุคลากรระดับกลางเพื่อพัฒนาสังคมท้องถิ่นชนบท	1.ธีรารม ใจจรรณ 2.วราภรณ์ จิระทิพย์วัฒนา 3.ฉัตรินันท์ สรรพภาคนันท์	2554	51	1	83-105	วารสารพัฒนบริหารศาสตร์	0

หนังสือตอบรับการตีพิมพ์

ที่ ศธ 0526.06/วส.๖0๖

วารสารพัฒนบริหารศาสตร์
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
คลองจั่น บางกะปิ กรุงเทพฯ 10240

๑ ตุลาคม 2555

เรื่อง ขอแจ้งผลการพิจารณาบทความฉบับแก้ไข

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกษรชัย และทีม

ตามที่ท่านส่งบทความ เรื่อง "ปัจจัยในการพยากรณ์พฤติกรรมการรังแกของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลา" (Predicting Factors for Bullying Behavior of Islamic Private Schools Students' in Songkhla Province) ฉบับแก้ไข เพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารพัฒนบริหารศาสตร์ นั้น

กองบรรณาธิการวารสารพัฒนบริหารศาสตร์ ได้พิจารณาบทความฉบับแก้ไขของท่านแล้ว เห็นสมควรให้ตีพิมพ์ในวารสารพัฒนบริหารศาสตร์ ปีที่ 54 ฉบับที่ 1/2557 (มกราคม-มีนาคม 2557)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และหากกองบรรณาธิการได้ส่งต้นฉบับให้กับสำนักพิมพ์เพื่อจัดพิมพ์แล้ว จะได้ส่งปริ๊นท์ให้ท่านตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของบทความต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

รองศาสตราจารย์

วิสาฯ ภูจินดา
(วิสาขา ภูจินดา)
บรรณาธิการบริหาร
วารสารพัฒนบริหารศาสตร์

งานวารสารพัฒนบริหารศาสตร์

โทร. 0-2727-3315, โทรสาร 0-2374-2759

http://journal.nida.ac.th, E-mail: journal@nida.ac.th

ปัจจัยในการพยากรณ์พฤติกรรมมารั้งแก ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลา

เกษตรชัย และทีม

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์และสร้างสมการพยากรณ์พฤติกรรมมารั้งแกของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2554 โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,950 คน และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมอาร์ เพื่อวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเชิงเส้น

ผลของการวิจัยพบว่า มีตัวพยากรณ์ 5 ตัวที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมมารั้งแกของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 กล่าวคือ ความคับข้องใจ (X_5) การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน (X_6) และอิทธิพลความรุนแรงของเพื่อน (X_9) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมมารั้งแกของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .001 และอิทธิพลความรุนแรงของสื่อโทรทัศน์ (X_{10}) และอิทธิพลความรุนแรงของบิดามารดา (X_{13}) มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมมารั้งแกของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .001 โดยสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบมีดังนี้

$$\hat{Y}_Y = 1.69 X_5 + 0.08 X_6 + 0.08 X_9 - 0.10 X_{10} - 1.16 X_{13} - 0.24$$

คำสำคัญ: ปัจจัยในการพยากรณ์ พฤติกรรมมารั้งแก นักเรียน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

Predicting Factors for Bullying Behavior of Islamic Private Schools Students in Songkhla Province

Kasetchai Laeheem

Abstract

The objectives of this research are to study the association and to construct the bullying behavior model of Islamic private schools students in Songkhla province in the academic year 2011. The research collected data by interviewing 1,950 students, and using R program in analyzing Pearson product moment correlation coefficient and linear multiple correlation coefficient.

It is found that there are 5 predictors for bullying behavior of Islamic private schools students in Songkhla province statistically significant at .001 level. Frustration (X_5) strict upbringing (X_6) and the influence of peer violence (X_9) held the positive relations to students bullying behavior statistically significant at .001 level. The influence of television media violence (X_{10}) and the influence of parental violence (X_{13}) held the negative relations to students bullying behavior statistically significant at .001 level. The regression equation of raw score is thus:

$$\hat{Y}_Y = 1.69 X_5 + 0.08 X_6 + 0.08 X_9 - 0.10 X_{10} - 1.16 X_{13} - 0.24$$

Keywords: Predicting Factors, Bullying Behavior, Students, Islamic Private Schools

บทนำ

พฤติกรรมการรังแกของนักเรียนนับว่าเป็นปัญหาหนึ่งที่เกิดขึ้นในหลายโรงเรียนทั่วประเทศ และเป็นปัญหาที่รู้จักกันในบรรดากลุ่มนักเรียน พ่อแม่ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งยังเป็นปัญหาที่नावิตกกังวลที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิต สภาพจิตใจ อารมณ์ และร่างกายของนักเรียน โดยผู้ที่ถูกรังแกมักจะได้รับบาดเจ็บ มีความทุกข์ และกลายมาเป็นรอยแผลหรือความทรงจำจนกระทั่งโตเป็นผู้ใหญ่ (Rigby, 1996) อย่างไรก็ตามพฤติกรรมการรังแกและการทำร้ายร่างกายกันในโรงเรียนแม้ว่าจะเกิดขึ้นอย่างแพร่หลาย และมีผลกระทบต่อเด็กเป็นอย่างมาก แต่สังคมมักมองข้ามไป มองเห็นเป็นเรื่องปกติธรรมดาหรือถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมปกติของเด็ก จึงไม่ได้ให้ความสนใจและแก้ไขปัญหาดังกล่าวเท่าที่ควร (สมบัติ ตาปัญญา, 2549) การรังแกกันเป็นพฤติกรรมของผู้ที่แข็งแรงกว่าหรือผู้ที่มีจำนวนมากกว่าไปทำร้ายร่างกาย ทำร้ายอารมณ์ความรู้สึก และทำร้ายจิตใจของผู้ที่อ่อนแอกว่าและผู้ที่มีปมด้อยร่างกายไม่สมบูรณ์ (Farrington, 1993) เพราะความสนุกสนาน ต้องการเรียกร้องความสนใจ และต้องการแสดงผลงานอำนาจ (Besag, 1989) ซึ่งเป็นปัญหาที่สร้างความเดือดร้อนหนักใจให้กับพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ และบุคคลอื่น ๆ ในสังคม ถ้าหากไม่ได้รับการแก้ไขก็จะส่งผลร้ายหรือความเสียหายต่อตัวเด็กหรือสังคมในอนาคตได้ เพราะผู้ที่มีพฤติกรรมรังแกซ้ำ ๆ กันหลาย ๆ ครั้งจนกลายเป็นนิสัยความเคยชินอาจส่งผลให้เขาโตเป็นผู้ใหญ่ที่หยาบคาย ก้าวร้าว ป่าเถื่อน อันธพาล และในที่สุดอาจกลายเป็นอาชญากร (Farrington, 1993; สมพร สุทัศน์ีย์, 2530)

พฤติกรรมการรังแกกันของนักเรียนในปัจจุบันนับวันจะทวีความรุนแรงและมีรูปแบบที่ซับซ้อนยิ่งขึ้นตามยุคสมัย หลายคนคิดว่าพฤติกรรมดังกล่าวมาจากการเล่นเกม การรับชมสื่อที่รุนแรง การอบรมเลี้ยงดู เด็กถูกเลี้ยงดูตามยถากรรม ไม่มีความห่วงใยเอื้ออาทร มีการทุบตีทารุณโหดร้าย ครอบครัแตกแยก พ่อแม่มีสุขภาพจิตไม่ดี ติดสุรายาเสพติด และติดการพนัน เป็นต้น (โสภณ สุภาพงษ์, 2548) โดยปัญหาความรุนแรงเป็นตัวบ่งชี้อย่างหนึ่งที่สะท้อนถึงสภาพของสังคมที่มีรากฐานมาจากความขัดแย้งในครอบครัว ซึ่งเด็กที่มีพฤติกรรมรังแกส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่ใช้ความรุนแรง มีความขัดแย้ง และบิดามารดาทำร้ายร่างกายกัน (Ahmed & Braithwaite, 2004) นอกจากนี้พฤติกรรมการรังแกยังมีสาเหตุที่สำคัญมาจากอิทธิพลของสื่อที่แสดงความรุนแรง ไม่ว่าจะเป็นละครภาพยนตร์โนโทรทัศน์ ซีวดี และการเล่นเกม ซึ่งทำให้เด็กค่อยซึมซับพฤติกรรมดังกล่าวจนกลายเป็นการเลียนแบบ จนทำให้เด็กแสดงพฤติกรรมรังแกผู้อื่น (Siegel, 1998) รวมทั้งสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็ก ซึ่งเป็นตัวหล่อหลอมพฤติกรรมเด็กให้เข้ากับสังคม อันประกอบด้วย กลุ่มเพื่อน สื่อโทรทัศน์ การเล่นเกมคอมพิวเตอร์ และชุมชนที่อยู่อาศัย ทำให้เกิดการเรียนรู้และการเลียนแบบพฤติกรรม จนทำให้เด็กแสดงพฤติกรรมรังแกผู้อื่น (สมพร สุทัศน์ีย์, 2547; กฤติกา อองสิน, 2554)

ในขณะที่ปัจจัยการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวและปัจจัยคุณลักษณะทางจิตก็มีส่วนสำคัญที่ทำให้เด็กมีพฤติกรรมการรังแกผู้อื่นได้เช่นกัน ดังผลการศึกษาที่พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และแบบเข้มงวดควบคุมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมก้าวร้าวและรังแก (ปราณี จันทร์หอม, 2541; กฤติกา อองสิน, 2554) นอกจากนี้ความภาคภูมิใจในตนเอง ความเชื่ออำนาจภายในตน ความเชื่ออำนาจภายนอกตน ความตระหนักในตนเอง และความคับข้องใจที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการรังแกผู้อื่น โดยเด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวจะมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่าเด็กที่มีลักษณะยอมตามผู้อื่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Kernis et al, 1989) ความเชื่ออำนาจทั้งภายในและภายนอกมีความสัมพันธ์ทางลบกับความก้าวร้าวรังแก และสามารถทำนายความก้าวร้าวรังแกได้ (จิราภรณ์ อำนาจเถลิงศักดิ์, 2540) การตระหนักในตนเองมีแนวโน้มที่จะมีผลต่อการยับยั้งความก้าวร้าวและพฤติกรรมรังแกผู้อื่นได้ (สุพัตรา พันธูวร, 2546) และความคับข้องใจมีความสัมพันธ์ทางบวกและสามารถพยากรณ์พฤติกรรมการรังแก (Sarazen, 2002; Sheras, 2002)

จากการศึกษาถึงความชุกของพฤติกรรมการรังแกผู้อื่นของนักเรียนทั้งในประเทศและต่างประเทศพบว่าพฤติกรรมการรังแกผู้อื่นมีอัตราสัดส่วนที่สูงมากเกือบทุกทวีป เช่น ร้อยละ 56 ของนักเรียนในประเทศแอฟริกาใต้ (Greeff, 2004) ร้อยละ 38 ในประเทศเนเธอร์แลนด์ (Veenstra et al, 2005) ร้อยละ 34 ในประเทศออสเตรเลีย (Ahmed & Braithwaite, 2004) ร้อยละ 30 ในประเทศไนจีเรีย (Egbochuku, 2007) ร้อยละ 22 ในประเทศอิตาลี (Gini, 2008) ร้อยละ 21 ในประเทศแคนาดา (Hawkins et al, 2001) และร้อยละ 20 ในประเทศมาเลเซีย (Wan Salwina et al, 2009) ในขณะที่ผลการศึกษาในประเทศไทยกลับพบว่าภาพรวมทั้งประเทศนักเรียนจะมีพฤติกรรมการรังแกผู้อื่นร้อยละ 42 และเมื่อจำแนกตามภูมิภาคปรากฏว่า พบร้อยละ 44 ในภาคเหนือ พบร้อยละ 40 ในภาคกลาง พบร้อยละ 39 ในภาคตะวันตก พบร้อยละ 35 ในตะวันออกเฉียงเหนือ และพบร้อยละ 27 ในภาคใต้ (สมบัติ ตาปัญญา, 2549) นักเรียนในจังหวัดเชียงใหม่มีพฤติกรรมการรังแกผู้อื่น 56.7 (ภัทรา จุลละปิยะ, 2550) นักเรียนในจังหวัดปัตตานีมีพฤติกรรมรังแกผู้อื่นร้อยละ 18.5 (Yodprang, 2007) ร้อยละ 32.9 (Laeheem et al, 2008) และมีร้อยละ 20.9 (Laeheem et al, 2009)

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเป็นโรงเรียนที่มีพัฒนาการยาวนานพร้อมกับการก่อตั้งชุมชนมุสลิมเนื่องจากศาสนาอิสลามให้ความสำคัญกับการศึกษาจึงเกิดสถาบันการศึกษาของชุมชนมุสลิมขึ้น โดยเริ่มแรกเรียกว่า ปอเนาะ แต่ในปัจจุบันได้เปลี่ยนสถานภาพเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ที่ยังคงเอกลักษณ์ด้านการจัดการเรียนการสอนที่สอนวิชาสามัญควบคู่วิชาศาสนาอิสลาม (เกษตรชัย และหิม และคณะ, 2547) จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่ายังไม่มีการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการรังแกในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามอย่างเป็นรูปธรรม ในขณะที่ผลการศึกษานักวิชาการหลายท่าน พบว่าเยาวชนไทยมุสลิมมีพฤติกรรมก้าวร้าวจำนวนร้อยละ 22.3 (เกษตรชัย และหิม และ ดลมนรรัตน์ บากา, 2554) มีพฤติกรรมรุนแรงร้อยละ 20.7 (เกษตรชัย และหิม และ ดลมนรรัตน์ บากา, 2552) และการก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่ว่าจะเป็นการลอบยิง ลอบวางระเบิดเจ้าหน้าที่รัฐ รวมถึงประชาชนผู้บริสุทธิ์นั้น ผู้ก่อความไม่สงบมากกว่าร้อยละ 90 เป็นวัยรุ่นมุสลิมที่มีอายุระหว่าง 18-35 ปี (ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจส่วนหน้า, 2549)

ดังนั้นผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยในการพยากรณ์พฤติกรรมการรังแกของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลา เพื่อศึกษาว่านักเรียนมีพฤติกรรมการรังแกอยู่ในระดับใด ปัจจัยลักษณะทางจิต ปัจจัยการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว และปัจจัยอิทธิพลความรุนแรง มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการรังแกหรือไม่อย่างไร และตัวแปรใดบ้างที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการรังแกของนักเรียน โดยผลที่ได้จากการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์กับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อใช้ในการป้องกันพฤติกรรมการรังแกของนักเรียน ก่อนจะทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นจนเป็นปัญหาของสังคม และช่วยค้นหาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างทันที่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะทางจิต ปัจจัยการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว และปัจจัยอิทธิพลความรุนแรงกับพฤติกรรมการรังแกของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลา
- 2) เพื่อสร้างสมการถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรงที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการรังแกของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลา

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยลักษณะทางจิต ปัจจัยการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว และปัจจัยอิทธิพลความรุนแรงสามารถพยากรณ์พฤติกรรมการรังแกของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลา

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของการรังแก

การรังแกเป็นพฤติกรรมของเด็กเกเร (คนพาล) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมก้าวร้าว ที่เริ่มต้นด้วยการขบข่มผู้อื่นอย่างไม่ยุติธรรมทั้งทางกาย จิตใจ อารมณ์ และความรู้สึก (Greenbaum et al, 1989) เป็นการแสดงพฤติกรรมที่ไปทำร้ายร่างกายและทำร้ายจิตใจโดยเจตนา จนทำให้ผู้อื่นเกิดความกลัว ความทุกข์ และได้รับบาดเจ็บ ซึ่งเป็นการแสดงที่ไม่เหมาะสมของผู้ที่มีพลังอำนาจมากกว่าโดยการบีบบังคับผู้มีพลังอำนาจน้อยกว่า และเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างเด็กคนเดียวกันอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ (Farrington, 1993) เป็นพฤติกรรมของคนส่วนน้อยที่ควรพิจารณาเป็นกรณีพิเศษ ซึ่งอาจเป็นส่วนหนึ่งของคนที่มีภาวะจิตใจไม่ปกติ โดยมักสร้างความรำคาญ ความลำบากใจ และความเดือดร้อนแก่คนรอบข้าง (Marano, 1995) รวมทั้งเป็นพฤติกรรมของบุคคลที่พยายามแสดงถึงอำนาจในการปกครอง การควบคุม และข่มขู่ผู้อื่นให้กลัว (Coloroso, 2002) และเป็นพฤติกรรมของบุคคลหนึ่งที่มีรูปร่างใหญ่ แข็งแรง และเรียนไม่ค่อยเก่งที่แสดงต่อบุคคลที่มีรูปร่างเล็กกว่า อ่อนแอกว่า เรียนเก่งกว่า และไม่มีทางสู้หรือไม่มีทางป้องกัน แต่อย่างไรก็ตามเด็กเกเรบางคนกลับเป็นคนที่ประสบความสำเร็จและสร้างชื่อเสียงด้านกีฬาแก่โรงเรียน (Preble, 2003)

ดังนั้นสรุปได้ว่าการรังแก หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลหนึ่งหรือกลุ่มบุคคลที่มีเจตนาจะให้อีกฝ่ายได้รับความเดือดร้อนและได้รับอันตราย ไม่ว่าจะเป็นการทำร้ายร่างกายให้ได้รับบาดเจ็บ ทำร้ายอารมณ์ความรู้สึก และทำร้ายจิตใจด้วยคำพูดที่หยาบคายและการล้อเลียนต่าง ๆ ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงพลังอำนาจในการควบคุม

ประเภทของการรังแก

โดยทั่วไปการรังแกสามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ 1) การรังแกทางร่างกาย เป็นการแสดงพฤติกรรมที่สามารถมองเห็นอย่างรูปธรรม โดยมักจะมีหลักฐานเกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นรอยแผล บวม รอยฟกช้ำ และรอยเลือด ซึ่งทำให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บทางร่างกาย เช่น การตบ ตี แหย่ ชก เตะ กัด ข่วน ถมน้ำลายใส่ และขว้างสิ่งของใส่ เป็นต้น 2) การรังแกทางวาจา เป็นพฤติกรรมการรังแกส่วนใหญ่ที่มีอยู่อย่างแพร่หลายในทุกสังคม โดยเป็นการแสดงด้วยคำพูดที่ไปทำร้ายอารมณ์ ความรู้สึก และจิตใจผู้อื่น เช่น การด่าว่า การเหน็บแนม ใช้วาจาหยาบคาย สบประมาท การล้อเลียนเชื้อชาติ สัญชาติ หน้าตาผิวพรรณ ศาสนา จุดด้อย ความพิการ ฐานะทางสังคม ฐานะทางเศรษฐกิจ และผลการเรียน การเฝ้ารบกวนทางเพศ การขูดรีด การโทรศัพท์รบกวน ส่งอีเมล เขียนบันทึก การกล่าวหา ข่าวลือ และการขู่ขบขืนนินทา เป็นต้น และ 3) การรังแกทางสังคม เป็นพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นถึงการรุกรานเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างบุคคลหรือระหว่างกลุ่ม ซึ่งถือว่าการทำร้ายอารมณ์ ความรู้สึก และจิตใจเช่นเดียวกันกับการรังแกทางวาจา เช่น การแสดงการรังเกียจ การไม่ให้ความสนใจ การกีดกันไม่ให้เข้าร่วมกลุ่ม และการกีดกันไม่ให้เพื่อนคบ (Barone, 2001; Saxon, 2004)

สาเหตุของพฤติกรรมการรังแก

สาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่รังแกผู้อื่นมี 5 ประการคือ 1) ความบกพร่องส่วนตัวของเด็ก ได้แก่ ความบกพร่องจากความเจริญเติบโตในด้านต่าง ๆ อวัยวะรับสัมผัส และไม่สามารถปรับตัว เป็นต้น จนทำให้เด็กไม่สามารถที่จะเรียนหรือทำกิจกรรมได้ดีเท่ากับเด็กปกติได้ เด็กเหล่านี้จึงเกิดความคับข้องใจ 2) สภาพครอบครัวขาดความอบอุ่น เช่น พ่อแม่หย่าร้างกัน และพ่อแม่ทะเลาะกันเป็นประจำ เป็นต้น ซึ่งส่งผลให้เด็กมี

ปัญหาและมักแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมอยู่เสมอ 3) เด็กที่ถูกทอดทิ้ง คือเด็กที่ถูกบิดามารดาทอดทิ้งไม่เอาใจใส่ จนกลายเป็นเด็กที่ต้องการความรักจากบิดามารดาเป็นอย่างมาก เมื่อไม่ได้รับความรักที่ตนต้องการก็จะกลายเป็นเด็กที่มีปัญหา คือ พยายามเรียกร้องความสนใจ เช่น ส่งเสียงดัง ประพฤติตนเป็นเด็กเกเร เป็นต้น 4) เด็กที่ถูกตามใจหรือถูกถนอมมากเกินไป คือเด็กที่บิดามารดารักและเอาใจใส่มากเกินไป ก็จะมีพฤติกรรมที่มีปัญหาได้เหมือนกับเด็กที่ถูกทอดทิ้ง เด็กประเภทนี้มักแสดงออกด้วยการเห็นแก่ตัว ขอบเกาะกระระรานผู้อื่น ขอรบรังแกผู้อื่น และดูถูกคนอื่น และ 5) ความต้องการตำแหน่งทางสังคมหรือความสำเร็จที่ไม่ได้รับการตอบสนอง เด็กประเภทนี้จะพยายามเรียกร้องความสนใจให้ผู้อื่นเห็นความสำคัญของตน เช่น การวางอำนาจเหนือเพื่อน การแสดงตนเป็นหัวหน้าแก๊ง ก่อความสงบ เป็นต้น (พรทิพย์ อินทรโชติ, 2536; วิณี ชิตเชิดวงศ์, 2537)

ทฤษฎีการเลียนแบบ

พฤติกรรมของมนุษย์ส่วนใหญ่เกิดจากการที่บุคคลเลียนแบบมาจากตัวแบบทั้งหลายในสังคม โดยอาศัยการสังเกต ซึ่งปกติแล้วตัวแบบที่มีอิทธิพลต่อการเลียนแบบนั้นมักจะเริ่มต้นมาจากตัวแบบที่มีความใกล้ชิดต่อบุคคลนั้นก่อน เช่น พ่อแม่ พี่น้อง ครู อาจารย์ เป็นต้น และขยายไปถึงบุคคลที่มีชื่อเสียงและบุคคลที่ตนชื่นชม เช่น ดารา นักร้อง นักแสดง เป็นต้น นอกจากนี้ยังรวมไปถึงตัวแบบที่เป็นเรื่องตามในหนังสือ ภาพยนตร์ โทรทัศน์ ตำนาน หรือตัวแบบจากคำบอกเล่าอีกด้วย ซึ่งการเลียนแบบจัดเป็นการเรียนรู้ชนิดหนึ่งที่สามารถเกิดขึ้นโดยไม่รู้ตัว ความศรัทธาในตัวบุคคลอาจทำให้เกิดการเลียนแบบบุคลิกท่าทางด้วยความชื่นชม เช่น การเลียนแบบผู้ที่มีชื่อเสียง เป็นต้น โดยทั่วไปการเลียนแบบมักจะเกิดขึ้นเสมอในชีวิตประจำวัน (สุวรี ศิวะแพทย์, 2549) ซึ่งเป็นสิ่งที่บุคคลได้พบเห็นเหตุการณ์จากการกระทำนั้น ซึ่งเรียกว่า “ตัวแบบ” โดยมนุษย์จะมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมรอบๆ ตัวอยู่เสมอ ซึ่งทั้งตัวเขาและสภาพแวดล้อมต่างก็มีอิทธิพลต่อกันและมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่ากัน ซึ่งตัวแบบมีผลทำให้มนุษย์เกิดการเรียนรู้รูปแบบพฤติกรรมใหม่ๆ จนสามารถแสดงพฤติกรรมคล้ายกับตัวแบบได้ (Bandura, 1986)

แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยคุณลักษณะทางจิต

1. ความภาคภูมิใจในตนเอง เป็นการประเมินตนเองว่าเป็นคนอย่างไร ถ้าบุคคลใดแสดงความรู้สึกว่าคุณค่าของตัวเองต่ำกว่าแสดงว่าเขาเป็นคนที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ แต่ถ้าบุคคลใดแสดงความภาคภูมิใจในตนเองแสดงว่าเขาเป็นผู้ที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูง รวมทั้งเป็นการรับรู้ว่าคุณค่าตามที่ได้รับรู้หรือไม่ว่างไร ซึ่งการประเมินคุณค่านี้นำไปสู่การยอมรับตนเอง มีความพอใจในตนเอง และมีความสอดคล้องกันระหว่างมโนทัศน์ของตนเองกับจินตนาการส่วนตน (Bandura, 1986; Rice; 1996) เป็นความรู้สึกที่บุคคลมีต่อตนเองในทางที่ดี เข้าใจตนเอง ยอมรับตนเอง มีการควบคุมตนเอง และรู้สึกว่าตนเองมีความสามารถมีคุณค่าทำอะไรให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายได้ (ธีระ ชัยยุทธยรรยง, 2544) ผู้ที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงจะมีความเชื่อมั่นในตนเอง มองตนเองในด้านบวก ไม่หวั่นไหวต่อคำวิจารณ์หรือการตำหนิจากผู้อื่น มีการยอมรับตนเอง ยอมรับความคิดเห็นจากผู้อื่น ใส่ใจและสามารถรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่นได้ สามารถแสดงความคิดเห็นและความต้องการของตนเองได้อย่างตรงไปตรงมา ใช้กลไกในการป้องกันตนเองน้อย มักเป็นผู้ริเริ่มสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นก่อน มีความยืดหยุ่นและมีความคิดสร้างสรรค์ มีความกระตือรือร้น กล้าทำงานที่ท้าทายความสามารถ พอใจที่จะใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ มีความวิตกกังวลน้อย ซึ่งในที่สุดจะเป็นผู้ที่มีความสุขและใช้ชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ (Coopersmith, 1981)

2. ความเชื่ออำนาจภายในตน เป็นความเชื่อที่ว่าสิ่งต่าง ๆ ที่ได้รับเกิดจากการกระทำของตนไม่ว่าจะเป็นในด้านดีหรือด้านร้าย โดยเชื่อว่าเหตุการณ์หรือความสำเร็จต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเป็นผลจากการกระทำหรือความสามารถของตนเอง โดยมีการตัดสินใจด้วยตัวเอง ไม่มีสิ่งภายนอกมาควบคุมได้ ไม่เชื่อโชคกลางหรือความ

บังเอิญ มีความพยายามตั้งใจจริง ยอมรับในผลการกระทำของตนเอง ไม่ว่าจะล้มเหลวหรือได้รับความสำเร็จ (Strickland, 1977; จิราภรณ์ อำนางเลิงศักดิ์, 2540) โดยบุคคลประเภทนี้จะเป็นตัวของตัวเอง มีความกระตือรือร้น มีแรงจูงใจ พยายามปรับปรุงแก้ไข มองเห็นคุณค่าของตนเอง สามารถปรับตัวได้ดี และยากที่จะถูกชักชวนให้เชื่อตามโดยไม่มีเหตุผล (วนิชชา ฤกษ์ศิริ, 2540)

3. ความเชื่อภายนอกตน เป็นความเชื่อที่ว่าสิ่งต่าง ๆ ที่ตนได้รับนั้นขึ้นกับสาเหตุต่าง ๆ จากภายนอก เช่น โชคชะตา ความบังเอิญ ผู้มีอำนาจ และคนอื่น ๆ (Strickland, 1977; จิราภรณ์ อำนางเลิงศักดิ์, 2540) และเป็นบุคคลที่มีบุคลิกภาพเฉื่อยชาและขาดความกระตือรือร้น ไม่พยายามแสวงหาข้อมูลเพื่อแก้ไขปัญหาของตนเอง เป็นบุคคลที่มีแรงจูงใจในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ต่ำ วิดกกังวลสูง และเป็นบุคคลที่แสวงหาสิ่งที่คิดว่ามีอิทธิพลต่อตนเอง สามารถรับคำแนะนำได้ง่าย (วนิชชา ฤกษ์ศิริ, 2540)

4. ความตระหนักในตนเอง เป็นภาวะทางจิตใจที่เกี่ยวกับความรู้สึก ความคิด และความปรารถนาต่าง ๆ ซึ่งเกิดจากการรับรู้ ความสำนึก และประสบการณ์ต่าง ๆ แล้วมีการประเมินค่าและตระหนักถึงความสำคัญที่ตนเองมี รวมทั้งเป็นสภาวะตื่นตัวของจิตใจต่อเหตุการณ์หรือสถานการณ์นั้น ๆ ซึ่งเป็นการรับรู้ที่ตนเองกำลังทำอะไร คิดอะไร รู้สึกอย่างไร รวมทั้งสามารถประเมินสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเองได้ โดยผู้ที่มีความตระหนักในตนเองว่าจะต้องเป็นผู้ที่มีความตระหนักและเข้าใจในอารมณ์ของตน คือรู้ว่าตนกำลังรู้สึกอย่างไร และเพราะอะไรจึงมีความรู้สึกแบบนี้ ต้องรู้ว่าความคิด ความรู้สึก และการกระทำนั้นเกี่ยวพันกันอย่างไร ต้องรู้ว่าความรู้สึกของตนมีผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างไร และต้องประเมินตนเองได้อย่างถูกต้อง รู้ว่าตนมีจุดแข็งและจุดอ่อนอะไรบ้าง พยายามพัฒนาจุดแข็งให้แข็งยิ่งขึ้น และเปลี่ยนจุดอ่อนที่มีอยู่ให้กลายเป็นจุดแข็ง (อุมาพร ตรังคสมบัติ, 2544)

5. ความคับข้องใจ เป็นสภาวะที่บุคคลแสดงพฤติกรรมเพื่อมุ่งไปสู่จุดหมาย แต่มีสิ่งหนึ่งมาขัดขวางไม่ให้ไปถึงจุดหมาย จึงทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมการรังแกเพื่อตอบสนองความคับข้องใจ ดังผลการศึกษาที่พบว่า ความคับข้องใจจะก่อให้เกิดการรังแกเสมอและการรังแกทุกครั้งจะเกิดจากความคับข้องใจ ซึ่งเมื่อเราเกิดความคับข้องใจเราอาจทำอะไรไม่ได้เลย บางครั้งเราตำหนิตัวเอง คิดที่จะแก้แค้น และพยายามที่จะเอาชนะอุปสรรค เพื่อเป็นการตอบสนอง (Dollard & Miller, 1939) ถ้าบุคคลใดมีความคับข้องใจสูงก็มีแนวโน้มที่จะแสดงการรังแกสูง แต่บางครั้งก็ไม่สามารถแสดงพฤติกรรมการรังแกได้โดยตรง เมื่อมีสิ่งที่มีอำนาจเหนือกว่าปรากฏอยู่ เช่น ผู้บังคับบัญชาบอกผู้ใต้บังคับบัญชาว่าเป็นผู้ตัดสินใจไม่ได้ 2 ชั้น เขาก็ต้องระงับความโกรธไว้ เพราะเขาอาจถูกไล่ออกได้ถ้าไปก้าวร้าวรังแกกับผู้บังคับบัญชา (นีออน พิณประดิษฐ์, 2541) ความคับข้องใจเป็นรากฐานของพฤติกรรมรังแก แต่จะแสดงออกมาน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับสถานการณ์กระตุ้น กล่าวคือ ลักษณะภายในบุคคลกับสถานการณ์กระตุ้นต้องสัมพันธ์กัน ถ้าเกิดความคับข้องใจน้อยแต่มีสถานการณ์กระตุ้นมากก็เกิดการรังแกได้ แต่ถ้าเกิดความคับข้องใจมาก แต่มีสถานการณ์กระตุ้นน้อยก็ไม่เกิดการรังแก (Berkowitz, 1989)

แนวคิดปัจจัยการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน เป็นการอบรมการเลี้ยงที่มีการยึดถือคำสั่งหรือกฎข้อบังคับของพ่อแม่เป็นกฎเหล็ก มีการสั่งห้ามมิให้ลูกสอบถามหรือถกเถียง และเมื่อลูกกระทำผิดต้องถูกลงโทษ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการลงโทษทางกายที่ไม่มีคำอธิบายใด ๆ ทั้งสิ้น บางครั้งลูกจะมีความรู้สึกที่พ่อแม่ก้าวร้าวเรื่องของตน ทำให้ตนรู้สึกผิดเมื่อแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ถูกบังคับให้ทำตามความต้องการของพ่อแม่ และพ่อแม่มักใช้คำพูดที่ทำให้รู้สึกผิดและอาย พ่อแม่จะห่างเหิน ไม่แสดงอารมณ์ผูกพันกับลูก แสดงความรักและความทะนุถนอมน้อย มีความคาดหวังให้ลูกมีวุฒิภาวะสูง การสื่อกันระหว่างพ่อแม่ลูกมีน้อย ไม่ค่อยสื่อความคิดหรือความรู้สึกกัน เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบนี้จะมีการควบคุมตนเองสูง ฟังตนเองได้บ้าง ปฏิบัติตามกฎอย่าง

เคร่งครัด แม้ตัวเด็กคิดว่าไม่ยุติธรรมหรือไม่ถูกต้อง ชอบสันโดษมักจะไม่พอใจหรือกังวลในสิ่งที่ทำไปแล้ว (Darling & Steinberg, 1993; จิตตินี แสงจันทร์, 2551)

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย เป็นการอบรมการเลี้ยงที่พ่อแม่มีความเข้มงวดในแง่ของการตั้งกฎเกณฑ์ ตั้งขีดจำกัดและรักษากฎ แต่ต่างจากพ่อแม่แบบเข้มงวดกวดขันตรงที่ว่ายินดีรับฟังเหตุผล รับฟังคำเรียกร้อง และรับฟังคำถามของลูก ให้ลูกทำตามโดยพิจารณาความต้องการของลูก ความต้องการของผู้ปกครอง และความต้องการของสังคมไปพร้อมๆกันผู้ปกครองจะอธิบายเหตุผลไปพร้อมกับการอบรมสั่งสอน การลงโทษไม่ใช่การลงโทษทางกาย เมื่อทำดีก็จะได้รับคำชมเชย การอบรมสั่งสอนจะทำให้เด็กเป็นตัวของตัวเองและปฏิบัติตามแนวทางของสังคม พ่อแม่ประเภทนี้ คาดหวังให้ลูกมีวุฒิภาวะเช่นกัน แต่พ่อแม่ประเภทนี้ สื่อความคิด สื่อความรู้สึกกับลูกแบบทะนุถนอม (Darling & Steinberg, 1993; จิตตินี แสงจันทร์, 2551)

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่มักตามใจลูก ไม่บังคับควบคุมหรือตั้งกฎเกณฑ์ในบ้าน ไม่ใช่อำนาจ มักจะอบรมสั่งสอนลูกมากกว่าเผด็จการแม้ลูกขัดขืนก็จะตามใจจนทำให้เด็กรู้สึกไม่มั่นคง ฟังตนเองและควบคุมตนเองได้น้อย พ่อแม่ไม่ตั้งข้อเรียกร้องจากลูกถึงแม้จะไม่พอใจก็เก็บความรู้สึกไว้ มีการยอมรับลูก และสื่อความรู้สึกกับลูก ตั้งความหวังเกี่ยวกับวุฒิภาวะของลูกน้อย เพราะคิดว่าตัวเองช่วยลูกได้ตลอดเวลา ตัวเองไม่ต้องรับผิดชอบว่าลูกออกมาจะเป็นอย่างไร คือ เลี้ยงแบบรักแล้วปล่อยไปตามชะตากรรม วินัยก็ไม่มี กฎเกณฑ์ก็ไม่มี แม้ลูกขัดขืนก็ตามใจเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบนี้จะทำให้รู้สึกไม่มั่นคง ฟังตนเองได้น้อย และควบคุมตนเองได้น้อย (Darling & Steinberg, 1993; จิตตินี แสงจันทร์, 2551)

แนวคิดปัจจัยอิทธิพลความรุนแรง

1. อิทธิพลความรุนแรงของเพื่อน กลุ่มเพื่อนเป็นกลุ่มทางสังคมที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ในการปรับตัวเข้ากับสังคม โดยการคบเพื่อนเป็นสิ่งที่สำคัญมากและมีอิทธิพลต่อตัวเขา เมื่อเด็กได้อยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มก็จะสร้างกิจกรรมและสร้างกฎเกณฑ์ของกลุ่ม (สุพล วังสินธ์, 2529) กลุ่มเพื่อนเป็นวัฒนธรรมย่อยที่สอนให้เด็กเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รู้จักช่วยเหลือตนเองได้ ต้องการความเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น ต้องการอิสระมากขึ้น ตลอดจนพัฒนาการทางสติปัญญาพัฒนาขึ้นจนถึงระดับเข้าใจว่าการปฏิบัติตนของพ่อแม่ถูกต้องเหมาะสมหรือไม่ และเริ่มรู้ว่าพ่อแม่ใช้อำนาจบังคับให้ทำสิ่งต่างๆมากเกินไปเคร่งครัดวินัยมากเกินไป ขาดการยอมรับหรือบางครั้งทอดทิ้งให้เด็กแก้ปัญหาเอง การรับรู้เช่นนี้ทำให้เด็กคับข้องใจจึงหันไปหากกลุ่มเพื่อน (สมพร สุทัศน์ีย์, 2530) ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มเพื่อนสามารถที่จะตอบสนองความต้องการของเด็กได้ เช่น ให้การยอมรับและความเป็นเจ้าของ ให้ประสบการณ์ และหารางวัลสนองความต้องการได้ (Laeheem et al, 2009; จิตตินี แสงจันทร์, 2551)

2. อิทธิพลความรุนแรงของสื่อมวลชน (สื่อโทรทัศน์ และเกม) เป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อเด็กในปัจจุบันเป็นอย่างมาก เพราะเด็กมีเวลาพบปะ พูดคุยกับเพื่อนน้อยลง ซึ่งเด็กจะเกิดการเรียนรู้แบบแผนพฤติกรรมในสังคมผ่านสื่อมวลชนที่ส่งผลต่อความรู้ ทัศนคติ และการกระทำของเด็กทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังผลการศึกษาที่ว่าสื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งอาจเกิดขึ้นในหลายระดับ ตั้งแต่ความรู้ ค่านิยม และทัศนคติ จนกระทั่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ดังนั้นสื่อมวลชนโดยเฉพาะโทรทัศน์และเกมมีอิทธิพลต่อเด็กมาก เพราะเด็กชอบเลียนแบบและแสวงหาสิ่งแปลกใหม่ที่น่าตื่นเต้น จนเป็นปัจจัยสำคัญที่กระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าว (วิณี ชิตเชิดวงศ์, 2537; Laeheem et al, 2009)

3. อิทธิพลความรุนแรงของชุมชนที่อยู่อาศัย เป็นสิ่งแวดล้อมที่ใกล้ชิดและให้ประสบการณ์ตรงกับเด็ก เด็กจะซึมซับพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ในชุมชนที่อยู่อาศัยโดยไม่รู้ตัวและเลียนแบบพฤติกรรมนั้นๆ โดยทำหน้าที่เป็นสิ่งเร้าในอันที่จะทำให้บุคคลแสดงปฏิกิริยาตอบสนอง และมีอิทธิพลต่อพัฒนาการของบุคคลนั้นๆ และเป็นผลรวมของการกระตุ้นจากสิ่งเร้าที่บุคคลได้รับ และมีผลกระทบต่อบุคคลนั้นตั้งแต่เริ่มปฏิสนธิ

จนกระทั่งเสียชีวิต รวมทั้งมีอิทธิพลต่อความเจริญงอกงามหรือความเสื่อมต่อพัฒนาการของบุคคลได้เป็นอย่างดี สิ่งแวดล้อมรอบบ้านที่มีส่วนสัมพันธ์กับเด็ก เช่น บ้าน ของเด็กเล่นการพนัน แหล่งสลิ้ม ความรุนแรงของครอบครัว ยาเสพติด สิ่งแวดล้อมเหล่านี้มีผลต่อพฤติกรรมเด็กมากเพราะเด็กมักจะทำตามแบบอย่างสังคมที่อยู่อาศัยอยู่ (ดลมนรรัตน์ บากา และเกษรชัย และหิม, 2551; 2552)

4. **อิทธิพลความรุนแรงของบิดามารดา** เป็นการแสดงพฤติกรรมในเชิงลบต่อกันอย่างรุนแรงกว่าปกติอันเกิดจากความรู้สึกไม่พึงพอใจหรือเกิดจากอารมณ์ที่ไม่ปกติอื่น ๆ ที่สั่งสมมารวมทั้งประสบการณ์และกระบวนการคิดของบุคคลในการตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ซึ่งมีพัฒนาการมาจากการเกิดความขัดแย้งกัน (Malley-Morrison, 2004) มีสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับการมีประสบการณ์ความรุนแรงในวัยเด็ก นิสัยที่ดื้อรั้น ใจร้อน โมโหง่ายและบ่อย ไม่สามารถควบคุมความโกรธได้ หวาดระแวง พุดจาไม่เหมาะสม วิตกกังวลสูง ชอบเก็บตัว เป็นคนเคร่งครัดไม่ยอมผ่อนปรน เชื้อคนง่าย และชอบดื่มสุรา (ยงยุทธ แสนประสิทธิ์, 2554) ซึ่งส่งผลกระทบต่อสังคมระยะยาวได้ โดยเด็กในครอบครัวที่พ่อแม่ใช้ความรุนแรงต่อกันทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้และซึมซับความรุนแรง และทำให้เด็กมีพฤติกรรมก้าวร้าว เกรและไม่ตั้งใจเรียน (ธัญภา พรหมรักษ์, 2550)

ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นการกระทำที่แสดงออกต่อบุคคลอื่นให้ได้รับความเดือดร้อนทั้งทางกายและจิตใต้ด้วยการใช้กำลัง และวาจาที่ไม่เหมาะสม โดยมีสาเหตุมาจากปัจจัยคุณลักษณะทางจิต ปัจจัยการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว และปัจจัยอิทธิพลความรุนแรง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวพยากรณ์

ตัวแปรเกณฑ์

นิยามศัพท์เฉพาะ

1) พฤติกรรมการรังแก หมายถึง การแสดงออกหรือการกระทำในลักษณะที่รุนแรงต่อผู้อื่นโดยมีจุดมุ่งหมายในการทำร้ายร่างกายและจิตใจหรือทำให้บาดเจ็บทางร่างกายหรือเจ็บใจ โดยการบังคับขู่เข็ญคุกคาม ทูตตี จำกัดกีดกันเสรีภาพทั้งที่เจตนาและไม่เจตนา ซึ่งในงานวิจัยครั้งนี้มีข้อคำถามวัดพฤติกรรมการรังแกในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา จำนวน 26 ข้อ ซึ่งเป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จากไม่เคย นาน ๆ ครั้ง (น้อยกว่า 6 ครั้ง) ค่อนข้างบ่อย (6-10 ครั้ง) บ่อยครั้ง (11-15 ครั้ง) และเป็นประจำ (16 ครั้งขึ้นไป) โดยให้คะแนน 1, 2, 3, 4, และ 5 ตามลำดับ (ดลมนรจรณ์ บากา และเกษตรชัย และทีม, 2551; 2552) ตัวอย่างเช่นฉันเคยเอาปมด้อยของผู้อื่นมาพูดเป็นเรื่องสนุก ฉันเคยด่าว่าเพื่อนที่ฉันไม่ชอบ และ ฉันจะเดินชนคนที่ยืนขวางทางฉัน เป็นต้น

2) ปัจจัยคุณลักษณะทางจิต หมายถึง องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะทางจิตใจ อารมณ์ และความรู้สึก ที่มีส่วนสำคัญและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการรังแกของนักเรียน โดยใช้แบบสอบถามจำนวน 27 ข้อ ซึ่งเป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จาก 1 น้อยที่สุด ถึง 5 มากที่สุด ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ

2.1) ความภาคภูมิใจในตนเอง หมายถึง ลักษณะความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อตนเองและสามารถประเมินคุณค่าของตนเองในด้านความสำคัญ ความสามารถ ความมีคุณค่า และความมีประโยชน์ต่อสังคม จนทำให้ตนเองเกิดความชื่นชม พึงพอใจในตนเอง ยอมรับนับถือตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง และเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป โดยมีข้อคำถาม 5 ข้อ เช่น ข้าพเจ้ามีความเชื่อมั่นว่าสามารถทำงานได้ดีกว่าผู้อื่น ข้าพเจ้ารู้สึกว่าตนเองเป็นคนที่เรียนเก่งที่สุดในห้อง และข้าพเจ้าเป็นที่ยอมรับและได้รับความไว้วางใจจากเพื่อน เป็นต้น

2.2) ความเชื่ออำนาจภายในตน หมายถึง ลักษณะความรู้สึกของบุคคลที่เชื่อว่าสิ่งที่เกิดขึ้นกับตนหรือสิ่งที่ตนได้รับทั้งความสำเร็จและความล้มเหลวเกิดจากการกระทำหรือความสามารถของตนเอง และตนสามารถควบคุมได้ โดยมีข้อคำถาม 6 ข้อ เช่น ข้าพเจ้าเรียนได้เกรดดีเพราะความขยันหมั่นเพียร ข้าพเจ้าเชื่อว่าคนที่ทำดีย่อมได้ดีและทำชั่วต้องได้ไม่ดี และครูชื่นชมข้าพเจ้าเพราะเป็นคนเรียบร้อยมีระเบียบวินัย เป็นต้น

2.3) ความเชื่ออำนาจภายนอกตน หมายถึง ลักษณะความรู้สึกของบุคคลที่เชื่อว่าสิ่งที่เกิดขึ้นกับตนหรือสิ่งที่ตนได้รับทั้งด้านดีหรือด้านร้ายเกิดจากอิทธิพลภายนอกที่ตนไม่สามารถควบคุมได้ และไม่ได้เป็นผู้กระทำเอง แต่มาจากการกำหนดมาจากพระเจ้า (อัลลอฮ) หรือมาจากสภาพแวดล้อมรอบตัว โดยมีข้อคำถาม 5 ข้อ เช่น อัลลอฮทรงกำหนดแนวทางการดำเนินกิจการของมุสลิม สิ่งแวดล้อมมีส่วนเกี่ยวข้องกับนิสัยใจคอของมนุษย์ และยามที่ต้องทุกข์ยากลำบาก เพราะอัลลอฮทรงทดสอบ เป็นต้น

2.4) ความตระหนักในตนเอง หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่รู้เท่าทันและรู้สาเหตุของอารมณ์และความรู้สึกของ ทำให้เข้าใจตนเอง มีสติรู้ตัวอยู่เสมอ รู้จักตนเองทั้งในด้านดีและด้านเสีย ประเมินตนเองได้ตรงความเป็นจริง ยอมรับความเป็นจริง และมีความมั่นใจในตนเอง โดยมีข้อคำถาม 5 ข้อ เช่น ข้าพเจ้ารู้จักบทร้องที่ตนเองควรแก้ไขเสมอ ข้าพเจ้าเป็นบ่าวที่ต้องเคารพและสักการะอัลลอฮ และข้าพเจ้ากระทำการใด ๆ โดยใช้สติไตร่ตรองรอบคอบ เป็นต้น

2.5) ความคับข้องใจ หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดขึ้น เนื่องจากไม่สามารถตอบสนองความต้องการของตนเองได้ ไม่สามารถที่จะทำให้ทุกสิ่งทุกอย่างเป็นไปได้ดังใจที่ปรารถนา อาจเป็นเพราะมีอุปสรรคหรือมีความขาดแคลนบางอย่าง มีผลทำให้เกิดความขุ่นเคืองใจหรือความคับข้องใจ โดยมีข้อคำถาม 6 ข้อ เช่น ข้าพเจ้ารู้สึกหงุดหงิดเมื่อเพื่อนไม่ยอมเล่นด้วย ข้าพเจ้ามักโมโหถ้าเพื่อนมารบกวนสมาธิการทำงาน และข้าพเจ้ารู้สึกอึดอัดเมื่อครูให้อยู่ในห้องให้เรียบร้อย เป็นต้น

3) ปัจจัยการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว หมายถึง องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการถ่ายทอดการอบรมสั่งสอน และการขัดเกลาทัศนคติ ค่านิยม และมาตรฐานทางสังคมโดยใช้ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่

ผู้ปกครองกับนักเรียน ซึ่งมีส่วนสำคัญและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการรังแกของนักเรียน ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถาม จำนวน 16 ข้อ ซึ่งเป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จากไม่เคย นาน ๆ ครั้ง ค่อนข้างบ่อย บ่อยครั้ง และเป็นประจำ โดยให้คะแนน 1, 2, 3, 4, และ 5 ตามลำดับ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

3.1) การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน หมายถึง ลักษณะการอบรมสั่งสอน แนะนำ และดูแลให้นักเรียนต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด และห้ามมิให้นักเรียนประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ผิดมาตรฐานทางสังคม โดยนักเรียนจะถูกทำโทษถ้าไม่ปฏิบัติตามและละเลยการปฏิบัติตามที่ได้ตกลงกันไว้ โดยมีคำถาม 5 ข้อ เช่น พ่อแม่บังคับให้ทำตามคำสั่งและกฎระเบียบที่วางไว้ พ่อแม่มีกมลโทษเสมอ ถ้าข้าพเจ้าทำผิดกฎระเบียบ และข้าพเจ้าต้องกลับบ้านตามเวลาที่พ่อแม่กำหนด เป็นต้น

3.2) การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย หมายถึง ลักษณะการอบรมสั่งสอน แนะนำ และดูแลให้นักเรียนได้รับการปฏิบัติอย่างยุติธรรมและมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของครอบครัว โดยนักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ สามารถแสดงความรู้ความ และสามารถกระทำต่าง ๆ ตามที่สมาชิกในครอบครัวให้ยอมรับและตกลงกัน ซึ่งข้อคำถามด้านนี้มีจำนวน 6 ข้อ เช่น ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของครอบครัว พ่อแม่อธิบายถึงผลดีผลเสียของพฤติกรรมที่ควรทำ และข้าพเจ้าเสนอเมนูอาหารประจำวันของครอบครัวได้ เป็นต้น

3.3) การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย หมายถึง ลักษณะการขาดการอบรมสั่งสอน การแนะนำ การดูแลเอาใจใส่ ขาดการสนใจ และไม่ช่วยเหลือนักเรียนเมื่อยามจำเป็น รวมทั้งการดำเนินชีวิตวินัย และลงโทษอย่างรุนแรงเมื่อนักเรียนทำความผิด ข้อคำถามด้านนี้มีจำนวน 5 ข้อ เช่น พ่อแม่ไม่เข้าใจถึงความต้องการที่แท้จริงของข้าพเจ้า พ่อแม่ไม่สนใจพฤติกรรมและผลการเรียนของข้าพเจ้า และพ่อแม่ไม่สอบถามเกี่ยวกับการคบเพื่อนและกิจกรรม เป็นต้น

4) ปัจจัยอิทธิพลความรุนแรง หมายถึง องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมที่แสดงถึงความรุนแรงทั้งทางด้านเพื่อน ด้านสื่อเกมและโทรทัศน์ ด้านสภาพชุมชน และด้านครอบครัวของนักเรียน ที่มีส่วนสำคัญและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการรังแกของนักเรียน โดยใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 27 ข้อ จาก 1 ไม่เคย ถึง 5 เป็นประจำ ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ

4.1) อิทธิพลความรุนแรงของเพื่อน หมายถึง ลักษณะการแสดงพฤติกรรม อารมณ์ และความรู้สึกที่มีความรุนแรงของกลุ่มเพื่อนที่ปฏิบัติกับนักเรียนหรือการที่นักเรียนมีโอกาสปฏิสัมพันธ์ ทั้งที่เป็นการแสดงแบบอย่างให้เห็นและการที่เพื่อนให้แรงเสริมทางบวกและทางลบ โดยมีข้อคำถาม 5 ข้อ เช่น เพื่อนมักชวนข้าพเจ้าไปแกล้งคนที่รังแก เพื่อนในกลุ่มเพื่อนมักชวนข้าพเจ้าไปทำร้ายร่างกายผู้ที่อ่อนแอกว่า และเพื่อนในกลุ่มมักมีเรื่องทะเลาะชกต่อยกับกลุ่มอื่น ๆ เป็นต้น

4.2) อิทธิพลความรุนแรงของสื่อโทรทัศน์ หมายถึง ระดับการรับชมรายการการ์ตูน ละคร และภาพยนตร์ในโทรทัศน์ที่นักแสดงได้แสดงตามบทบาทที่สื่อถึงพฤติกรรมรุนแรง เช่น การด่าว่า ทะเลาะตบตี ต่อสู้ ระบายน้ำพิษ ชกต่อย กัดขี้นกเหม่ง ใช้อาวุธไม่สุภาพ หยาดคาย และโต้เถียงกัน เป็นต้น ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่มีผลต่อการเลียนแบบ จนทำให้มีการแสดงพฤติกรรมการรังแกผู้อื่นในโรงเรียน โดยมีข้อคำถาม 6 ข้อ เช่น ข้าพเจ้ามักดูละครภาพยนตร์ที่มีการยิงต่อสู้กับผู้ร้าย ข้าพเจ้าดูภาพยนตร์เกี่ยวกับสงคราม และฆาตกรรม และข้าพเจ้าชอบดูการ์ตูนที่มีพลังวิเศษที่ไปทำร้ายและต่อสู้ เป็นต้น

4.3) อิทธิพลความรุนแรงของเกม หมายถึง ระดับการเลือกเล่นเกมที่มีลักษณะการสื่อถึงความรุนแรง เช่น เกมการต่อสู้ เกมการชกต่อย เกมยิง เกมสู้รบ เกมสงครามอวกาศ และอื่น ๆ เป็นต้น ซึ่งมีผลต่อการเลียนแบบ จนทำให้มีการแสดงพฤติกรรมการรังแกผู้อื่นในโรงเรียน โดยมีคำถาม 6 ข้อ เช่น ข้าพเจ้าชอบ

เล่นเกมการต่อสู้และการชกต่อย ข้าพเจ้ามักเล่นเกมเครื่องบินรบในอวกาศ และข้าพเจ้าเล่นเกมสงครามเดือด เป็นต้น

4.4) อิทธิพลความรุนแรงของชุมชนที่อยู่อาศัย หมายถึง ลักษณะและสภาพของชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่ที่แวดล้อมด้วยปัจจัยที่เอื้อต่อการใช้ความรุนแรงหรือเหตุการณ์ความรุนแรงและสื่อถึงความรุนแรง เช่น การทะเลาะตบตีหรือทำร้ายร่างกายของชาวบ้าน และการชนวิว ปลากัด และไก่ชนภายในชุมชน เป็นต้น ซึ่งมีผลต่อการเลียนแบบ จนทำให้มีการแสดงพฤติกรรมการรังแกผู้อื่น โดยมีข้อคำถาม 5 ข้อ เช่น ชุมชนของข้าพเจ้ามักมีการแข่งขันไก่ ชุมชนของข้าพเจ้ามักมีการแข่งขันวัว และในชุมชนมักทะเลาะตบตีกัน เป็นต้น

4.5) อิทธิพลความรุนแรงของบิดามารดา หมายถึง การที่เด็กได้รับรู้ ได้เห็น และอยู่ในเหตุการณ์หรือสภาพแวดล้อมที่พ่อแม่แสดงความรุนแรงต่อกัน เช่น การด่าว่า ใช้วาจาไม่สุภาพหยาบคาย โต้เถียงทะเลาะ ตบตี และทำร้ายร่างกายกัน เป็นต้น ซึ่งมีผลต่อการเลียนแบบ จนทำให้มีการแสดงพฤติกรรมการรังแกผู้อื่นในโรงเรียน โดยมีข้อคำถาม 5 ข้อ เช่น พ่อแม่มักจะทะเลาะกันเมื่อมีเรื่องขัดใจกัน ถ้าพ่อแม่ทะเลาะกัน มักมีการตบตีและทำร้ายกัน และเมื่อพ่อแม่โกรธและอัดอั้นใจมักจะลายสิ่งของ เป็นต้น

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2554 จำนวน 1,950 คน โดยเลือกด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Sampling) ดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดขนาดโรงเรียนออกเป็น 3 ขนาดตามเกณฑ์ของกระทรวงศึกษาธิการ (ศูนย์ปฏิบัติการเทคโนโลยีสารสนเทศ, 2553) โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ คือ 1) โรงเรียนขนาดเล็ก คือ โรงเรียนที่จำนวนนักเรียนต่ำกว่า 500 คน ปรากฏว่ามี 29 โรงเรียน 2) โรงเรียนขนาดกลาง คือ โรงเรียนที่จำนวนนักเรียน 501-1,500 คน ปรากฏว่ามี 15 โรงเรียน และ 3) โรงเรียนขนาดใหญ่ คือ โรงเรียนที่จำนวนนักเรียนมากกว่า 1,500 คน ปรากฏว่ามี 5 โรงเรียน

ขั้นที่ 2 เลือกโรงเรียนในแต่ละขนาดตามสัดส่วน (ใหญ่ 5: กลาง 15: เล็ก: 29) ได้โรงเรียนขนาดใหญ่ 1 โรงเรียน ขนาดกลาง 3 โรงเรียน และขนาดเล็ก 6 โรงเรียน โดยเลือกแบบสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับฉลากแบบไม่ใส่คืน

ขั้นที่ 3 กำหนดช่วงชั้นนักเรียนออกเป็น 2 ช่วงชั้น โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ คือ ช่วงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (มัธยมศึกษาปีที่ 1-3) และช่วงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (มัธยมศึกษาปีที่ 4-6) แล้วเก็บข้อมูลช่วงชั้นละร้อยละ 50 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียน

ขั้นที่ 4 การเลือกกลุ่มตัวอย่างขั้นสุดท้าย โดยเลือกแบบสุ่มอย่างง่าย ด้วยวิธีการจับฉลากแบบไม่ใส่คืน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และการพัฒนาเครื่องมือ

ได้แก่ แบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 5 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ตอนที่ 2 ปัจจัยคุณลักษณะทางจิต ดัดแปลงมาจาก สุพัตรา พันธูวรร (2546) และการมีแม่ และทีม (2552) ตอนที่ 3 ปัจจัยการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว ดัดแปลงมาจากจิตตินี แสงจันทร์ (2551) และกฤติกา อองสิน (2554) ตอนที่ 4 ปัจจัยอิทธิพลความรุนแรง ดัดแปลงมาจากการมีแม่ และทีม (2552) และกฤติกา อองสิน (2554) และตอนที่ 5 แบบวัดพฤติกรรมการรังแก ดัดแปลงมาจากการมีแม่ และทีม (2552) และ Laeheem (2009)

โดยมีขั้นตอนในการพัฒนาเครื่องมือดังนี้ 1) ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะของคุณลักษณะที่ต้องการวัด แล้วสร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมนิยามศัพท์เฉพาะ 2) ให้

ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่านพิจารณาความตรงเชิงโครงสร้าง เพื่อพิจารณาว่าข้อคำถามที่สร้างขึ้นมีความสอดคล้องกับคุณลักษณะที่ต้องการวัดหรือไม่ โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับคุณลักษณะที่ต้องการวัดแต่ละด้าน และคัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป เพราะถือว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้องกับคุณลักษณะที่ต้องการวัด (เกษตรชัย และหิม, 2553) ซึ่งค่าที่ได้อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 และ 3) นำไปทดลองใช้กับนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 120 ชุด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25% ในการแบ่งกลุ่มสูงกลุ่มต่ำและใช้การทดสอบที (t-test) เพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มที่มีคะแนนสูงกับกลุ่มที่มีคะแนนต่ำ แล้วคัดเลือกข้อที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งค่าที่ได้อยู่ระหว่าง 3.235 ถึง 8.682 และวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีวัดความสอดคล้องภายใน โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach ผลปรากฏว่าแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .875 และค่าความเชื่อมั่นด้านปัจจัยคุณลักษณะทางจิตเท่ากับ .856 ด้านปัจจัยการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวเท่ากับ .843 ด้านปัจจัยอิทธิพลความรุนแรงเท่ากับ .834 และด้านพฤติกรรมการรังแกเท่ากับ .872

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยออกเก็บข้อมูลภาคสนามร่วมกับนักวิจัยผู้ช่วยซึ่งมีประสบการณ์ในการเก็บข้อมูลมาแล้วหลายเรื่อง โดยจะเน้นนักวิจัยในพื้นที่ที่จะเก็บข้อมูลเป็นหลัก โดยจะมีการจัดอบรมนักวิจัยผู้ช่วยเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการเก็บข้อมูลภาคสนามให้ตรงกัน

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมอาร์ (R Program) โดยวิเคราะห์หาข้อมูลภาคบรรยายโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคุณลักษณะทางจิต ปัจจัยการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว และปัจจัยอิทธิพลความรุนแรง กับพฤติกรรมการรังแกโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) และสร้างสมการถดถอยพหุคูณที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการรังแก โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Correlation)

เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย

ผู้วิจัยได้เลือกใช้เกณฑ์สำหรับการแปลความหมายค่าเฉลี่ยของตัวพยากรณ์ทั้ง 13 ตัว และตัวแปรเกณฑ์ตามแนวคิดของ Best (1981) กล่าวคือ “1.00-1.49” หมายถึง น้อยที่สุด “1.50-2.49” หมายถึง น้อย “2.50-3.49” หมายถึง ปานกลาง “3.50-4.49” หมายถึง มาก และ “4.50-5.00” หมายถึง มากที่สุด

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลาจำนวน 1,950 คนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 52.1) มีอายุตั้งแต่ 12 ปีถึง 18 ปี มีอายุเฉลี่ย 15.1 ปี โดยกลุ่มที่มีอายุ 14-16 ปีมีมากที่สุด (ร้อยละ 38.8) รองลงมาคืออายุ 17 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 31.8) และอายุ 13 ปีลงมา (ร้อยละ 29.4) ตามลำดับ และเป็นนักเรียนประเภทไปกลับ (ร้อยละ 62.5) มากกว่านักเรียนอยู่ประจำ (ร้อยละ 37.5)

ข้อมูลตัวแปรเกณฑ์และตัวพยากรณ์

ตัวแปรเกณฑ์ในการวิจัยครั้งนี้คือ พฤติกรรมการรังแกของนักเรียน (Y) ซึ่งจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า นักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลามีพฤติกรรมการรังแกอยู่ในระดับปานกลาง

(ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.78) จากการวิเคราะห์ตัวพยากรณ์ด้านปัจจัยคุณลักษณะทางจิต พบว่า นักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลามีความคับข้องใจ (X_5) สูงที่สุด ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70) รองลงมาคือ มีความเชื่ออำนาจภายนอกตน (X_3) ความเชื่ออำนาจภายในตน (X_2) ความตระหนักในตนเอง (X_4) และความภาคภูมิใจในตนเอง (X_1) ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 4 ตัวแปร โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.41, 3.39, 3.36 และ 3.35 ตามลำดับ ตัวพยากรณ์ด้านปัจจัยการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว พบว่า นักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลาได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย (X_8) สูงที่สุด ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.86) รองลงมาคือ ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (X_7) และการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน (X_6) ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 2 ตัวแปร โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.43 และ 3.10 ตามลำดับ และตัวพยากรณ์ด้านปัจจัยอิทธิพลความรุนแรง พบว่า นักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลาได้รับอิทธิพลความรุนแรงของชุมชนที่อาศัย (X_{12}) สูงที่สุด ซึ่งอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82) รองลงมาคือ ได้รับอิทธิพลความรุนแรงของบิดามารดา (X_{13}) และอิทธิพลความรุนแรงของเกม (X_{11}) ซึ่งอยู่ในระดับมากทั้ง 2 ตัวแปร โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 และ 3.71 ตามลำดับ รวมทั้งได้รับอิทธิพลความรุนแรงของสื่อโทรทัศน์ (X_{10}) และอิทธิพลความรุนแรงของเพื่อน (X_9) ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 2 ตัวแปร โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.46 และ 3.33 ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1: ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรเกณฑ์และตัวพยากรณ์

ตัวแปร	Mean Score	S.D.	ระดับ
ตัวแปรเกณฑ์			
พฤติกรรมการรังแก (Y)	2.78	0.67	ปานกลาง
ปัจจัยคุณลักษณะทางจิต			
ความภาคภูมิใจในตนเอง (X_1)	3.35	0.46	ปานกลาง
ความเชื่ออำนาจภายในตน (X_2)	3.39	0.40	ปานกลาง
ความเชื่ออำนาจภายนอกตน (X_3)	3.41	0.38	ปานกลาง
ความตระหนักในตนเอง (X_4)	3.36	0.47	ปานกลาง
ความคับข้องใจ (X_5)	3.70	1.03	มาก
ปัจจัยการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว			
การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน (X_6)	3.10	1.02	ปานกลาง
การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (X_7)	3.43	1.08	ปานกลาง
การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย (X_8)	3.86	1.05	มาก
ปัจจัยอิทธิพลความรุนแรง			
อิทธิพลความรุนแรงของเพื่อน (X_9)	3.33	0.77	ปานกลาง
อิทธิพลความรุนแรงของสื่อโทรทัศน์ (X_{10})	3.46	0.96	ปานกลาง
อิทธิพลความรุนแรงของเกม (X_{11})	3.71	0.93	มาก
อิทธิพลความรุนแรงของชุมชนที่อาศัย (X_{12})	3.82	1.01	มาก
อิทธิพลความรุนแรงของบิดามารดา (X_{13})	3.80	1.03	มาก

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคุณลักษณะทางจิตกับพฤติกรรมการรังแก

ความคับข้องใจ (X_5) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการรังแกของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r = .91$, 95% confidence interval = .90, .92) ส่วนความภาคภูมิใจในตนเอง (X_1) ความเชื่ออำนาจภายในตน (X_2) ความเชื่ออำนาจภายนอกตน (X_3) และความตระหนักในตนเอง (X_4) ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการรังแกของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลา ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2: ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคุณลักษณะทางจิตกับพฤติกรรมการรังแก

ปัจจัยคุณลักษณะทางจิต	r	p-value	95% confidence interval
ความภาคภูมิใจในตนเอง (X_1)	.01	.584	-.03, .06
ความเชื่ออำนาจภายในตน (X_2)	.01	.761	-.04, .05
ความเชื่ออำนาจภายนอกตน (X_3)	-.01	.636	-.06, .03
ความตระหนักในตนเอง (X_4)	.04	.084	-.01, .08
ความคับข้องใจ (X_5)	.91	.000	.90, .92

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวกับพฤติกรรมการรังแก

ตัวพยากรณ์ด้านปัจจัยการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวทั้ง 3 ตัวแปรต่างก็มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการรังแกของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน (X_6) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด ($r = .66$, 95% confidence interval = .63, .68) รองลงมาคือ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (X_7) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .60 (95% confidence interval = .57, .62) และการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย (X_8) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .55 (95% confidence interval = .51, .58) ตามลำดับ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3: ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวกับพฤติกรรมการรังแก

ปัจจัยการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว	r	p-value	95% confidence interval
การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน (X_6)	.66	.000	.63, .68
การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (X_7)	.60	.000	.57, .62
การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย (X_8)	.55	.000	.51, .58

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยอิทธิพลความรุนแรงกับพฤติกรรมการรังแก

ตัวพยากรณ์ด้านปัจจัยอิทธิพลความรุนแรงทั้ง 5 ตัวแปรต่างก็มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการรังแกของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยอิทธิพลความรุนแรงของบิดามารดา (X_{13}) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด ($r = .90$, 95% confidence interval = .89, .91) รองลงมาคือ อิทธิพลความรุนแรงของสื่อโทรทัศน์ (X_{10}) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .61 (95% confidence interval = .58, .64) อิทธิพลความรุนแรงของเพื่อน (X_9) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .58 (95% confidence interval = .55, .61) อิทธิพลความรุนแรงของชุมชนที่

อาศัย (X_{12}) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .49 (95% confidence interval = .46, .51) และอิทธิพลความรุนแรงของเกม (X_{11}) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .48 (95% confidence interval = .45, .51) ตามลำดับ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4: ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยอิทธิพลความรุนแรงกับพฤติกรรมการรังแก

ปัจจัยอิทธิพลความรุนแรง	r	p-value	95% confidence interval
อิทธิพลความรุนแรงของเพื่อน (X_9)	.58	.000	.55, .61
อิทธิพลความรุนแรงของสื่อโทรทัศน์ (X_{10})	.61	.000	.58, .64
อิทธิพลความรุนแรงของเกม (X_{11})	.48	.000	.45, .51
อิทธิพลความรุนแรงของชุมชนที่อาศัย (X_{12})	.49	.000	.46, .51
อิทธิพลความรุนแรงของบิดามารดา (X_{13})	.90	.000	.89, .91

ปัจจัยที่พยากรณ์พฤติกรรมการรังแกของนักเรียน

จากการสร้างแบบจำลองการถดถอยที่ดีที่สุด โดยวิธีการแบบขั้นบันได (Stepwise method) ปรากฏว่าได้ตัวพยากรณ์ 4 ตัวที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการรังแกของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และประสิทธิภาพของการพยากรณ์มีค่าร้อยละ 86.2 ซึ่งตัวพยากรณ์ทั้ง 4 ตัว คือ ความคับข้องใจ (X_5) การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน (X_6) และอิทธิพลความรุนแรงของเพื่อน (X_9) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการรังแกของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และอิทธิพลความรุนแรงของสื่อโทรทัศน์ (X_{10}) และอิทธิพลความรุนแรงของบิดามารดา (X_{13}) มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการรังแกของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยตัวพยากรณ์ที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการรังแกสูงที่สุด คือ ความคับข้องใจ (X_5) และตัวพยากรณ์ที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการรังแกต่ำที่สุด คือ อิทธิพลความรุนแรงของบิดามารดา (X_{13}) รายละเอียดดังตารางที่ 5

โดยสามารถเขียนสมการพยากรณ์พฤติกรรมการรังแกของนักเรียนในรูปคะแนนดิบได้ดังนี้

$$\hat{Y}_r = 1.69 X_5 + 0.08 X_6 + 0.08 X_9 - 0.10 X_{10} - 1.16 X_{13} - 0.24$$

ตารางที่ 5: รูปแบบสุดท้ายของปัจจัยที่พยากรณ์พฤติกรรมการรังแกของนักเรียน

Predictor Variables	B	S.E.	P-value	95% CI
ความคับข้องใจ (X_5)	1.69	0.08	.000	1.53, 1.85
การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน (X_6)	0.08	0.02	.000	0.04, 0.12
อิทธิพลความรุนแรงของเพื่อน (X_9)	0.08	0.16	.000	-1.23, 0.39
อิทธิพลความรุนแรงของสื่อโทรทัศน์ (X_{10})	-0.10	0.02	.000	-0.14, -0.06
อิทธิพลความรุนแรงของบิดามารดา (X_{13})	-1.16	0.09	.000	-1.34, -0.98
ค่าคงที่	-0.24	0.04	.000	-0.32, -0.16

Multiple R-squared: .862,

Residual standard error: .246

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง ปัจจัยในการพยากรณ์พฤติกรรมมารั้งแก่นของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลา ผู้วิจัยได้ข้อค้นพบที่สำคัญว่าตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์มารั้งแก่นของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลา มีจำนวน 4 ตัว คือ ความคับข้องใจ (X_5) การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน (X_6) อิทธิพลความรุนแรงของเพื่อน (X_9) อิทธิพลความรุนแรงของสื่อโทรทัศน์ (X_{10}) และอิทธิพลความรุนแรงของบิดามารดา (X_{13}) ซึ่งตัวพยากรณ์ที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมมารั้งแก่นสูงที่สุดคือ ความคับข้องใจ (X_5) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าความคับข้องใจของนักเรียนเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ส่งผลต่อพฤติกรรมมารั้งแก่นของนักเรียน ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีความคับข้องใจมักเป็นผู้ที่มีอารมณ์ความรู้สึกที่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการ ไม่สามารถทำตามที่ใจปรารถนา และไม่สามารถทำให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้ นักเรียนมักประสบปัญหาอุปสรรคบางอย่าง ประสบปัญหาความขาดแคลนบางอย่าง และประสบความล้มเหลว จนทำให้เกิดความขุ่นเคืองใจหรือความคับข้องใจ และเมื่อความคับข้องใจดังกล่าวมีการสะสมมากขึ้นเรื่อย ๆ จนทำให้นักเรียนต้องพยายามหาแนวทางในการระบายอารมณ์ความรู้สึกเหล่านั้น ในที่สุดก็มีการแสดงพฤติกรรมมารั้งแก่นผู้อื่นหรือแสดงความก้าวร้าวต่อสิ่งที่มาขัดขวางนั้นเพื่อตอบสนองความคับข้องใจ ดังที่ Dollard & Miller (1939) และ นีออน พินประดิษฐ์ (2541) ศึกษาพบว่าความคับข้องใจเป็นความรู้สึกที่เกิดจากการถูกขัดขวางไม่ให้บรรลุผลสำเร็จในสิ่งที่ต้องการ และเมื่อคนเกิดความคับข้องใจซึ่งถูกสะสมไว้ทีละเล็กละน้อย ในที่สุดทำให้เกิดพฤติกรรมความก้าวร้าวและไปรังแกผู้อื่นได้ มุกดา ศรีรงค์ (2540) ได้กล่าวว่าความคับข้องใจของบุคคลจะเกิดขึ้นเมื่อความต้องการไม่ได้รับการตอบสนองอาจก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่พฤติกรรมประสงค์ โดยเฉพาะพฤติกรรมมารั้งแก่นและพฤติกรรมก้าวร้าว ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนที่มีพฤติกรรมมารั้งแก่นมักเกิดจากการที่สิ่งต่าง ๆ มากกระตุ้นอารมณ์ความรู้สึกและจิตใจของนักเรียน เช่น ความคิดที่จะโกรธคำพูด การกระทำ และท่าทางของผู้อื่น เป็นต้น ในขณะที่สมพร สุทัศนีย์ (2530) ศึกษาพบว่าพฤติกรรมมารั้งแก่นกันของนักเรียนมีสาเหตุสำคัญเกิดจากการที่นักเรียนคนนั้นถูกกลั่นแกล้งหรือโดนรังแกมาก่อน เกิดจากความกลัวและเก็บอารมณ์ เกิดจากการได้รับความไม่ยุติธรรม เกิดจากการรบกวนหรือการต่อสู้อ และเกิดจากความไม่แน่ใจในเรื่องต่างๆ หรือเข้าใจเรื่องราวไม่แจ่มชัด จนในที่สุดก็สะสมทำให้เกิดความคับข้องใจขึ้นมาอันนำไปสู่การแสดงพฤติกรรมมารั้งแก่นผู้อื่นในที่สุด และพรทิพย์ อินทรโชติ (2536) รายงานว่าสาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้เด็กมีพฤติกรรมที่มีปัญหาและมีพฤติกรรมมารั้งแก่นผู้อื่นคือความบกพร่องส่วนตัวของเด็ก เช่น ความบกพร่องที่เกิดขึ้นมาจากการที่ไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมทั้งในโรงเรียนและเพื่อน และความบกพร่องทางอารมณ์ที่ฉุนเฉียว โมโห และโกรธง่าย จนไม่สามารถที่จะเรียนหรือทำกิจกรรมได้ดีเท่ากับเด็กปกติทั่วไป อันส่งผลให้เด็กเหล่านี้เกิดความคับข้องใจแล้วมีพฤติกรรมมารั้งแก่นผู้อื่น

นอกจากนี้ Baron (1996) และ แสงสุรีย์ สำอางค์กุล (2539) ยังรายงานอีกว่าพฤติกรรมมารั้งแก่นผู้อื่นเกิดจากแรงกระตุ้นของเหตุการณ์ภายนอก และความคับข้องใจก็เป็นตัวกระตุ้นที่สำคัญอันเป็นสาเหตุของพฤติกรรมมารั้งแก่นผู้อื่น พฤติกรรมมารั้งแก่นผู้อื่นเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะมีแรงขับในการแสดงพฤติกรรมที่คล้ายกับแรงกดดันของน้ำที่อยู่ใก้ตม้น้ำที่กำลังเดือด ถ้าพลังความคับข้องใจสะสมมากขึ้นต้องมีการระบายออกมา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของนักวิชาการอีกหลายท่านที่ศึกษาพบว่า ภาวะคับข้องใจมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมมารั้งแก่นผู้อื่น โดยความคับข้องใจสามารถก่อให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบและรูปแบบหนึ่งคือพฤติกรรมมารั้งแก่นผู้อื่น (Berkowitz, 1989; Olweus, 1995; Woods & White, 2005; นีออน พินประดิษฐ์, 2541; สุพัตรา พันธูวรร, 2546; การิมะห์ และทีม, 2552) รากฐานของคนที่มีความพฤติกรรมมารั้งแก่นนั้นเกิดจากความคับข้องใจ แต่จะแสดงพฤติกรรมมารั้งแก่นออกมาอย่างน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับสถานการณ์กระตุ้นที่จะทำให้เกิดพฤติกรรมดังกล่าว กล่าวคือลักษณะภายในของบุคคลกับสถานการณ์กระตุ้นจะต้อง

สัมพันธ์กัน ถ้าเกิดความคับข้องใจน้อยแต่มีสถานการณ์กระตุ้นมากก็แสดงพฤติกรรมรังแกได้ และถ้าเกิดความคับข้องใจมากแต่มีสถานการณ์กระตุ้นน้อยก็ไม่แสดงพฤติกรรมการรังแกออกมาก็ได้เหมือนกัน (Berkowitz, 1989) ความวุ่นวาย ใจร้อน อดทนอดกลั้นต่ำ และมีความคับข้องใจมีความเสี่ยงมากที่ทำให้เกิดพฤติกรรมการรังแกผู้อื่น (Olweus, 1995) ความคับข้องใจสูง ความเข้มงวดกวดขัน และความสิ้นหวังมากมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการรังแกผู้อื่น (Ashforth, 1994) การแสดงพฤติกรรมรังแกของบุคคลหนึ่งมักขึ้นอยู่กับสถานการณ์ เช่น ความคับข้องใจ โมโห ยั่วโทสะ เครียด เข้มงวดกวดขัน เป็นต้น (Anderson et al, 1996) เด็กที่มีพฤติกรรมรังแกผู้อื่นมักเป็นคนที่ได้รับความเจ็บปวดและมีความคับข้องใจจากสถานการณ์อันเลวร้าย เช่น ครอบครัวไม่ค่อยดูแลปล่อยปะละเลย ไม่มีระเบียบวินัย และขาดความอบอุ่น เป็นต้น (Sarazen, 2002) คุณลักษณะหนึ่งของเด็กที่มีพฤติกรรมรังแกผู้อื่นที่มักพบเห็นได้ง่ายคือการที่เขาไม่สามารถระงับความโกรธหรือความคับข้องใจได้ จนต้องมีการแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ออกมา ดังนั้นความโกรธหรือความคับข้องใจเป็นปัจจัยเสี่ยงที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการรังแกผู้อื่น (Sheras, 2002)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าความคับข้องใจเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้น เนื่องจากไม่สามารถตอบสนองความต้องการของตนเองได้ บุคคลใดก็ตามที่สามารถสนองความต้องการทุกอย่างได้ในทันทีที่เกิดความต้องการ บุคคลนั้นก็จะไม่มีความคับข้องใจ แต่คนเราไม่สามารถที่จะทำให้ทุกสิ่งทุกอย่างเป็นไปได้ดังใจที่ปรารถนา อาจเป็นเพราะมีอุปสรรคหรือมีความขาดแคลนบางอย่าง มีผลทำให้เกิดความขุ่นเคืองใจหรือความคับข้องใจ ดังนั้นเมื่อไม่เป็นไปตามที่คิดไว้คนเราจึงต้องพบกับปัญหาอยู่เสมอ ๆ และเมื่อความคับข้องใจถูกสะสมมากขึ้นเรื่อย ๆ บุคคลเหล่านี้ก็ต้องพยายามหาทางออกความอึดอัดดังกล่าวจนส่งผลให้เขาเลือกที่จะมีพฤติกรรมการรังแกผู้อื่น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1) จากผลการศึกษาครั้งนี้พบว่าปัญหาการรังแกของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลาอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกระดับควรให้ความสำคัญกับปัญหาดังกล่าว ต้องร่วมมือกันป้องกันและให้ความช่วยเหลือปัญหา โดยการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน หาแนวทางแก้ไขปัญหา และสร้างโปรแกรมการป้องกันอย่างเป็นรูปธรรม เช่น โปรแกรมการลดและป้องกันการกลั่นแกล้งในโรงเรียน โปรแกรมที่ส่งเสริมประสิทธิภาพทางอารมณ์และสังคม และลดความก้าวร้าวและปัญหาพฤติกรรมของเด็ก โปรแกรมการลดความรุนแรงโดยใช้กลยุทธ์การช่วยเหลือครอบครัว การเยี่ยมบ้าน การให้การปรึกษาครอบครัว การจัดการศึกษาพิเศษ การบริการด้านสุขภาพ จัดให้มีนันทนาการด้านกีฬา และโปรแกรมเพื่อลดความรุนแรงโดยใช้หลักการ 3 ประการ คือ การสอดส่องดูแล การจัดการกับความรุนแรงอย่างรวดเร็ว และจริงจัง และการสนับสนุนช่วยเหลือ ให้ความช่วยเหลือ ให้วัยรุ่นมีชีวิตใหม่ เป็นต้น

2) จากผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้พบว่าภาวะคับข้องใจส่งผลต่อพฤติกรรมการรังแกของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลา ดังนั้นพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ และบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องต้องร่วมมือลดภาวะคับข้องใจและไม่ควรกระทำการใด ๆ ที่อาจทำให้เด็กเกิดภาวะคับข้องใจ เช่น การสร้างปมด้อย การลงโทษเด็กโดยไม่มีเหตุผล การไม่มีความยุติธรรม และตำหนิตืดเย็น เป็นต้น ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งในการป้องกันปัญหาพฤติกรรมการรังแกในโรงเรียนได้ ก่อนจะทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นจนเป็นปัญหาของสังคม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่องนี้กับนักเรียนมัธยมศึกษาที่สังกัดหน่วยงานอื่น ๆ ไม่ว่าจะสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานการศึกษาเอกชน หรือกับนักเรียนในระดับอื่น ๆ เช่น ระดับประถมศึกษา และ

ระดับอาชีวศึกษา เป็นต้น หรือศึกษาวิจัยในพื้นที่เขตอื่น ๆ แล้วนำผลการศึกษาที่ได้มาเปรียบเทียบ เพื่อใช้เป็นแนวทางการพัฒนา การกำหนดแนวนโยบายเกี่ยวกับเยาวชนต่อไป

2) ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการสร้างแบบสอบถามพฤติกรรมการรังแกที่เป็นมาตรฐาน เพื่อให้โรงเรียนสามารถนำมาใช้ได้อย่างเป็นรูปธรรม และในการสร้างแบบสอบถามควรมีการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) และสร้างเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อให้ได้เครื่องมือที่มีความเที่ยงตรงและมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3) ควรมีการศึกษาแนวทางป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นอย่างเป็นรูปธรรมและผ่านกระบวนการวิจัยอย่างมีส่วนร่วม เพื่อใช้ควบคู่กับแบบคัดกรองดังกล่าวข้างต้น

4) ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับเยาวชน เช่น เยาวชนการคบเพื่อน เยาวชนกับการศึกษา เยาวชนกับยาเสพติด เยาวชนกับการปฏิบัติศาสนกิจ เยาวชนกับการทำงาน เยาวชนกับชุมชน และเยาวชนกับการย้ายถิ่น เป็นต้น

คำขอขอบคุณ

ขอขอบคุณกองทุนวิจัยคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่สนับสนุนวิจัยในครั้งนี้

บรรณานุกรม

- กฤติกา อองสิน. (2554). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการรังแกของนักเรียนชั้นประถมศึกษาในตำบลสินปุน อำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่. สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- การิมะห์ และหีม. (2552). ปัจจัยที่พยากรณ์พฤติกรรมการรังแกของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลจังหวัดปัตตานี. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. ปัตตานี: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- เกษตรชัย และหีม. (2553). การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณด้วยโปรแกรม R แพ็คเกจ R commander. สงขลา: ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- เกษตรชัย และหีม และ ดลมนรรจน์ บากา. (2552). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรุนแรงของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. วารสารสงขลานครินทร์ฉบับสังคมศาสตร์มนุษยศาสตร์, 15(6), 897-911.
- เกษตรชัย และหีม และ ดลมนรรจน์ บากา. (2554). ปัจจัยเสี่ยงที่ส่งผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. วารสารพัฒนบริหารศาสตร์, 51(3), 59-90.
- เกษตรชัย และหีม อิบรอฮีม เต๊ะแหม และ อัดนัน สือแม. (2547). รูปแบบการสอนภาษาอาหรับในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. ยะลา: มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา.
- จิตตินี แสงจันทร์. (2551). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนบ้านเกาะทอสม ตำบลโคกม่วง อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง. สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- จิราภรณ์ อำนาจเถลิงศักดิ์. (2540). การศึกษาปัจจัยบางประการที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทะเลาะวิวาทของนักศึกษาระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร. ปริญญาานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดลมนรรจน์ บากา และ เกษตรชัย และหีม. (2551). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรุนแรงของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. ปัตตานี: วิทยาลัยอิสลามศึกษา.

- ดลมนรรัตน์ บากา และ เกษตรชัย และทิม. (2552). *ปัจจัยเสี่ยงที่ส่งผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้*. ปัตตานี : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์และสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- ธัญภา พรหมรักษ์. (2550). *ผู้หญิงความรุนแรงในครอบครัว การหย่าร้างในฐานะทางเลือก*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ธีระ ชัยยุทธยรรยง. (2544). การเสริมสร้างความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง. *วารสารการศึกษา กทม.*, 24(5), 19-26.
- นีออน พิณประดิษฐ์. (2541). *ปัจจัยทางจิตสังคมกับพฤติกรรมการติดสารเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาและนักเรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.
- ปราณี จันทร์หอม. (2541). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับพฤติกรรมก้าวร้าว*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พรทิพย์ อินทรโชติ. (2536). *ผลของการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงที่มีต่อพฤติกรรมรังแกเพื่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชุมชนบ้านพุเตย อำเภอลำปาง จังหวัดเพชรบูรณ์*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภัทรา จุลละปิยะ. (2550). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้พฤติกรรมการรังแกกันกับพฤติกรรมการรังแกกันของนักเรียนในจังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหิดล. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- มุกดา ศรียงค์. (2540). *จิตวิทยาทั่วไป*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ยงยุทธ แสนประสิทธิ์. (2553). ความรุนแรงในครอบครัวกับการป้องกันปัญหาในระดับชุมชน. *วารสารวิชาการศิลปศาสตร์ประยุกต์*, 1, 34-37.
- วณิชชา ฤกษ์ศิริ. (2540). *ผลของการใช้ตัวแบบในนิทานที่มีต่อการพัฒนาความเชื่ออำนาจภายในตนเองของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีระดับสติปัญญาแตกต่างกัน*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิณี ชิตเชิดวงศ์. (2537). *การศึกษาเด็ก*. กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองศาสน์การพิมพ์.
- ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจส่วนหน้า. (2549). *สถิติการก่อความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้*. ยะลา: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ.
- ศูนย์ปฏิบัติการเทคโนโลยีสารสนเทศ. (2553). *เกณฑ์กำหนดขนาดโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สมบัติ ตาปัญญา. (2549). *รายงานการสำรวจปัญหาการรังแกกันของนักเรียน*. เชียงใหม่: คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมพร สุทัศนีย์. (2530). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุกับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมพร สุทัศนีย์. (2547). *จิตวิทยาการปกครองชั้นเรียน*. พิมพ์ครั้งที่ 6 กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุพล วัจลินธ์. (2542). *รูปแบบการดำเนินการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. *วารสารข้าราชการครู*, 20(3), 27-37.

- สุพัตรา พันธูร. (2546). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. ปรินซิพนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุวรี ศิวะแพทย์. (2549). *จิตวิทยาทั่วไป*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- แสงสุรีย์ สำอางค์กุล. (2539). *จิตวิทยาบุคลิกภาพ สหสวรรษ เล่ม 3*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- โสภณ สุภาพงษ์. (18 เมษายน 2548). อนาคตครอบครัวไทย ระเบิดเวลาจากผู้ใหญ่มอบให้เด็ก. *คมชัดลึก*, หน้า 12.
- อุมาพร ตรังคสมบัติ. (2544). *สร้าง E.Q.ให้ลูกคุณ*. กรุงเทพฯ: ชันด้าการพิมพ์.
- Ahmed, E., & Braithwaite, V. (2004). Bullying and Victimization: Cause for Concern for Both Families and Schools. *Social Psychology of Education*, 7, 35-54.
- Anderson, C.A., Anderson, K.B., & Deuser, W.E. (1996). Examining an Affective Aggression Framework: Weapon and Temperature Effects on Aggressive Thoughts, Affect, and Attitudes. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 22, 366-376.
- Ashforth, B. (1994). Petty Tyranny in Organizations. *Human Relations*, 47(7), 755-778.
- Bandura, A. (1986). *Social Foundations of Thought and Action: A Social Cognitive Theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall
- Baron, R. A. (1996). Workplace Violence and Workplace Aggression: Evidence on Their Relative Frequency and Potential Causes. *Aggressive Behavior*, 22(3), 161-173.
- Barone, F. (2001). *How to Bully Proof Your School*. Eau Claire, WI: the Otter Creek Institute.
- Darling, N., & Steinberg, L. (1993). Parenting style as context: An integrative model. *Psychological Bulletin*, 113(3), 487-499.
- Berkowitz, L. (1989). The Frustration-Aggression hypothesis: An Examination and Reformulation. *Psychological Bulletin*, 106, 59-73.
- Besag, V. E. (1989). *Bullies and Victims in Schools*. Milton Keynes: Open University Press.
- Best, J. W. (1981). *Research In Education*. (4th ed). Englewood Cliffs, NJ, USA: Prentice-Hall.
- Coloroso, B. (2002). *The Bully, the Bullied, and the Bystander: From Pre-school to High School: How Parents and Teachers Can Help Break the Cycle of Violence*. Toronto, ON: Harper Collins.
- Coopersmith, S. (1981). *SEI: Self Esteem Inventories*. California : Psychologist Press.
- Dollard, J. & Miller, N. E. (1939). *Frustration and Aggression*. New Haven, CT: Yale University Press.
- Egbochuku, E. O. (2007). Bullying in Nigerian Schools: Prevalence Study and Implications for Counseling, *J. Soc. Sci.*, 14(1): 65-71.
- Farrington, D. (1993). Understanding and Preventing Bullying. In M. Tonry and N. Morris (Eds.), *Crime & Justice: A Review of the Research (pp.381-458)*. Chicago: University of Chicago Press.

- Gini, G. (2008). Associations between Bullying Behaviour, Psychosomatic Complaints, Emotional and Behavioural Problems. *Journal of Paediatric and Child Health*, 44, 492-497.
- Greeff, P. (2004). *The Nature and Prevalence of Bullying During the Intermediate School Phase*. A Master of Arts Thesis. University of the Free State. Bloemfontein, South Africa: University of the Free State.
- Greenbaum, S., Turner, B., & Stephens, D. (1989). *Set Straight on Bullies*. Malibu, CA: National School Safety Center.
- Hawkins, D. L., Pepler, D. J., & Craig, W. M. (2001). Naturalistic Observations of Peer Interventions in Bullying. *Social Development*, 10(4), 512-527.
- Kernis, M.H., Grannemann, B.D., & Barclay, L.C. (1989). Stability and Level of Self-Esteem as Predictors of Anger Aroused and Hostility. *Journal of Personality and Social Psychology*, 56(6), 1013-1022.
- Laeheem, K. (2009). *Bullying in Pattani Primary Schools*. A Doctor of Philosophy Thesis. Prince of Songkla University. Pattani: Prince of Songkla University.
- Laeheem, K., Kuning, M., & McNeil, N. (2009). Bullying: Risk Factors Becoming Bullies. *Asian Social Science*, 5(5), 50-57.
- Laeheem, K., Kuning, M., McNeil, N., & Besag, V. E. (2008). Bullying in Pattani Primary Schools in Southern Thailand. *Child: Care Health and Development*, 35(2), 178-183.
- Malley-Morrison, K. (2004). *Family violence in a cultural perspective: Defining, understanding, and combating abuse*. California: SAGE Publications.
- Marano, H. E. (1995). Big Bad Bully. *Psychology Today*, 28, 50-82.
- Olweus, D. (1995). *Bullying at School: What We Know and What We Can Do?* Cambridge, MA: Blackwell.
- Preble, W. K. (2003). From violence to empowerment: A continuum of respect and disrespect in schools. *The New Hampshire Journal of Education*, 6, 1-5.
- Rice, P.F. (1996). *The Adolescent: Development, Relationship and Culture*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Rigby, K. (1996). *Bullying in Schools and What to Do About It*. Melbourne, Vic.: ACER.
- Sarazen, J. A. (2002). Bullies and their victims: Identification and interventions. A Master of Arts Thesis. University of Wisconsin-Stout. Menomonie, Wisconsin: University of Wisconsin-Stout.
- Saxon, B. (2004). Names Will Never Hurt Me. *Virginia Journal of Education*, 97(4), 6-10.
- Sheras, P. (2002). *Your Child: Bully or Victim? Understanding and Ending Schoolyard Tyranny*. New York, NY: Skylight Press.
- Siegel, L. (1998). *Criminology: Theories, Patterns and Typologies*. (6th ed). St. Paul, Minn: West Publishing.
- Strickland, B.R. (1977). *Internal-External Control of Reinforcement*. in Thomas Blass(ed.). *Personality Variables in Social Behavior*. New York: John Wiley and Sons.

- Veenstra, R., Lindenberg, S., Oldehinkel, A. J., De Winter, A. F., Verhulst, F. C., and Ormel, J. (2005). Bullying and Victimization in Elementary Schools: A Comparison of Bullies, Victims, Bully/Victims, and Uninvolved Preadolescents. *Developmental Psychology*, *41*, 672-682.
- Wan Salwina, W. I., Susan, M. K., Nik Ruzayanei, N. J., Tuti Iryani, M. D., Syamsul, S., Aniza, A., and Zasmani, S. (2009). School Bullying Amongst Standard Students Attending Primary National Schools in the Federal Territory of Kuala Lumpur: The Prevalence and Associated Socio Demographic Factors. *Malaysian Journal of Psychiatry*, *18*(1), 5-12.
- Woods, S., & White, E. (2005). The Association Between Bullying Behaviour, Arousal Levels and Behaviour Problems. *Journal of Adolescence*, *28*, 381-395.
- Yodprang, B. (2007). *Bullying Among Lower Secondary School Students in Pattani Province*. A Master of Sciences Thesis. Prince of Songkla University. Pattani: Prince of Songkla University.